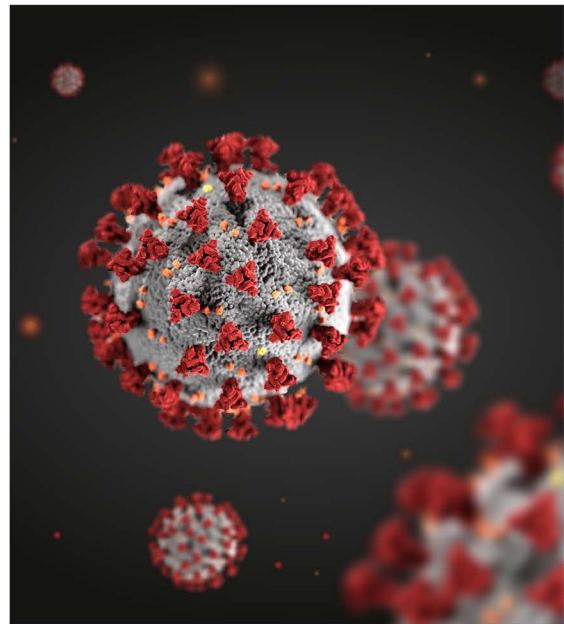


Årsredovisning

2020



Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	5
Årsredovisningens innehåll	7
Årsredovisningens kapitelindelning.....	7
Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen.....	7
Förklaring av begrepp	7
Grunder för bedömningar.....	8
Resultatredovisning	9
Om Länsstyrelsen	9
Läget i länet	25
Redovisning av verksamhetsområden	29
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25).....	29
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	32
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34).....	36
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	40
Energi och klimat (42)	44
Kulturmiljö (43)	48
Krishantering och skydd mot olyckor (45).....	53
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58).....	58
Areella näringar (60–62)	72
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	81
Året i siffror.....	90
Övrig rapportering	103
Finansiell redovisning	108
Resultaträkning	108
Balansräkning	109
Anslagsredovisning.....	111
Tilläggsupplysningar och noter	112
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2020	132
Bilagor	133

Landshövdingen har ordet

När vi nu summerar år 2020 kan vi nog alla konstatera att det inte blev riktigt som vi tänkt oss. Pandemin lämnar ingen oberörd och vi har alla fått anpassa oss efter nya förutsättningar. Under året har Länsstyrelsens medarbetare visat att vi med gemensamma krafter kan hantera nya situationer och utmaningar med anledning av covid-19. Länsstyrelsens stab har varit aktiverad under större delen av året och hanterat ett stort antal regeringsuppdrag. Pandemin har tydligt visat på länsstyrelsens viktiga roll för samverkan mellan olika aktörer. Men året har inte enbart präglats av pandemin. Under 2020 har vi även genomfört en rad aktiviteter vilka också speglar länsstyrelsens uppdrag i samhället.

Energiförsörjning och klimatomställning

Under 2020 har drygt sex miljoner kronor beviljats i stöd till tio klimatinvesteringar på Gotland via Klimatklivet. I syfte att säkerställa en stabil energiförsörjning på ön har Länsstyrelsen under året haft dialog med regeringen. Frågorna om överföringskapacitet och lagringsmöjligheter är centrala för att skapa en robust energiförsörjning.

Demokrati och social hållbarhet

I september undertecknade jag en demokratideklaration som ska bidra till att stärka demokratin i Sverige. Deklarationen innebär bland annat att Länsstyrelsen ska verka för att fler får kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet. Under året har vi fortsatt att utbilda chefer i jämställdhetsfrågor. Utbildningarna är populära och lockar ett stort antal deltagare. Länsstyrelsen prisades under året för sitt arbete inom nätverket Samverkan mot våld, ett arbete som haft stort värde inte minst under pandemin då våld kan öka i omfattning när mer tid spenderas i hemmet.

Totalförvarssatsning förlängs

I november kom beskedet om att regeringen förlänger utvecklingssatsningen med ett år. Arbetet har under året präglats av fördjupade kunskaper kring samhällsviktig verksamhet, deltagande och förberedelser i totalförvarsövning ett samt lärdomar för hela myndigheten i stabsarbete. Beslutet ger oss förutsättningar att fördjupa samverkan i länet för ett modernt totalförsvär.

Djur och natur

Under året har Länsstyrelsen bildat fem nya naturreservat som kommer att få stor betydelse för den biologiska mångfalden och friluftslivet i länet. Inom reservaten finns gott om livsmiljöer för en lång rad arter som är mycket ovanliga i Sverige. Intresset för våra naturreservat och vandringsleder har varit rekordstort under pandemin. En tydlig indikator är att antalet besök på våra reservatssidor på webben mer än fördubblats jämfört med i fjol.

På residenset

Under året har vi startat en plattform för strategiska samtal om viktiga framtidsfrågor. Genom Dialog för Gotland vill vi stimulera till ökad samverkan och bidra till att förmedla kunskap, inspiration och samsyn i ämnen som berör alla som besöker, bor och verkar i länet. Brottsbekämpning och förenkla för företag har varit teman för samtalen. För att uppmärksamma några av alla de eldsjälar från det gotländska civilsamhället som arbetar för Gotlands bästa har vi under året bjudit in till en länsmiddag. Nationaldagsfirandet som spelades in på residenset lockade storpublik. Drygt 10 000 personer såg firandet där tittarna bjöds på högtidstal, flaggutdelning, nationaldagshälsningar och musikunderhållning.

Landsbygd

Under 2020 har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med att stödja utvecklingen av den svenska livsmedels-

produktionen i linje med den nationella och regionala livsmedelsstrategin. Det har gjorts genom att utföra myndighetsuppdragen kring både jordbrukar- och landsbygdsstöden och kontroll av djurskydd och livsmedelssäkerhet på ett effektivt sätt. För att genomföra uppdragen har samverkan med näringen varit av stor betydelse.

Vatten och fiske

Under 2020 har grundvattennivåerna i länet fortsatt varit mycket under de normala vilket medfört att konkurrensen om vattenresurserna ökat. Länsstyrelsen har påtalat vikten av att arbeta mot en långsiktigt hållbar vattenförsörjning och fördelat 2,5 miljoner kronor för en förbättrad tillgång till dricksvatten. För att stärka det småskaliga fisket har vi tillsammans med länsstyrelserna i Skåne, Blekinge och Kalmar tagit fram förslag på insatser som syftar till att vända trenden för Östersjöns miljö i allmänhet och det småskaliga fisket i synnerhet.

Stora täktprövningar

Länsstyrelsen har under året arbetat med flera stora täktprövningar. Då de planerade täkterna riskerar att påverka länets dricksvattenresurser och naturvärden har tillståndsprövningarna tagit stora resurser i anspråk.

Gotländska almar räddas

Under slutet av 2020 nåddes vi av det glada beskedet att det blir en fortsatt bekämpning av almsjukan på Gotland. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedömer att populationen av alm på Gotland kan gå att rädda långsiktigt.

Befolkningsökning i länet

Antalet folkbokförda gotlänningar fortsätter att öka och under hösten 2020 passerade vi för första gången 60 000 invånare i länet. Det är ett fint bevis på att Gotland är en attraktiv plats att bo och leva på. Befolkningsökningen innebär många positiva effekter för exempelvis näringslivet, men ställer samtidigt högre krav på vår infrastruktur. Det gäller inte minst bostadsbyggandet där Länsstyrelsen har en viktig roll i samhällsplaneringen.

Ekonomi

Länsstyrelsen redovisar ett överskott mot budget på 1,6 miljoner kronor under 2020. Överskottet beror på lägre förbrukning inom vissa verksamheter och att regeringen skjutit till medel för merkostnader till följd av pandemin. Länsstyrelsen har en utmaning i att länet, i relation till sin population, har en stor ärendemängd inom samhällsbyggnads- och planfrågor, kulturmiljö och naturvård. Det ur säkerhetssynvinkel geografiskt strategiska läget kräver också stora insatser.

Det är alltid svårt att sammanfatta ett helt verksamhetsår med några korta rader. Jag hade gärna skrivit mer om våra populära krysslistor för kulturhistoriska besöksplatser och naturreservat, upptäckten av nya silverskatter eller skogsstrategin som ska bidra till regional utveckling. Men det får ni i stället läsa om lite längre fram i den här årsredovisningen.

Anders Flanking, landshövding

Årsredovisningens innehåll

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp och mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper avseende finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Årsredovisningens innehåll
- Resultatredovisning
- Övriga återrapporteringskrav
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt som vi kallar **Om Länsstyrelsen**. Här beskrivs Länsstyrelsens övergripande mål och uppdrag, hur vi jobbar med den strategiska styrningen samt verksamhets- och organisationsutveckling. Sedan följer **Läget i länet**, där en regional lägesbild med utgångspunkt i hållbarhetsbegreppen; de miljömässiga, sociala och ekonomiska perspektiven, presenteras. Efter detta följer avsnittet **Redovisning av verksamhetsområden**, där återrapporteringskrav och uppdrag redovisas uppdelat på verksamhetsområden som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen.

Redovisning av återrapportering och uppdrag i årsredovisningen

Resultatredovisningen utgår från den länsstyrelsegemensamma strukturen med verksamhetsområden, som också ligger till grund för verksamhets- och ärenderedovisningen. I inledningen av varje avsnitt anges vilka instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som besvaras i avsnittet. Redovisningen lämnas dock samlat för verksamhetsområdet, och specificeras inte per uppdrag.

Därefter följer en redogörelse för områdets mål och uppdrag samt en beskrivning av verksamhetens huvudprocesser, det vill säga genom vilket/vilka arbetssätt verksamheten huvudsakligen bedrivs.

Resultatet återges genom att uppnådda prestationer och effekter beskrivs och slutligen bedöms, med bland annat stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Här följer förklaringar och definitioner på några av de begrepp som vi använder oss av i resultatbeskrivningarna.

Huvudprocesser. Vi har valt att använda oss av ett antal huvudprocesser för att beskriva vilken typ av arbetsinsatser vi bedriver inom de olika verksamhetsområdena. Skiljelinjerna mellan processerna är inte i

alla delar uppenbar och indelningen ger inte en hundra procentigt heltäckande kategorisering, men bidrar till att ge en tydligare bild av verksamheten som bedrivs och underlättar i resonemang kring vilka resultat som uppnåtts och vilka bedömningar vi gör av dessa.

De huvudprocesser vi utgår från är:

- Tillstånd och prövning
- Tillsyn och kontroll
- Förvaltning och skydd
- Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

I enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har Länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av resultaten inom respektive verksamhetsområde. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av verksamhetsnära mål som har en tydlig koppling till de egna arbetsinsatserna, men också av nationella och mer övergripande mål för länet där Länsstyrelsens insatser som enskild myndighet ingår som en del i påverkan på måluppfyllelsen. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på Länsstyrelsens eget arbete.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens mål och uppdrag.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets mål, syfte och inriktning. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som används är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av *trend* och *riktning* i ett regionalt perspektiv. Det kan beskrivas i termerna av positiv utveckling, negativ utveckling eller oförändrad.

Resultatredovisning

Om Länsstyrelsen

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
5 § p 1–7	1A1, Agenda 2030 1A13-1A14 1C4	3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Mål och uppdrag

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet.

Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen genomförs i länet och vi samordnar den statliga verksamheten. När det gäller länets utveckling ska vi tillvarata och arbeta för både enskilda människors och samhällets intressen. Våra uppdrag och arbetsuppgifter spänner över flera samhällsområden, vilket också framgår i resultatredovisningen. Regeringen beslutar huvudsakligen om våra uppgifter och uppdrag i länsstyrelseinstruktionen och i vårt regleringsbrev.

Utifrån det breda och komplexa uppdraget ställs krav på att Länsstyrelsen ska fungera som en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektoriellt med många olika sakfrågor.

Organisation och medarbetare

Länsstyrelsegemensamma verksamheter

Länsstyrelserna har sedan 2009 successivt etablerat gemensamma funktioner för ett antal stödverksamheter. Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (Kronoberg)
- Samordnad löneservice (Kronoberg)
- Ekonomiadministration (Örebro)
- Organisation för dataskydd och informationssäkerhet (Stockholm)

För att åstadkomma en effektiv utveckling och förvaltning av IT-systemen har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning som hålls ihop via ett gemensamt kansli placerat vid Länsstyrelsen i Västmanland. Kansliets roll, utöver funktionen för portföljhantering, är också att fungera som kansli åt länsrådsmötet och den länsrådsgrupp som tillsammans med IT-organisationens chef utgör styrgrupp för utvecklings- och förvaltningsportföljen.

Styrningen av den gemensamma verksamheten sker i olika led. Ytterst står landshövdingar och länsråd för övergripande strategiska ställningstaganden. Landshövdingemötet beslutar om årlig rambudget för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen och länsrådsmötet beslutar om utvecklingsprojekt som ska ingå i utvecklingsportföljen. Varje förvaltningsobjekt i portföljen har i sin tur en styrgrupp sammansatt av medarbetare både från den aktuella verksamheten och från IT-avdelningen. Förvaltningsobjektet är också knutet till den gruppering av länsråd som samordnar frågor inom det aktuella verksamhetsområdet.

Kopplat till varje sådan länsrådsgrupp finns ett eller flera nätverk av chefer och/eller handläggare som jobbar operativt på uppdrag av länsråden. Dessa saknätverk med företrädare för samtliga länsstyrelser är viktiga referensgrupper till förvaltningsobjekten, och påverkar förvaltningsinriktning och systemutveckling genom att förmedla verksamhetens behov.

Behovet av utvecklingsinsatser kopplas också till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål. Under 2019–2020 har en nyttorealiseringsprocess tagits fram som implementeras i samma takt som nya utvecklingsprojekt startas.

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort

För att effektivt driva länsstyrelsernas digitaliseringsarbete startades programmet Nationell digital samordning 2020. Programmet omfattar flera parallella spår inom arbetssätt/processer, ledning/styrning, användare, information/data samt förutsättningsteknik. Exempel på programmets innehåll är projektet för en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess samt arbetet med att ta fram metodik och verktyg för att ensa handläggningsprocesser vilket är en grundförutsättning för att kunna använda digitala verktyg.

Utöver ovanstående har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras på grund av beroenden till andra myndigheters uppdrag. För 2020 är det exempelvis anpassningar till Boverkets nya handläggningssystem och olika uppdrag samordnat av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG).

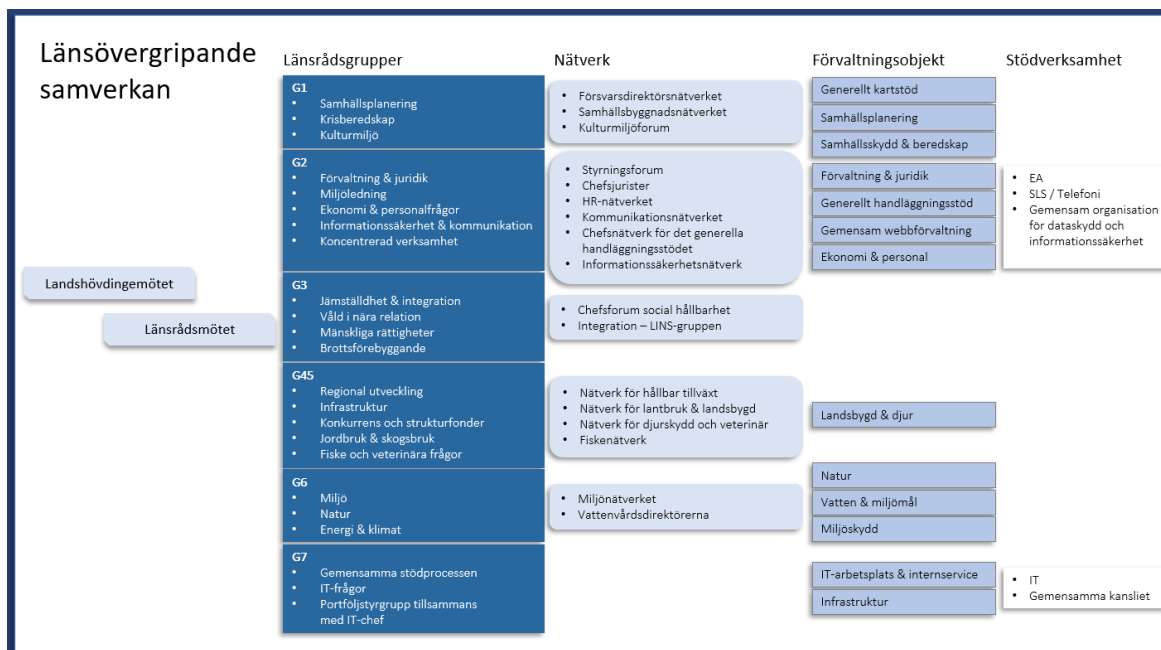


Bild: Länsövergripande samverkan

Länsstyrelsegemensamt arbete med Agenda 2030

Nationell samverkan

Länsstyrelserna har sedan hösten 2017 ett gemensamt arbete kring Agenda 2030. Arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna med regleringsbrevsuppdraget avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Under 2020 har flera aktiviteter anordnats utifrån den handlingsplan som lades fast inför året. Aktiviteterna har bland annat handlat om kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och externa dialoger i syfte att vidareutveckla och fördjupa länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030.

Det länsstyrelsegemensamma arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målen koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och metoder länsstyrelserna emellan och en bättre omvärldsbevakning. Den nationella samordningen har även bidragit till att länsstyrelserna på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer och till ökad förmåga att göra avvägningar mellan de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Bedömningen är att resultaten i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Regional samverkan

För två år sedan påbörjades ett omfattande regionalt utvecklingsarbete kopplat till de globala målen. Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland och Internationellt centrum för lärande om hållbar utveckling bjöd då in nyckelaktörer i länet till en workshop. Målet var att samtala om strategier för genomförandet av de globala målen samt att koppla dessa till de strategiska utmaningar som identifierats i länet. De strategiska utmaningarna ligger till grund i framtagandet av en ny regional utvecklingsstrategi, (RUS). Syftet är att nå en samsyn kring hur Gotland ska utvecklas på lång sikt, med utgångspunkt i Agenda 2030. Under 2020 har Länsstyrelsen bidragit i processen genom deltagande i styrgrupp, projektgrupp, workshops samt som remissinstans.

De målbilder som arbetats fram i dialog med aktörer inom energi- och klimatstrategin har förankrats genom Länsstyrelsen i Gotlands läns projekt Fysisk planering för ett robust och förnybart energisystem. Dialoger har förts med Region Gotland, Gotlands Energi och Uppsala universitet Campus Gotland om vilka behov som behöver mötas inom fysisk planering. Detta har bidragit till en kompetenshöjning och stärkt integreringen av energi- och klimatfrågor inom fysisk planering.

Som en del i processen med framtagandet av en strategi för örn och vindkraft har Länsstyrelsen bjudit in aktörer som företrädar olika intressen för att belysa olika perspektiv samt i syfte att öka kunskapen och acceptansen för olika samhällsmål.

Det regionala arbetet inom hållbar konsumtion har stärkts under året. Inom textilier, återbruk och klimat finns ett etablerat nätverk och arbetet bidrar till ökad kunskap och inspiration hos organisationer såväl som hos privatpersoner. Insatserna är främst kopplade till mål 12.2 och 12.8

Under året har efterfrågan på närproducerade livsmedel ökat. Livsmedelsstrategin har varit vägledande för de satsningar som genomförts inom landsbygdsprogrammet, främst inom åtgärden ”ökad konkurrenskraft” men även genom rådgivningsinsatser inom Greppa Näringen.

Länsstyrelsen har fortsatt hållit i samverkanskonferenser där stora aktörer inom vatten träffas regelbundet och uppdateras om årets situation kring vattenfrågor. Region Gotland, LRF, Försvarmakten, turistnäringen, samt större vattenförbrukare har deltagit. Mötena har gett ökad kunskap, förståelse och en samlad lägesbild av den aktuella vattensituationen. Arbetet med Vatten i odlingslandskapet har bland annat bidragit till ökad kunskap inom området vattenhushållning. Erfarenheterna från arbetet har även spridits till Kalmar och Blekinge län. Insatserna omfattar mål 6, 11 och 17 med flera.

Exempel på insatser för havet och de marina resurserna är främjande av hållbar ekosystembaserad fiskeförvaltning och lokal fiskenäring, restaurering av produktionsområde för rovfisk samt åtgärdsarbete för minskad övergödning. Genom Blått centrum samarbetar Länsstyrelsen med Region Gotland och Uppsala universitet kring bland annat vattenbruk och kunskapshöjande åtgärder (mål 14). Under året har de första omgångarna fisk från vattenbruksanläggningar levererats. Stiftelsen Baltic Waters 2030 kommer att göra stora satsningar på forskningsstationen i Ar för att stärka torskbeståndet i Östersjön med syfte att utveckla ett hållbart fiske.

Under året har ett pilotprojekt genomförts i syfte att inspirera markägare att optimera effekten av naturvårdsarbete utifrån landskapets värden samtidigt som skogsproduktionen bibehålls. Projektet har genomförts i samverkan med Skogsstyrelsen. En åtgärd har genomförts av Naturnära jobb. Insatsen kopplar till mål 15, delmål 1, 2 och 5, mål 12 delmål 2 och mål 8 delmål 4. Den förväntade effekten är ett större intresse hos markägare i framtiden att väga in landskapsperspektivet i sitt naturvårdsarbete, vilket förväntas ge större effekt för biologisk mångfald.

Länsstyrelsen i Gotlands län leder ett regionalt strategiskt samverkansforum för mänskliga rättigheter och sociala hållbarhetsfrågor kopplat till Agenda 2030, Forum för social hållbarhet. Under året har mål 3,5,10,11,16 och 17 omfattats av insatserna. Utvärderingen visar att 92 procent av deltagarna anser att forumet har bidragit till att öka kunskapen om Agenda 2030.

Länsstyrelsens samlade arbete kring hållbarhetsfrågor har lett till att flera aktörer i länet har efterfrågat stöd och kompetensutveckling. Exempelvis har chefsutbildningar i jämställdhet à fyra halvdagar vardera genomförts under 2018-2020 och nästan 100 gotländska chefer och ledare har hittills utbildats. Utvärderingar har visat på mycket goda omdömen. Cheferna har fått ny kunskap och kommer att agera annorlunda i sitt ledarskap efter genomförd utbildning.

Ett arrangemang som knyter ihop frågor om social hållbarhet och ojämlika förutsättningar på bostadsmarknaden, både historiskt och i nutid, är den digitala bostadskonferensen ”Bostäder åt alla” med föreläsare från Boverket, Sveriges Allmännyttan och Länsstyrelsen. Flera mål ur Agenda 2030 berördes, exempelvis mål 3, 5, 10 samt 11. Deltog gjorde politiker och tjänstemän vid Region Gotland, företrädare för Gotlandshem, studentkåren Rindi och Uppsala universitet Campus Gotland.

Under året har investeringar via Klimatklivet beviljats med drygt 6 miljoner kronor och sedan Klimatklivet startade 2015 har 36 gotländska aktörer fått stöd med totalt 68,5 miljoner kronor för åtgärder som minskar klimatpåverkan. Gotland är det län i landet med näst flest beviljade åtgärder inom Klimatklivet i förhållande till antal invånare. Tillsammans har investeringarna minskat Gotlands klimatpåverkan med nästan 16 000 ton koldioxid per år.

Intern samverkan

Under flera år har ett omfattande utvecklingsarbete genomförts inom ramen för tvärperspektiven 5 § och 6 §, ”Ett rättighetsbaserat förhållningsätt till jämställdhet och hållbar utveckling Agenda 2030”. Under 2020 har kopplingen till myndighetens strategiska styrning förstärkts och de tre dimensionerna inom Agenda 2030 har kopplats till ordinarie arbetsprocesser. Arbetet har konkretiserats i strategisk utvecklingsplan och verksamhetsplan och insatser har följts upp i ordinarie uppföljningssystem. En framgångsfaktor för arbetet är att myndigheten har en intern stödfunktion bestående av en grupp medarbetare, TvärA2030, med bred processkompetens inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, folkhälsa, förenkla för företag, klimat-anpassning, samhällsplanering samt miljömål.

Ytterligare redovisning av hur verksamheten bidragit till att uppnå målen i Agenda 2030 redovisas i avsnittet Läget i länet, Integrering av sektorsövergripande områden samt i verksamhetstexterna.

Länsstyrelsegemensamt arbete med informationssäkerhet

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med informationssäkerhet redovisades den 15 september 2020 i regleringsbrevsuppdraget 3B27. Här följer en sammanfattning och kortare komplettering.

Under 2020 har den länsstyrelsegemensamma funktionen för informationssäkerhet (GFIS) blivit operativ i nära samarbete med den befintliga nationella organisationen för dataskydd (NOD). Samarbetet har sina givna förutsättningar i att de båda organisationernas mål och verksamhet sammanfaller inom ramen för informationssäkerhet. Detta medför att resurser och kompetens kan samutnyttjas i syfte att verkställa uppdragen som är utvecklade från landshövdingebeslutet den 11 oktober 2018.

Under 2020 har verksamheten särskilt inriktats på att analysera och skapa förutsättningar för ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. Syftet är att skapa ett ledningssystem för informationssäkerhet som ensar och enar de 21 länsstyrelserna och dess gemensamma IT-förvaltning såväl internt som externt. Under året har flera insatser initierats för detta av den gemensamma funktionen tillsammans med länens informations-säkerhets- och dataskyddsamordnare, bland annat avseende kravställning, ansvarsfördelning, utvecklingsarbete, och uppföljning.

Ett stort arbete har bedrivits med att producera och implementera ”Användarriktlinjer för informations-säkerhet”. Syftet med användarriktlinjerna är att skapa nytta och öka möjligheterna för både medarbetare och förvaltningsorganisationen att göra rätt. En viktig del av informationssäkerheten är dataskyddsfrågorna, det vill säga reglerna som styr hur myndigheten behandlar personuppgifter. I likhet med i många organisationer har dataskyddet varit i fokus sedan ikraftträdandet av EU:s nya dataskyddsförordning våren 2018, och länsstyrelserna har sedan dess en nationell organisation som leder och stödjer de 21 myndigheterna att följa

regelverket. Arbetet under 2020 har i hög grad gått ut på att integrera de frågor och de resurser som avsatts nationellt med det ordinarie informationssäkerhetsarbetet som sker regionalt.

Som stöd för förvaltningsobjekten har NOD/GFIS varit mycket aktiva i arbetet med informationsklassning och riskanalyser. Utgångspunkten i detta arbete är länsstyrelsernas gemensamma modell för informationsklassning som utarbetades och beslutades under 2019.

Under januari-november 2020 har den gemensamma funktionen hanterat 189 personuppgiftsincidenter varav 19 rapporterats till Datainspektionen i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Program för kontinuitet och resiliens (PKR)

Länsstyrelsen i Uppsala län har under perioden 2018–2020 lett ett länsstyrelsegemensamt treårigt utvecklingsprogram (PKR) i syfte att utveckla delar av länsstyrelsernas samlade förmåga inom krisberedskap och totalförsvär. Länsstyrelserna har bidragit med personal till PKR inom säkerhetsskydd, signalskydd, kommunikation och administrativ hantering av säkerhetsskyddsklassificerad information. PKR omfattar ett antal olika projekt och har utifrån fem effektmål och femton mer konkreta program mål utvecklat förmågor inom områdena informationssäkerhet, kontinuitetsplanering, hantering av lägesbilder, delning av information med hög säkerhetsskyddsklass samt förmåga till regional ledning från en alternativ ledningsplats. Strävan inom PKR har varit att stärka förutsättningarna för digitaliseringen av länsstyrelsernas verksamhet, samtidigt som det civila försvarets behov av tekniskt stöd tillgodoses. PKR har bidragit till att stärka länsstyrelsernas samlade förmåga avseende informations- och IT-säkerhet, signalskydd samt säkerhetsskydd, den administrativa hanteringen av skyddsvärd information och metoderna för att ackreditera och införa tekniska system. PKR har dessutom bidragit till att stärka signalskydds- och säkerhetsskyddsförmågan i landets kommuner och regioner. Bedömningen är att 13 av PKR:s 15 program mål i olika grad har uppfyllts.

Strategin inom PKR har varit att, i samverkan med verksamhetsföreträdare och vår gemensamma IT-avdelning, utveckla lösningar som sedan införs regionalt av varje länsstyrelse. Samtliga länsstyrelser har i olika grad deltagit i arbetet och samråd har hållits med andra berörda statliga myndigheter såsom MSB, SÄPO, FRA samt delar av Försvarmakten. Resultatet blir länsstyrelsegemensamma arbetssätt och säkerhetstekniska lösningar.

En omfattande informationsklassning har inletts under året. Den hanteras inom myndigheternas gemensamma verksamhetssystem utifrån en gemensam klassningsmodell som fastställts inom ramen för PKR. Klassningsarbetet har letts av Länsstyrelsen i Stockholms län. Tekniska investeringar och systemstöd som del i att uppnå kontinuitet och resiliens är nödvändiga komponenter för uppbyggnaden av länsstyrelsernas totalförsvärsförmåga, men framförallt grundförutsättningar för digitaliseringen av länsstyrelsernas övriga verksamheter. Arbetet drivs i ett särskilt projekt och under 2020 har tekniska lösningar för säker mobiltelefoni och säker inloggning börjat införas på länsstyrelserna i syfte att underlätta för länsstyrelsernas medarbetare att följa olika säkerhetskrav.

Länsstyrelsen i Gotlands län Organisation

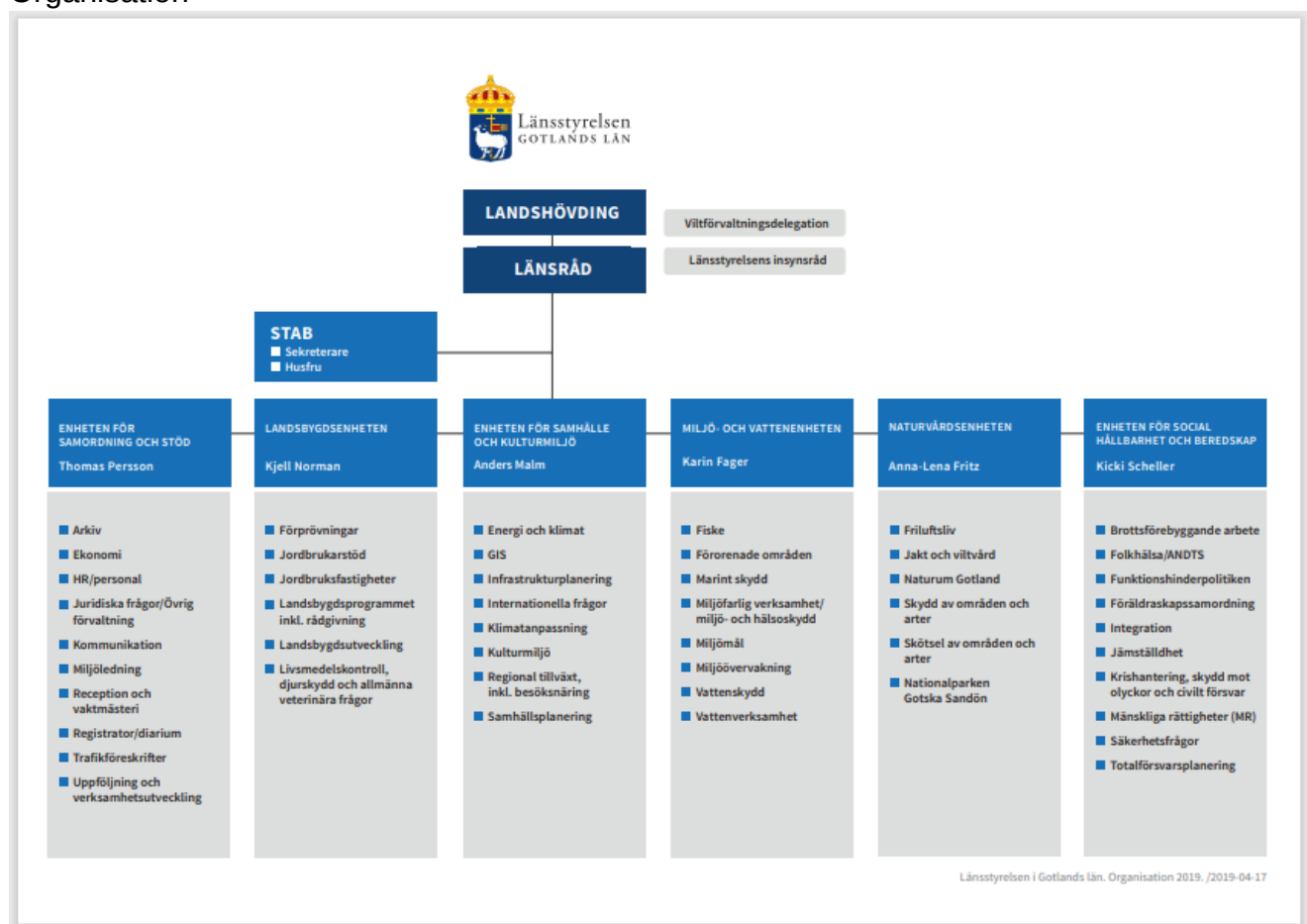


Bild: Organisationsschema Länsstyrelsen i Gotlands län

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsen arbetar under hela året systematiskt med arbetsmiljön. Den interna arbetsmiljögruppen med representanter för arbetsgivare, personalorganisationer och huvudskyddsombud har träffats fyra gånger under året för att diskutera aktuella arbetsmiljöfrågor. Den årliga skyddsronden kring den fysiska arbetsmiljön genomfördes i januari månad. Den visade att det inte var mycket som behövde åtgärdas och att den fysiska arbetsmiljön är god.

Enhetscheferna gör årliga arbetsmiljöplaner som sedan sammanställs till en myndighetsgemensam handlingsplan. I februari och oktober genomfördes temperaturmätningar. Resultatet av dessa bearbetas på enheterna och inkluderas i arbetsmiljöplanerna.

Det ökade hemarbetet under pandemin har under året ställt nya krav på arbetsgivaren. Cheferna har regelbundna samtal med sina medarbetare och har på ett medvetet sätt följt upp hur både den fysiska och sociala arbetsmiljön är vid hemarbete.

Myndigheten har delvis byggt om ett våningsplan i syfte att pröva ny ljuddämpande inredning och anpassa kontorslandskapet till medarbetares behov av en behagligare kontorsmiljö. På grund av pandemin har någon utvärdering inte kunnat genomföras. Däremot har myndigheten kunnat erbjuda bord och stolar till de medarbetare som har haft störst behov av det för att kunna arbeta hemma med anledning av pandemin. Under hösten genomfördes även en enkät som hade bäring på hemarbetet för att fånga upp risker, men även fördelar, med hemarbete.

Kompetensförsörjning

Länsstyrelsens introduktionsutbildningar för nyanställda ställdes under våren in på grund av pandemin men genomfördes istället under hösten. De interna introduktionsutbildningarna är uppdelade i olika pass och tar upp rättigheter och skyldigheter i anställningen, den statliga värdegrunden, förvaltningslagen, §§ 5 och 6 i länsstyrelseinstruktionen, kommunikation, ett ärendes gång och hur Länsstyrelsen styrs och följs upp.

Sedan ett par år tillbaka genomförs årligen fyra obligatoriska utbildningstillfällen om totalförsvarsfrågor för samtliga medarbetare. Utbildningarna tar bland annat upp Länsstyrelsens roll som den högsta totala civilförsvarsmyndigheten, informationssäkerhet och sekretess. Alla utbildningar genomfördes 2020 digitalt via Skype.

En utbildning om dialogbaserat arbetssätt och konflikthantering genomfördes i mars för ungefär femton medarbetare. Utbildningen riktade sig särskilt till dem som jobbar med naturvårdsfrågor och som träffar medborgare och företagare i sitt arbete.

Sedan 2013 har Länsstyrelsen arbetat med ett program om medarbetarskap och ledarskap som bygger på boken ”Ta din roll på jobbet”. Programmet genomfördes 2020 för cirka femton nyanställda vid två tillfällen. Programmet handlar bland annat om att förstå vilken roll man har och i vilket sammanhang man är på jobbet och är del av Länsstyrelsens värdegrundsarbete.

Ledningsgruppen har fått fördjupa sig i boken ”Jaget och jobbet”, en uppföljning av ”Ta din roll på jobbet” som är ännu mer självreflekterande. Boken och olika situationer som uppstår i ledarskapet diskuterades vid två tillfällen.

Målet för kompetensutvecklingen 2020 var två procent av arbetad tid. Enligt tidsredovisningen uppgick kompetensutvecklingen till 1,5 procent av arbetad tid. I år blev Almedalsveckan, som tidigare år stått för en del av kompetensutvecklingen, inställd..

Personalstatistik

Under 2020 har Länsstyrelsen rekryterat 37 personer, 13 män och 24 kvinnor. Det har både rört sig om projektfinansierad utökning av personal och om ersättningsrekryteringar när anställda har slutat. Under året har 41 personer avslutat sin anställning, 17 män och 24 kvinnor. Under 2020 var 62,8 procent av Länsstyrelsens anställda kvinnor och 37,3 procent män. Den största åldersgruppen var mellan 30 - 49 år (53,9 procent). 43,4 procent av alla anställda var 50 år eller äldre och 2,7 procent var under 29 år.

År	Anställda	Nyanställda	Avgångna	Nyanställda/avgångna
2018	134,8	64	44	108
2019	132,3	55	50	105
2020	137,3	37	41	78

Sjukfrånvaro

Kön	Ålder	2020			2019		
		Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda*	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	≤29	1,0	7,4		3,2	1,0	
	30–49	24,2	2,4	23,3	22,1	1,4	16,0
	50≥	25,9	1,3		27,6	1,2	
	Alla	51,1	1,9	14,3	52,9	1,2	7,9
Kvinnor	≤29	2,8	4,6	71,1	2,4	0,7	
	30–49	49,8	4,2	35,8	45,6	3,2	33,2
	50≥	33,6	2,6	1,5	31,4	3,7	43,8
	Alla	86,2	3,6	27,8	79,4	3,3	37,6
Samtliga	≤29	3,8	5,4	43,8	5,5	0,9	
	30–49	74,0	3,6	33,4	67,8	2,6	30,8
	50≥	59,5	2,0	1,2	59,0	2,5	36,6
Summa		137,3	3,0	24,9	132,3	2,5	33,1

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Enligt krav i FÅB 7 kap 3§ redovisas i ovanstående tabell de anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den totala ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andelen av den totala sjukfrånvaron som uppgår till 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Siffrorna i statistiken bygger på samtliga som varit anställda under respektive år.

Målet för Länsstyrelsen är att den totala sjukfrånvaron inte ska överstiga 3 procent, vilket överensstämmer med den totala sjukfrånvaron för 2020. Året innan låg den på 2,5 procent. I början av pandemin uppmanades alla som hade symtom att stanna hemma, vilket kan förklara uppgången. Sjukfrånvaron för män och kvinnor med en sammanhängande frånvaro i mer än 60 dagar uppgick till 24,9 procent av den totala sjukfrånvaron, vilket är 8,2 procent lägre än året dessförinnan. Den längre sjukfrånvaron har både gällt arbetsrelaterad och icke arbetsrelaterad sjukdom.

Cheferna har haft tidiga och regelbundna samtal både med dem som varit långtidssjukskrivna och med dem som haft återkommande kortare sjukfrånvaro. Företagshälsovården anlitas främst för samtalsstöd.

Alla medarbetare uppmuntras att nyttja friskvårdstimmen och det ekonomiska stödet för friskvårdsaktiviteter.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen står inför flera stora utmaningar. För att vi ska kunna möta dessa utmaningar samt klara vårt uppdrag i en föränderlig värld krävs en verksamhet som är beredd att utveckla och pröva nya arbetssätt för att förbättra servicen och bli mer effektiv. Under 2019 påbörjades en översyn och ett utvecklingsarbete av myndighetens interna styrdokument. Under 2020 resulterade utvecklingsarbetet i att länsledningen beslutade att ersätta den fleråriga strategiska utvecklingsplanen med en ettårig verksamhetsplan på myndighetsnivå.

För att förbättra beredningen av ärenden, öka rättssäkerheten och utveckla Länsstyrelsens förmåga att avväga olika ämnesområden har en ny beslutsstruktur genomförts under året. Särskilda veckovisa länsledningsmöten med dokumenterade beslutsprotokoll har införts. Syftet är att länsledningen både ska kunna ge tidig inriktning inför beslut som kräver särskild avvägning och besluta i alla de ärenden som kräver ett beslut av myndighetschefen. Genom detta kan ledningsgruppen renodlas till att beredas för diskussioner som kräver mer tid. Särskilda omvärldsspaningar har införts och mötena kan bättre nyttjas för att utveckla samsyn i större mer övergripande frågor. Därutöver har ledningsgruppen under pågående pandemi utökats. Hela arbetet har dokumenterats i en beslutsprocess. Avsikten är att detta ska ge en ökad möjlighet för länsledningen att styra myndighetens övergripande beslut samtidigt som de olika mötesgrupperingarnas syfte tydliggörs.

I myndighetens arbete med det systematiska kvalitetsarbetet följer länsledningen upp att verksamhetsplaneringen får genomslag på myndighets-, enhets- och sakområdesnivå. Ärenden som kräver avvägning mellan olika sakområden fångas upp på veckovisa beredningsmöten. Processarbetet stärker samarbetet inom myndighetens ansvarsområden och bidrar till ett helhetsperspektiv. Arbetssättet leder till en mer rättssäker och effektiv ärendehantering. Under året har även kopplingen mellan det tvärsektoriella arbetet och de tre hållbarhetsdimensionerna inom Agenda 2030 förstärkts. De tre dimensionerna inom Agenda 2030 har kopplats till ordinarie arbetsprocesser och de globala målen har integrerats i Länsstyrelsens systematiska kvalitetsarbete.

Integrering av sektorsövergripande områden

Tvärperspektiven och Agenda 2030 är en integrerad del i Länsstyrelsens styrkedja, vilket synliggörs i styrdokument och handlingsplaner. Länsstyrelsen har under de senaste åren prioriterat utvecklingsarbete inom ramen för tvärperspektiven 5 § och 6 §, ”Ett rättighetsbaserat förhållningsätt till jämställdhet och hållbar utveckling Agenda 2030”. Syftet har varit att förtydliga kopplingen mellan det tvärsektoriella arbetet och de tre hållbarhetsdimensionerna inom Agenda 2030.

Länsstyrelsen har beslutat om mål på myndighets-, enhets- och individnivå som följs upp i ordinarie uppföljningssystem. Resultatet visar att kunskapen och medvetenheten om tvärperspektiven och Agenda 2030 har ökat på alla nivåer. Genom att prioritera och implementera tvärperspektiven och Agenda 2030 i ordinarie verksamhet har kvaliteten i myndighetens interna och externa uppdrag höjts. Exempel på det är regionala insatser som kopplar ihop de tre hållbarhetsdimensionerna, såsom Länsstyrelsens samordning av och deltagande i evenemang kring hållbar konsumtion samt föreläsning för lärarstudenter om klimat-anpassning och jämställdhet samt kvinnors och mäns konsumtionsmönster och vanor.

En framgångsfaktor är att myndigheten organiserat arbetet och skapat en stödfunktion (TvärA2030) med bred kompetens inom jämställdhet, mänskliga rättigheter, folkhälsa, förenkla för företag, klimatanpassning, samhällsplanering och miljömål. Stödfunktionen inkluderar de tre dimensionerna inom Agenda 2030.

Genom samverkan och ett nära samarbete har myndighetens samlade kompetens ökat. Detta har skapat förutsättningar för ett tydligt statligt helhetsperspektiv där perspektiven internt och externt sätts i ett sammanhang.

Under 2020 har introduktionsutbildning och ”Handläggarstöd för sektorsövergripande frågor enligt 5 och 6 § i länsstyrelsens instruktion” omarbetats med ett tydligare fokus på uppdraget om det statliga helhetsperspektivet med utgångspunkt i tvärperspektiven och Agenda 2030. Kompetenshöjande insatser har genomförts för all personal för att öka kunskapen och medvetenheten inom ordinarie verksamhet. I verksamhetsuppföljningen beskrivs resultat som ökad kunskap och redundans vilket bidrar till ett mer rättssäkert och effektivt användande av myndighetens resurser. Vidare görs uppföljning och analys av Länsstyrelsens kommunikation halvårsvis utifrån perspektiven jämställdhet, stad/land samt handläggare/chefer. Det har resulterat i en mer jämställd kommunikation.

I externa processer lyfts tvärperspektiven och Agenda 2030 som en del av det statliga helhetsperspektivet enligt länsstyrelseinstruktion § 2. Exempelvis har Länsstyrelsen under 2020 bidragit i processen för framtagandet av en ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för Gotland som remissinstans.

Länsstyrelsens samlade arbete kring hållbarhetsfrågor har resulterat i att flertalet aktörer i länet har efterfrågat stöd och kompetensutveckling från Länsstyrelsen. Exempelvis har chefsutbildningar i jämställdhet à fyra halvdagar vardera genomförts under 2018-2020 och nästan 100 gotländska chefer och ledare har hittills utbildats. Utvärderingar har visat på mycket goda omdömen. Cheferna har fått ny kunskap och kommer att agera annorlunda i sitt ledarskap efter genomförd utbildning.

Länsstyrelsen anordnade under året en digital bostadskonferens, ”Bostäder åt alla”, med föreläsare från Boverket, Sveriges Allmännyttan med flera där bland annat frågor om allmännyttans roll, bostadsmarknadspolitikens historia och genomslag, jämställdhet och jämlikhet lyftes upp. Deltog gjorde politiker och tjänstemän vid Region Gotland, företrädare för Gotlandshem, studentkåren Rindi och Uppsala universitet Campus Gotland. Arrangemanget knöt ihop frågor om social hållbarhet kopplat till ojämlika förutsättningar på bostadsmarknaden, både historiskt och i nutid. Samtidigt diskuterades möjligheter och visioner för framtiden. Flera mål ur Agenda 2030 berördes, exempelvis mål 3, 5, 10 samt 11.

Jämställdhet

Utöver kontinuerligt processtöd i samband med exempelvis framtagandet av skogsstrategi för Gotland, projektplan för skapande av nationalpark Bästeträsk samt arbetet med återuppbyggnaden av totalförsvaret på Gotland har samarbete inom friluftslivsuppdraget lett till att processen vid skapande av nya naturreservat har ett visst jämställdhetsperspektiv. Samarbeten med övriga processtöd inom TvärA-gruppen har resulterat i en intern retorikkurs för kvinnor, föreläsning för grund- och gymnasielärare inom jämställdhet och klimatanpassning samt kompetenshöjning för politiker, strateger och handläggare om social hållbarhet, jämställdhet och bostadsförsörjning vid en särskild bostadskonferens. En nyhet för året är pilotprojektet PT JÄM (fritt lånat från Region Gävleborgs koncept) som resulterat i jämställdhetsintegrering av förarbete till ny handlingsplan för uppdragsarkeologi, ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Gotlands museum, Uppsala universitet med flera.

Regional könsuppdelad statistik i form av fickboken ”Kön spelar roll Gotlands län” har fortsatt att spridas internt och externt. Den könsuppdelade statistiken ligger även fortsatt till grund för framtagande av utbildningsinsatser, strategier med mera inom Länsstyrelsens egna verksamhet.

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om

att länsstyrelserna gemensamt ska bilda ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Arbetet kommer att ske i samarbete mellan sakområdet jämställdhet och generellt handläggningsstöd.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Arbetet med mänskliga rättigheter och tvärperspektiven är ett prioriterat område för myndigheten. Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter är en integrerad del i Länsstyrelsens styrkedja och en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det rättighetsbaserade arbetet synliggörs i styrdokument och planer. Under året har en ny policy för lika villkor tagits fram. Policyn inkluderar myndighetens målsättning med verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter. Styrdokumentet ska utgöra ett stöd till chefer och medarbetare för att nå uppsatta mål.

För att säkerställa att funktionshinderperspektivet finns med i planering, beslut och processer har Länsstyrelsen sedan tidigare tagit fram ett handläggarstöd. I handläggarstödet får medarbetare, genom ett antal stödfrågor, hjälp med att synliggöra perspektivet med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. För att bekämpa okunskap, negativa attityder och fördomar kompetensutvecklas all personal på introduktionsutbildningen om funktionshinderpolitiken och konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Under året har en digital utbildning, Nationell samling: Internationella funktionshindersdagen, genomförts av Sveriges länsstyrelser och Myndigheten för delaktighet (MFD). Utbildningen har regionalt spridits till tjänstepersoner och politiker inom Region Gotland, funktionshinderrörelsen och medarbetare inom Länsstyrelsen. Utbildningen har bidragit till ökad kunskap om metoder för att stärka kommunalt och regionalt funktionshinderpolitiskt arbete, delaktighet, jämlikhet och Agenda 2030, främst inom områden styrning och ledning, arbetsmarknad, barnrätt och digitalt utanförskap.

Länsstyrelsen använder sig av MFD:s checklistor i tillgänglighets- och delaktighetsarbetet. MFD:s årliga enkät är en del av myndighetens systematiska kvalitetsarbete. I och med den nya lagen om tillgänglighet till digital offentlig service har Länsstyrelsen under året arbetat med att tillgänglighetsanpassa myndighetens webbplats för att nå upp till det nya lagkravet.

Det interna arbetet med lika villkor styrs utifrån ett arbetsgivarperspektiv om hur vi ska arbeta med allas lika rättigheter inom organisationen. Alla människor ska kunna delta på lika villkor oavsett individuella olikheter. Policyn för lika villkor täcker samtliga diskrimineringsgrunder och tar upp riktlinjer vid trakasserier och kränkande särbehandling. Policy och handlingsplan är kända i organisationen och ingår i introduktionsplanen för nyanställda.

En viktig insats i arbetet mot diskriminering är de temperaturmätningar som Länsstyrelsens medarbetare genomför. Årets undersökning visade att det förekom intern och extern diskriminering, något som arbetsgivaren ser allvarligt på och har nolltolerans för. Exempel på åtgärder som vidtagits är att länsledningen särskilt lyft frågan om nolltolerans samt att samtliga chefer har följt upp frågan med medarbetare i medarbetarsamtalen. Personalorganisationerna och skyddsombud har också involverats i arbetet.

En förbyggande insats som pågår är Länsstyrelsens deltagande i projektet NORMA - Se kompetensen, som är finansierat av Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet). Projektet handlar om att ta vara på allas kompetens, oavsett funktionsvariation och bakgrund, vid rekrytering. Utbildningsinsatserna riktar sig främst till personalansvariga chefer och HR med syfte att bli mer inkluderande arbetsgivare genom att höja kompetensen inom normkritiskt tänkande.

Under året har introduktionsutbildningar genomförts för nyanställda om bland annat mänskliga rättigheter, jämställdhet och diskrimineringsgrunderna. Årets lönekartläggning visade inga osakliga löneskillnader på grund av kön.

Kopplingen mellan den nationella folkhälsopolitiken och de 17 miljömålen har varit tema på ett nätverksmöte för miljömålsansvariga internt på myndigheten. Syftet var att höja kunskapen och medvetenheten om hälsans betydelse och påverkan inom de olika miljömålen. Som ett resultat av det mötet skapade några handläggare korta digitala informationsfilmer för att sprida kunskapen vidare till övriga medarbetare på myndigheten. Filmerna finns tillgängliga att titta på via myndighetens intranät.

Trygghet är en bestämningsfaktor för en god folkhälsa och i ett samarbete mellan det brottsförebyggande uppdraget och samhällsplanering arrangerade Länsstyrelsen ett webinarium i syfte att presentera handboken Bo Tryggt 2030. Handboken är en konkretisering av målen i Agenda 2030 och innehåller riktlinjer, rutiner och konkreta checklistor med fokus på säkerhet och trygghet. Målgrupp var bland annat samhällsplanerare, bygglovshandläggare, brottsförebyggande samordnare, poliser, fastighetsägare och politiker.

Social hållbarhet och folkhälsa är perspektiv som finns representerade i en intern arbetsgrupp för friluftslivet. Arbetet ska bland annat leda till framtagandet av en ny strategi för Länsstyrelsens fortsatta arbete med friluftsliv. Deltagandet i gruppen bidrar till att lyfta fram vikten av ett inkluderande och jämlikt friluftsliv på Gotland.

Barnrätt

Arbetet fortskrider enligt de rutiner som tagits fram tidigare år. I handläggarstödet som tagits fram får medarbetare, genom ett antal stödfrågor, hjälp med att synliggöra barnperspektivet och om perspektivet är relevant för arbetsuppgiften. På introduktionsutbildningen utbildas all personal om barnperspektivet med koppling till barnkonventionen som lag och Sveriges rättsliga åtaganden.

För att stärka barnrättskompetensen internt i syfte att integrera perspektivet inom samtliga sakområden inom social hållbarhet har ett kompetenshöjande seminarium hållits, där temat var barnets rättigheter och Agenda 2030. Barnrättsperspektivet lyfts i projektstödande seminarier för projektägare som beviljats statsbidrag till integrationsprojekt. Syftet har varit att lyfta barnkonventionen och rättigheter med särskild koppling till deltagarnas projekt samt hur man kan arbeta barnrättsbaserat. Särskilda fokusområden under seminariet har varit barns delaktighet, möjligheter att komma till tals samt hur projektägarna kan arbeta med bedömning av barnets bästa.

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att sprida information om utbildningar till tjänstepersoner och politiker, uppmärksammat Barnkonventionens dag i sociala medier samt spridit länsstyrelsernas handbok "Barns rättigheter och föräldraskap". Länsstyrelsen har bidragit med kunskapshöjande insatser i syfte att stödja Region Gotlands arbete med tillämpningen av barnets rättigheter. Länsstyrelsen har bland annat hållit ett seminarium för samhällsplanerare med särskilt fokus på barnrättsperspektivet och barns delaktighet i fysisk planering. Dialog har även förts med Region Gotland i samband med deras översyn av stödmaterial för barnkonsekvensanalyser.

Länsstyrelsen samordnar regionala forum för att främja samverkan. I Forum för social hållbarhet har barnrätt varit tema för ett av årets forum. Programmet bestod av en kunskapshöjande del med fokus på barnkonventionen som lag samt exempel från andra aktörer i länet på hur barnrättsarbete kan bedrivas.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen har genomfört ett dialogmöte med temat Förenkla för företag. Sex näringslivsorganisationer och Region Gotland bjöds in till dialogen. Resultatet av dialogen används i arbetet framåt med att förenkla för företag och att förbättra företagsklimatet i länet.

Länsledning och enhetschefer har vid flera tillfällen tagit del av information om företagsklimatet i länet och diskuterat hur Länsstyrelsen kan utveckla sin service. Den interna värdegrundsgruppen har arbetat med praktiska frågeställningar och utbildningsinsatser vilka planeras för 2021.

Frågan om att utveckla service och förenkla för företag har även lyfts i samverkan med övriga myndigheter på Gotland. Utöver detta har landshövdingen genomfört ett flertal företagsbesök för att få mer inblick i företagens verksamhet och deras behov.

Länsstyrelsen har arbetat med så kallade byggsamråd i samband med byggnation av djurstallar. Innan eller i samband med inlämnande av ansökan om förprovning erbjuds den sökande att träffa handläggare av förprovning och länsveterinär för att diskutera ansökans innehåll och därmed underlätta för sökanden att fylla i ansökan korrekt och korta handläggningstiden. I de fall det är aktuellt erbjuds den sökande att vid samma tillfälle träffa handläggare av landsbygdsstöd, även här i syfte att underlätta för den sökande att göra en korrekt ansökan om stöd vilket i sin tur kan korta handläggningstiden.

Inom Åtgärdsprogram för hotade arter har samarbete skett med många landsbygdsföretag och under 2020 har Länsstyrelsen verkat för en skyndsam betalning av fakturor för de 50-tal beställningar av åtgärder som genomförts. Genom samverkan med lokalsamhället vid projektåtgärder vill Länsstyrelsen uppnå synergieffekter som gynnar det lokala näringslivet. Inom förvaltning av skyddade områden har Länsstyrelsen kontinuerligt samarbeten med en mängd landsbygdsföretag, främst vad gäller skötsel- och upplåtelseavtal. Länsstyrelsen har upprättat olika ramavtal gällande stängslingar, röjningar, informationsmaterial samt väg- och anläggningsarbeten. Ramavtalen innebär att det går enkelt och snabbt att avropa arbeten gällande dessa verksamheter, vilket underlättar både för Länsstyrelsen och för respektive entreprenör.

När landet under våren drabbades av coronapandemin fattade Länsstyrelsen beslut om ett åtgärdspaket för att underlätta för företag. Information om stöd till företag samlades på en sida på Länsstyrelsens webbplats. Inom pågående samhällsstörning har Länsstyrelsen berikat sin kunskap om företagande och också fungerat som stöd till företag. Sedan i mars har myndigheten haft regelbundna möten med olika företag genom samverkanskonferenser på veckobasis. Länsstyrelsen prioriterade också ned den planerade vatten- och miljötillsynen för att underlätta för verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen har, med anledning av pandemin, finansierat kampanjen ”Håll avstånd”. Inför turistsäsongen spreds affischer och bordsryttare till över 280 restauranger, krogar och caféer samt till ankomsthallar för exempelvis kryssningstrafik. Kampanjen, som genomfördes på initiativ av Länsstyrelsen i samverkan med Region Gotland, Visby centrum och Gotlands Krögarförening, har även uppmärksammats nationellt. Kampanjmaterialet har via länsstyrelsernas kommunikationschefsnätverk kostnadsfritt spridits till andra län och kommuner. Insatsen har nått sitt syfte, att påminna om och stödja Folkhälsomyndighetens rekommendationer, minska smittspridning och stödja länets företagare att följa Lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Miljöledning

Länsstyrelsen har ingått i det nationella projektet Fossilfria länsstyrelser. Projektets syfte är att bidra till att uppfylla regleringsbrevsuppdraget att länsstyrelserna ska leda det regionala klimatomställningsarbetet. Länsstyrelsen har antagit målet att verksamheten ska vara fossilbränslefri till år 2025. Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att miljödiplomera verksamheten enligt Svensk miljöbas.

Säkerhetsskyddsarbete

Länsstyrelsen har under året genomfört åtgärder utifrån genomförd säkerhetsskyddsplan. Säkerhetsskyddsplanen tar sin utgångspunkt i säkerhetsskyddsanalysen som vägleder myndighetens säkerhetsskyddsarbete. Säkerhetsskyddschefen har under året löpande direktrapporterat säkerhetsskyddsåtgärder till myndighetschefen. I fokus för årets säkerhetsskyddsarbete har särskilt stått fördjupad förstärkning av fysisk säkerhet och utbildningsinsatser gällande hantering av säkerhetsskyddsklassificerad information samt klassificering av säkerhetsskyddsklassificerad information. Säkerhetshöjande åtgärder har genomförts i kontorslokaler på Visborgsallén och på residenset. Länsstyrelsen har fortsatt sitt uppdrag som tillsynsmyndighet gentemot enskilda verksamhetsutövare i länet. Arbetet har på grund av rådande pandemi tvingats till särskilda anpassningar för att kunna genomföras.

Verksamhetsöversikt

Länsstyrelsen i Gotlands län	2020	2019	2018
Medarbetardata			
Antal anställda*	137,3	132,3	134,8
Antal årsarbetskrafter	125,7	120,3	123,4
- varav årsarbetskrafter män	47,6	49,5	51,0
- varav årsarbetskrafter kvinnor	78,1	70,7	72,4
Verksamhetsdata (samtliga ärenden oavsett databas)			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	10 328	10 669	9 385
Antal beslutade ärenden	10 562	11 902	11 472
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2 188	1 935	2 207
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan inkl. OH	146 858	147 853	140 065
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	40 544	36 967	42 039
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	5 190	8 082	4 602
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	68 089	71 664	60 586
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	195	70	102
- varav OH	32 840	31 071	32 737
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	22 806	22 836	12 478

* Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen medarbetar-, verksamhets- och ekonomidata

Antalet medarbetare på Länsstyrelsen har fortsatt att öka. Ökningen har i huvudsak skett med kvinnliga medarbetare. Vid årets utgång var andelen kvinnor mer än 60 procent av det totala antalet anställda.

Under året har Länsstyrelsen bedrivit stabsarbete till en omfattning av cirka fem årsarbetskrafter. Detta har naturligtvis påverkat årets planerade arbete. Konsekvenserna av detta framkommer tydligare i olika verksamhetsavsnitt.

Antalet inkomna och upprättade ärenden ligger i nivå med tidigare år. Antal beslutade ärenden har dock minskat och antal ej beslutade ärenden äldre än 2 år har ökat jämfört med föregående år. Det går inte att peka ut ett särskilt ämnesområde för dessa förändringar. Under 2020 har Länsstyrelsens verksamhet i stort påverkats av den pågående pandemin, så även ärendehandläggningen. Löpande registrering och expediering har kunnat upprätthållas utan större påverkan, så även utlämnande av allmänna handlingar vid begäran från allmänheten. Dessa grundläggande områden har fått gå före interna tillsyns- och utbildningsinsatser och kvalitetsgranskning som till viss del har fått nedprioriteras under de rådande omständigheterna.

Den inriktning mot digital ärendehantering som Länsstyrelsen påbörjade 2017 har medverkat till att underlätta den hastiga övergången till distansarbete. Länsstyrelsen har från och med årsskiftet digital handläggning som huvudregel för i princip alla ärendegrupper.

Verksamhetskostnaderna är lägre under 2020, bland annat beroende på minskat resande och representation. Kostnaderna på förvaltningsanslaget har ökat och motsvarande minskning har skett på bidragsfinansierad verksamhet.

Läget i länet

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
2§ p 3		

Länsstyrelsen har valt att redogöra för läget i länet med de tre utvecklingsperspektiven, men med en inledande redogörelse för den händelse som påverkat länet mest under 2020.

Länsstyrelsen har under året haft en omfattande samordnande roll i länet för att hantera samhällsstörningen covid-19. I syfte att främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen har regelbundna samverkansmöten genomförts, på lokal/regional och nationell nivå. Samverkansmöten med näringsliv, civilsamhället, myndigheter, Region Gotland och smittskydd har genomförts på veckobasis. I syfte att utveckla och förbättra myndighetens krisledningsarbete och nå ut brett i länet har det kontinuerligt genomförts aktörsanalys samt utvärdering av samverkan och samverkansaktörer.

Under pågående pandemi har det varit särskilt viktigt att säkerställa rätten till korrekt information. Pandemin och ett flertal regeringsuppdrag har bidragit till att Länsstyrelsens samordnande roll blivit allt mer känd för allmänheten. I syfte att ensa budskapen tog Länsstyrelsen initiativ till en gemensam kommunikationsstrategi för pandemin. Länsstyrelsen, Region Gotland, Polismyndigheten och Gotlands förenade besöksnäring deltog i arbetet som utmynnade i ett antal informationskampanjer.

Socialt perspektiv

Pandemins påverkan på det sociala området berör flera olika målgrupper. Den digitala utvecklingen har inte bara positiva effekter utan har också skapat ett utanförskap. Pandemin slår inte minst mot folkhälsan, mot redan utsatta grupper i samhället. Rättigheter som tillfredsställande levnadsstandard och arbete, eller rätten till bästa möjliga hälsa, är exempel på områden som påverkats av pandemin. Den största påverkan som har identifierats rör liv och hälsa och samhällsviktiga funktioner.

Gotlands län kunde under 2020 notera över 60 000 invånare. Det är flera faktorer som gjort att antalet invånare ökat i länet, bland annat en önskan att bosätta sig i ett attraktivt län med god infrastruktur i form av bredbandsutbyggnad. Även försvarets återetablering har betydelse för ökningen av antalet invånare. Det finns tillgång till högre utbildning och forskning genom Uppsala universitet Campus Gotland och ett inflöde av studenter från övriga län och utlandet. Medborgarundersökningar visar att Gotlands invånare upplever att det finns en närhet mellan människor, där civilsamhällets kraft är påtaglig med engagerade invånare och ett mycket aktivt föreningsliv. Jämförelser visar att kvinnor har ett högre socialt deltagande än män.

Det finns utmaningar för länet, exempelvis ett minskat antal invånare i yrkesaktiv ålder, en utveckling som ser ut att förstärkas framöver. Medelåldern i länet ökar, vilket kan betyda att många flyttar till länet vid sin pensionering. När det gäller behörighet till gymnasieskolan saknar mer än var tionde elev i årskurs 9 gymnasiebehörighet och var fjärde elev fullföljer inte sina gymnasiestudier. Andelen pojkar som saknar fullständiga betyg är högre än andelen flickor. Länet har en betydligt lägre andel av befolkningen som är födda utomlands, cirka 6 procent, jämfört med rikets cirka 19 procent.

Gotlands folkmängd ökar framför allt i Visby och dess närområde. Som en konsekvens av ökningen råder ett ökat tryck på samhällsplaneringen. Under den pågående pandemin har uppskattningar gjorts av bland annat

reseföretagen och det största rederiet av hur många som är på plats samtidigt på Gotland. Beräkningar har visat att det även under icke högsäsong har befunnit sig 10-15 procent fler i länet än de som räknas som fastboende. Anledningen är att många fritidshusinnehavare i år givits möjlighet att distansarbete från Gotland.

Region Gotland har, förutom planering i höjd beredskap inom hälso- och sjukvården samt kommunalteknisk försörjning, utvecklat sitt arbete med att planera för omsorgsdelen inom samhällsviktig verksamhet. Genom att planera för verksamheter och insatser i höjd beredskap och krig stärks även krishanteringen. Under året har vi sett flera exempel på detta, vilket stärker myndighetens förhållningssätt i den fortsatta planeringen av totalförsvaret.

Ekonomiskt perspektiv

Konsumtion och omställning

Näringslivet på Gotland har i negativ mening påverkats starkt av pandemin. Särskilt svårt har det varit för företag kopplade till besöksnäringen, såsom hotell- och restaurangföretag. Gotlands relativt stora antal tillfälligt fritidsboende har dock bidragit till att dämpa de negativa effekterna då länet under längre perioder haft en tillfälligt ökad befolkning på mellan 10 – 15 procent. Denna situation tillsammans med fastboendes ökade efterfrågan på hantverkstjänster har bidragit till en relativt god omsättning för bygg- och fastighetsrelaterade företag samt för viss typ av detaljhandel. Situationen med covid-19 har även ökat efterfrågan på närproducerade livsmedel samt bidragit till en ökad gårdsförsäljning i länet. Länets diversifierade och småskaliga struktur på företagen har även det legat till grund för att till viss del dämpa de negativa effekterna av pandemin. Flera företag rapporterar att de ställt om sin verksamhet inom besöksnäringens segmentet, exempelvis från mötesindustri till att erbjuda friluftslivsrelaterade tjänster. Etablering av statliga myndigheter är även det en viktig fråga för länets ekonomi och under året har Försvarsmakten utökat sin verksamhet i länet.

Det råder ett stort exploateringsstryck i länet. Den milstolpe som passerades under 2020 med 60 000 invånare medför naturligtvis krav på att bostadsmarknaden kan erbjuda attraktiva boenden. Länsstyrelsen har i den årliga bostadsmarknadsanalysen redogjort för några av de problem som finns. Länets säsongvariation och popularitet bland fritidshusköpare har ökat trycket på bostadsmarknaden, vilket har lett till att bostadspriserna har skjutit i höjden. Detta har i sin tur lett till en försvåring för hushåll med små eller begränsade resurser att komma in på bostadsmarknaden. Det ökade trycket för exploatering ställer också krav på avvägningar mellan olika intressen.

Samverkan och resande

Under året har samhällskrisen synliggjort vikten av en god samverkan mellan näringslivet, civilsamhället och myndigheter. Funktioner så som näringslivsberedning, tillväxtråd och Gotlands förenade besöksnäring har i nära samverkan delat information, utformat insatser och utgjort samlande krafter för den ekonomiska utvecklingen i länet. Transporter till och från ön är en mycket viktig fråga för ekonomin. Under året har ett gemensamt dokument tagits fram av Gotlands trafikråd, i vilket Länsstyrelsen deltar. Dokumentet, ”Gotländska ståndpunkter för färje- och flygtrafiken”, kommer att vara viktigt i den kommande diskussionen om framtida transporter till och från Gotland. Resandet med färja har minskat med cirka 30 procent under året och godstransporterna i färjetrafiken har minskat med 6 procent jämfört med 2019. Resandet med flyg har mer än halverats.

Den rådande pandemin har också medfört att det reguljära flygets betydelse som en samhällsviktig och snabb länk till övriga Sverige belysts. Länsstyrelsen anser att det är angeläget att trygga daglig flygtrafik till och från Stockholmsområdet.

Arbetslöshet

Arbetslösheten i länet har stigit till 6,8 procent från 2019 års nivå på 5,9 procent. 279 personer har varslats sedan i mars 2020 och 1 932 personer har beviljats korttidsarbete. Dessa siffror indikerar en något bättre situation i länet jämfört med riket i övrigt, men det bör då beaktas att länets möjligheter att få unga vuxna att stanna kvar och utvecklas på den regionala arbetsmarknaden kraftigt har försämrats under året. De arbetstillfällen som introducerar merparten av denna grupp till ett liv i arbete har minskat i och med besöks- och restaurangnäringens stora tapp omsättningstapp.

Miljömässigt perspektiv

Under 2020 har människor sökt sig ut i naturen som aldrig förr och många nyttjar vandringsleder och vandringslingor som bland annat finns i våra naturreservat. Infrastrukturen för friluftsliv och de friluftaktiviteter som de lokala föreningarna planerar och genomför har visat sig vara mycket viktiga under den rådande coronapandemin.

Gotland har av regeringen fått i uppdrag att gå före övriga landet i omställningen till ett hållbart energisystem. Gotland som föregångare inom energiomställningen innebär möjligheter men också svåra avvägningar mellan motstående intressen. De höga natur- och kulturvärdena utgör en viktig resurs och ständiga avvägningar behöver göras mellan bevarande, brukande och utveckling. Ett exempel på hur sådana avvägningar kan göras är arbetet med den regionala skogsstrategin, där fem målbilder har definierats som beaktar behovet av både brukande och bevarande. Gotlands län är ett av få län som tagit fram en regional skogsstrategi i samverkan mellan olika intressegrupper. Målet att bevara skogar med stora naturvärden ska kombineras med att på ett hållbart sätt nyttja till exempel långsamvuxen tallskog som råvara för det gotländska kärnvirket.

Vindkraften står redan idag för huvudparten av elproduktionen i länet, och behöver byggas ut ytterligare om de energi- och klimatpolitiska målen ska kunna uppnås. Samtidigt är Gotland Sveriges örntätaste län. Både kungsörn och havsörn är utpekade som särskilt skyddsvärda i EU:s gemensamma fågeldirektiv, vilket innebär att medlemsländerna har ett ansvar att bevara deras livsmiljöer och fortplantningsområden. För att hitta ett sätt att hantera konflikter som kan uppstå mellan dessa två intressen har Länsstyrelsen tagit fram ett förslag till strategi för vindkraft och örn i länet. Strategin kommer, när den är färdig och beslutad, att ligga till grund för Länsstyrelsens yttranden och bedömningar i ärenden som rör vindkraftsetablering.

Två viktiga utvecklingsprojekt inom eldrivna transporter har fortsatt att utvecklas under året. Smartroad Gotland är ett projekt som anlägger elväg på delar av sträckan mellan Visby flygplats och centrala Visby. Det är ett så kallat "förkommersiellt demonstrationsprojekt" som ska bygga kunskap och skapa möjligheter för utbyggnad av Sveriges elvägsnätverk. Gotland är väl lämpat att bli en av de första destinationerna för kommersiell elflygtrafik i Sverige. Visby flygplats ligger långt fram i arbetet med att förbereda sig på att ta emot elflygplan.

För att en omställning av energiproduktion och användandet av mer elkraft ska komma till stånd krävs en tredje elkabel mellan Gotland och fastlandet.

Miljötilståndet i Gotlands län

De senaste årens torka har påverkat artsammansättningen i betesmarker och slåtterängar. Skogen och skogsbruket påverkas, liksom andra landmiljöer. Även för våtmarker, sjöar och vattendrag förstärks den nedåtgående trenden av de längre och mer omfattande torkperioderna. Detsamma gäller för grundvattennivåerna. Gotlands grundvatten har en hög sårbarhet jämfört med övriga landet.

Vattenförsörjningen är sommartid mer eller mindre ansträngd varje år och under 2020 har grundvattennivåerna i länet fortsatt varit mycket under de normala. De senaste årens låga grundvattennivåer har medfört att konkurrensen om vattenresurserna ökar samtidigt som målkonflikter mellan olika vattenintressen blir allt vanligare.

Täktprövningar

Länsstyrelsen har under 2020 överklagat mark- och miljödomstolens beslut att lämna dels Cementa AB, dels SMA Mineral AB tillstånd till storskalig täkt- och vattenverksamhet. Överklagandena motiveras av den påverkan som verksamheterna riskerar att medföra på Gotlands dricksvattenresurser och naturvärden. Genom Mark- och miljööverdomstolens prövning kommer förhoppningsvis vägledande praxis gällande tolkning av miljökvalitetsnormer för vatten och artskydd. Liknande frågeställningar tas också upp i ett pågående mål hos Mark- och miljööverdomstolen som rör Nordkalk AB:s ansökan om utökning av täkt- och vattenverksamhet.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Gotlands län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Krishantering och skydd mot olyckor
50–58	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 1	1B1 1D10	

Verksamhetens mål och uppdrag

Inom begreppet Övrig förvaltning ligger flera uppdrag som ges av andra förordningar än länsstyrelseinstruktionen. De mest frekvent förekommande är utseende av vigsselförrättare och deponering av hyra enligt 12 kap 21 § jordabalken samt Notarius Publicus. Under året har också ärende rörande vapenförordningens (1996:70) 10 kap. 1 § om att länsstyrelsen ska utse värderingsmän som ska biträda polismyndigheten med att värdera vapen och ammunition som ska lösas in hanterats.

Länsstyrelsen har arbetat med övrig förvaltning och trafikföreskrifter. Länsstyrelsen beslutar om lokala trafikföreskrifter för allmänna vägar utanför tätbebyggt område där staten är väghållare och på enskilda vägar.

Inom övrig förvaltning hanteras även viltskador. Länsstyrelsen har därför arbetat med stöd för att förebygga skada av vilt och ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap samt stöd som lämnas av länsstyrelserna enligt förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Den huvudprocess vi utgår från är Tillstånd och prövning.

Verksamhetens resultat

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen har arbetat med lokala trafikföreskrifter samt tillstånd för tävling på väg. Antalet ärenden har varit lite fler än föregående år. Länsstyrelsen följer handläggningstiden vad gäller ansökan om tävling på väg. Vid varje ärende ingår en bedömning utifrån barnperspektivet.

Med anledning av införandet av den nya förvaltningslagen har länsstyrelserna enats om en ny rättslig hantering av trafikföreskrifter. Länsstyrelserna har tillsammans kommit fram till att vare sig enskilda individer eller myndigheter kan ansöka om att få frågan om behov av trafikföreskrifter prövad. Det är myndigheten som självständigt har att besluta om det finns anledning att inleda ett ärende. Detta kommer leda till en mer effektiv och rättssäker hantering av ärendegruppen. Länsstyrelserna har samverkat med andra myndigheter i frågan och har uppmärksammat regeringen på behov av förtydligande om normföreskrifters eventuella överklagbarhet.

Viltförvaltning

Under året sökte 33 lantbrukare (varav 25 män, fyra kvinnor och fyra gårdsnamn) om ersättning för skador orsakade framförallt av gäss men även av tranor på gröda. Detta är en minskning med 11 procent från föregående år. Sammanlagt har Länsstyrelsen betalat ut 433 856 kronor i ersättningar för skada på grödor orsakade av fåglar, jämfört med 939 456 kronor 2019 och cirka 845 000 kronor 2018. Utfallet genom åren varierar och beror säkert på flera faktorer, där vädret enskilda år förmodligen har betydelse både för var skadorna uppkommer och dess omfattning då klimatet sannolikt påverkar fåglarnas benägenhet att flytta. Stöd har även lämnats ut för projekt som förebygger viltskador på gröda. Totalt har 624 000 kronor betalats ut under 2020 för bland annat avsättande av avledningsåkrar för både tranor och gäss.

Länsstyrelsen har även betalat ut ersättningar på sammanlagt 34 350 kronor till åtta lantbrukare (varav sex män, en kvinna och ett gårdsnamn) för skador på lamm orsakade av kungsörn, att jämföra med 21 500 kronor till fyra lantbrukare 2018. Här brukar också ersättningarna variera över åren vilket kan ha flera orsaker. Bland annat måste anmälaren kunna visa upp en örnskadad kropp för besiktningsmannen, vilket inte alltid hinns med innan det skadade djuret förvinns.

Verksamheten i siffror			
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2020	2019	2018
Medarbetarsdata			
Årsarbetskrafter män	0,2	0,2	0,2
Årsarbetskrafter kvinnor	1,5	1,6	2,4
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	366	301	330
Antal beslutade ärenden	370	290	334
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	2 760	2 891	3 381
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	1 368	1 562	2 161
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0

- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	716	658	320
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	676	671	899
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	836	1 009	912

Antalet inkomna och upprättade ärenden har ökat mest inom området trafikföreskrifter. Orsaken är att Trafikverket under året har uppdaterat lokala trafikföreskrifter vilket inneburit ökad handläggning för Länsstyrelsen.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal ärenden om efterträdarval	Platina ¹⁾	14	10	9
Antal personer som erhållit lönegaranti	GarantiLST ²⁾	-	-	-
Tillsyn och kontroll				
Antal granskningar av överförmyndare som lett till åtgärd	Platina ¹⁾	-	-	-
Andel tillsynsärenden om penningtvätt som lett till åtgärd	Platina ¹⁾	-	-	-
Antal granskningar av bevakningsföretag/delgivningsföretag som lett till åtgärd	Platina ¹⁾	-	-	-

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Antal ärenden om efterträdarval har ökat de senaste åren. En trolig anledning är ett ökat antal yngre ledamöter som slutar när/om de flyttar från länet.

Övriga indikatorer är inte aktuella för länsstyrelsen i Gotlands län.

Prestationer och effekter

Trafikföreskrifter

Positiv utveckling: Länsstyrelserna har enats om en ny rättslig hantering av trafikföreskrifter. Länsstyrelserna har tillsammans kommit fram till att vare sig enskilda eller myndigheter kan ansöka om att få frågan om behov av trafikföreskrifter prövad. Detta innebär en mer effektiv och rättssäker hantering av ärendena. Det är myndigheten som självständigt har att besluta om det finns anledning att inleda ett ärende. Detta har lett till något fler ärenden, då vi efter inkommet förslag/hemställan gjort en bedömning om vi ska starta en utredning eller inte.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har, som föregående år, beslutat om en förenklad skyddsjakt efter vitkindad gås. Det har inneburit att brukarna inte har behövt ansöka om skyddsjakt innan den får genomföras. Återrapporteringen av skyddsjakten har också förenklats då den numera sker via ett webbformulär på webbplatsen, direkt i fält om man så vill. Detta nya arbetssätt var sannolikt lite ovant under första året (2019) då många missade att rapportera in resultaten från skyddsjakten. År 2019 fick Länsstyrelsen in rapport om 35 fällda gäss, vilket

kan jämföras med rapport om 104 skjutna gäss 2018. Rapporteringen har i år förbättrats genom ytterligare informationsinsatser och resulterade i 211 fällda fåglar.

I början av året beslutade Länsstyrelsen om skyddsjakt efter skarv i Ajkesträsk, en sjö med väldigt värdefull ekologi på Fårö. Bakgrunden var att skarvarna orsakade övergödning i sjön, vilket riskerade det känsliga ekosystemet. Mätningar bekräftade kraftigt förhöjda näringshalter efter skarvarnas etablering. Skyddsjakten avslutades under våren och har bedömts som framgångsrik.

Resultatbedömning

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen deltar i Trafikgrupp Gotland och tack vare det samarbetet garanteras en snabbhet och rättssäkerhet. Detta bidrar till att Länsstyrelsen får ett **utmärkt** resultat i bedömningen.

Övrig förvaltning

Länsstyrelsen har utfärdat tillstånd för vigsselförrättare under året. Vidare har vi hanterat deponeringar av hyra. I samtliga fall har ärendena hanterats snabbt och den samlade bedömningen blir därför **gott**.

Viltförvaltning

Länsstyrelsens dialog med både besiktningsmännen och de drabbade lantbrukarna är god och ärendena kan hanteras snabbt efter inkomna besiktningsprotokoll. Länsstyrelsen bedömer att beslutet om förenklad skyddsjakt efter vitkindad gås har uppfattats som lyhört gentemot lantbrukarna och att vi tar skadorna på allvar. Länsstyrelsen agerade även snabbt för att förhindra fortsatta skador orsakade av skarv i den särskilt skyddsvärda sjön Ajkesträsk på Fårö. Vår förhoppning är att beslutet har bidragit till att stoppa övergödningen och att ekologin i Ajkesträsk nu återhämtar sig. Länsstyrelsen bedömer det samlade resultatet inom viltförvaltningen som **gott**.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• 3§ p 2	• 1D2-1D3	• NKP

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ska bidra till att målen i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) uppfylls. Länsstyrelsen i Gotlands län arbetar efter en regional kontrollplan vilken revideras varje år. I kontrollplanen ingår även föreskriftstyrd tillsyn. Länsstyrelsen ska även arbeta med barnperspektivet enligt 5 § länsstyrelseinstruktionen.

Livsmedelskontroll inom primärproduktionen

Länsstyrelsen ska utföra de kontroller som tas ut i det nationella, riskbaserade uttaget.

Revision av kommunens livsmedelskontroll

Länsstyrelsen kan utföra revision av kommunens livsmedelskontroll.

Djurskydd

Enligt NKP finns ett antal övergripande mål för djurskyddskontrollen: den ska vara likvärdig, riskbaserad och ha effekt. På mer detaljerad nivå finns fem mål för djurskyddet: 1. Likvärdighet över landet 2.

Riskbaserad kontroll (bland annat att 10 procent av alla gårdar med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras varje år) 3. Kontrollen ska ha effekt 4. Systematisk information och rådgivning 5. God service.

Djurhälsa och smittskydd

Föreskriftstyrd kontroll enligt kontrollplanen.

Veterinärmedicinska preparat och rests substanser

Länsstyrelsen ska sprida kunskap om antibiotikaanvändning och resistensutveckling samt utöva tillsyn enligt föreskrift.

Foder

Inom det nationella uttaget för primärproduktion görs en foderkontroll samtidigt där en primärproduktionskontroll utförs.

Animaliska biprodukter

Länsstyrelsen ska utöva tillsyn samt överlämna ärenden till kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning rörande ABP på gård enligt kontrollplanen.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Inom området bedrivs huvudsakligen tillsyn och kontroll, därefter tillstånd och prövning samt samverkan, samordning och kunskapsfrämjande verksamhet. Årligen genomförs cirka 600 kontroller, både administrativa kontroller och kontroller på plats. Exempel på tillstånd och prövning är tillstånd enligt djurskyddslagen och djurskyddsförordningen och förprövning av djurstallar inklusive byggråd. Exempel på samverkan och samordningsuppdrag är samordning av kommunens livsmedelskontroll, samverkansmöten med lantbruksnäringen och kommunens miljö- och hälsoskydd samt regionalt smittskydd.

Verksamhetens resultat

Länsstyrelsernas gemensamma livsmedelskontroll

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna gemensamt tilldelats 10 mnkr per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Utöver detta har ytterligare 5 mnkr tillförts år 2020 för finansiering av gemensamma utvecklingsinsatser inom området. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Kontrollerna innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen, en viktig insats för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel. Utvecklingsinsatsen syftar till att länsstyrelserna ska kunna ta över foderregistret från Jordbruksverket.

Länsstyrelsernas gemensamma kontroller inom primärproduktionen av livsmedel utgår från Livsmedelsverkets riskbaserade urval. Verket gör urvalet utifrån branscher och fördelar ut antalet kontroller per län. Respektive länsstyrelse gör i sin tur, utifrån tilldelningen, ett riskbaserat urval av företag inom respektive

bransch för sitt län och utför kontroller utifrån branschspecifika checklistor. Kontrollresultaten registreras i Primör och vid foderkontroll även i Jordbruksverket system, Konrad.

Länsstyrelserna har gemensamt utfört 793 (81 procent) av de planerade kontrollerna inom primärproduktion-Livsmedel och 566 kontroller av primärproduktion-Foder. Den pågående pandemin har inneburit att målet 1000 utförda kontroller på nationell nivå inte uppnåtts. Flera län har fått omprioritera resurser till stabsarbetet och likaså har län undvikit kontrollbesök med hänsyn till rekommendationer om social distans.

Även utvecklingsinsatserna har påverkats av den rådande pandemisituationen. Överföring av kontrollsystemet tillsammans med utveckling av detsamma, ger förutsättningar för en nationell likabehandling av primärproducenterna i registrering och kontroll. Utbildningar från Livsmedelsverket har spelats in på länsstyrelsernas gemensamma initiativ, men på grund av rådande pandemi har inga övriga utbildningsinsatser kunnat genomföras.

Livsmedelskontroll inom primärproduktionen för länet

Länsstyrelsen i Gotlands län har utfört 100 procent av kontrollbetinget enligt det nationella kontrolluttaget.

Revision av kommunens livsmedelskontroll

Länsstyrelsen reviderade kommunens livsmedelskontroll år 2018 och överlämnade kvarstående revisionspunkter till Livsmedelsverket (SLV) 2019. 2020 erhöles SLVs samlade svar. Ingen revision hade planerats i kontrollplanen.

Djurskydd

Enligt Nationella Kontrollplanen (NKP) finns ett flertal indikatorer kopplade till målen. Resultatet för de gemensamma/nationella indikatorerna för området djurskydd redovisas i separat tabell. Utgående från resultatet från övriga indikatorer har målen uppnåtts, utom det så kallade 10 procentmålet som påverkats tydligast av pandemin (8,7 procent).

Vid cirka 40 procent av kontrollerna konstateras brister. I cirka sex procent av fallen resulterar kontrollen i ett föreläggande och i cirka tre procent av fallen i omhändertagande. Det är i nivå med tidigare år, men data från andra län för en nationell jämförelse saknas. Trots att vi fortsatt har jobbat efter den nationella rutinen för prioritering av anmälningsärenden ligger andelen obefogade anmälningskontroller på 38 procent jämfört med nationellt mål på 25 procent. Kvoten mellan antalet planerade kontroller/anmälningskontroller som ska vara minst ett är 1,66. Av anmälningarna kontrolleras 33 procent på plats och resterande handläggs administrativt. Djurskyddet klarar målet om service utmärkt då samtliga handläggningstider är korta.

Enligt länsstyrelseinstruktion §5 barnperspektivet har vi gjort en orosanmälan gällande barn enligt framtagna rutin under 2020.

Djurhälsa och smittskydd

Kontroll har utförts enligt kontrollplanen och redovisats till Jordbruksverket.

Veterinärmedicinska preparat och rests substanser

Kontroll av läkemedelsanvändning på gård har gjorts vid 27 tillfällen vilket motsvarar 26 procent av betinget enligt kontrollplanen. Endast 70 procent av kontroll av djurhälsopersonal har utförts. Inplanerade fysiska möten för samma kategori har inte hållits under året på grund av pandemin.

Foder

Länsstyrelsen i Gotlands län har utfört 100 procent av kontrollbetinget enligt det nationella kontrolluttaget.

Animaliska biprodukter (ABP)

Länsstyrelsen hade inte planerat att kontrollera någon transport men fick under året en ny verksamhetsutövare vilken har kontrollerats. Under året har två ärenden överlämnats till kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning rörande ABP. Den planerade utbildningen har fått skjutas fram.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	2,3	2,2	2,2
Årsarbetskrafter kvinnor	4,6	3,9	3,1
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1287	1373	1025
Antal beslutade ärenden	1292	1403	1072
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	2	1
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	6 784	6 370	5 815
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	4 602	4 469	4 046
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	195	70	102
- varav OH	1 988	1 831	1 668
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	0

Antalet årsarbetskrafter har successivt ökat jämfört med tidigare år. Det beror i huvudsak på att resurser har tillförts inom området livsmedelskontroll.

De ärenden som är äldre än två år berör djurförbudsprövningar och tillstånd och kommer att avslutas i början på 2021.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillsyn och kontroll				
Andel gjorda kontroller av de tilldelade kontrollerna i det nationella kontrollurvalet inom kontrollen i primärproduktionen livsmedel (Mål 100%)	PRIMÖR ¹⁾	100 %	-	-
Andel av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur som är kontrollerade genom planerad normalkontroll (Mål 10%)	DUS ²⁾	8,7 %	10,3 %	4,5 %
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader, 90 dagar (Mål 90 %)	Platina ³⁾	99 %	99%	92 %
Andel kontrollrapporter efter en djurskyddskontroll som är utskickade inom 21 dagar (Mål 90%)	Platina ³⁾	95 %	95 %	82 %

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

2) Ärendehanteringssystem, Jordbruksverket

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

2020 var första året med nationellt kontrollurval i PRIMÖR, därav inga siffror för 2018-19.

Mindre förändring av antalet utförda normalkontroller inom djurskydd 2020 relateras till pandemi-situationen.

Prestationer och effekter

Omfattande registervård av länsstyrelsens Primörregister har bidragit till att det nationella kontrolluttaget har blivit mer korrekt. Ett mer korrekt register har bidragit till ett effektivare arbetssätt och färre felriktade kontroller. Enheten har förberett övertagandet av Jordbruksverkets foderföretagarregister som överförs till Primör vid årsskiftet. Registervård av djurskyddskontrollregistret (DSK) har medfört ett mer korrekt uttag för djurskyddskontroller.

Resultatbedömning

Vad gäller området djurskydd är resultatet stabilt/oförändrat jämfört med förevarande år och bedöms därför som **gott**. Länsstyrelsen konstaterar att målet att kontrollera 10 procent av gårdarna med livsmedelsproducerande djur skulle ha nåtts om inte möjligheten att utföra kontroller begränsats av pandemin.

Resultatet bedöms som **gott** inom områdena livsmedel- och foderkontroll, tillsyn enligt djurhälsa och smittskydd samt animaliska biprodukter.

Det finns ett **utvecklingsbehov** av resultat inom områdena kontroll av hästpass, kontroll av läkemedel på gård samt tillsyn av djurhälsopersonal som villkorar läkemedelsanvändning till livsmedelsproducerande djur. Bidragande orsaker till att kontrollplanen inte kunde följas under året var dels pandemirelaterade, dels ett resurs- och prioriteringsproblem då länet har en stor andel djurhållare med villkorad läkemedelsanvändning. Området tillsyn av djurhälsopersonal är under ständig förändring då det faktiska antalet djurhälsopersonal stadigt ökar i länet med till exempel fler godkända hovslagare och djurhälsopersonal som ofta byter arbetsplatser. En trolig orsak till den höga rörligheten är att möjlighet för specialistutbildning av djurhälsopersonal saknas i länet.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)

Avsnittet innehåller redovisningar och återslagrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 3–4 4§ p 2, 4–6	1B2 1C1-1C2	

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen har till uppgift att främja länets utveckling, bidra till regional tillväxt och att förenkla för företag. Genom att förenkla för företag kan Länsstyrelsen bidra till ett bra företagsklimat på Gotland. Andra uppgifter handlar om att bidra till genomförandet av Agenda 2030 och EU:s Östersjöstrategi. Länsstyrelsen

ska främja andra statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet och regional utvecklingsstrategi för Gotland. Länsstyrelsens arbete styrs övergripande av En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Länsstyrelsen har en nära samverkan med Region Gotland i genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin som har mål rörande befolkningsökning, ökat välbefinnande, Gotland som mötesplats i Östersjöregionen, hälsa och miljö/klimat. Under 2020 har det varit aktuellt att bidra till arbetet med att ta fram en ny utvecklingsstrategi.

Länsstyrelsen har uppdrag rörande infrastrukturplanering, bredbandsutbyggnad och grundläggande betaltjänster. Regional tillväxt samt Energi och klimat är andra områden som bidrar till arbetet med infrastrukturfrågor.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen arbetar med regional tillväxt och infrastruktur genom samverkan och samordning av relevanta aktörer, kunskapshöjning och finansiering. Länsstyrelsen deltar i och bjuder in till en rad samverkansforum på Gotland vilka redovisas närmare under resultatdelen. Vidare lämnar Länsstyrelsen yttranden i remissvar till regeringen och andra myndigheter.

Verksamhetens resultat

Länsstyrelsen har samverkat med Region Gotland i ett flertal forum och projekt. Några av dessa samverkansforum är Gotlands Regionala Samverkansråd, Tillväxtrådet, Trafikrådet och dess styrelse, Hållbara Gotland, Kompetensplattformen och Regionalt samråd ERUF. Projekt som Länsstyrelsen deltar i är bland annat ny regional utvecklingsstrategi, besöksnäringstrategi och OECD Territorial review. Länsstyrelsen bidrar med finansiella och personella resurser, i samverkan med bland annat Region Gotland, till Blått Centrum Gotland.

Länsstyrelsen genomför samordningsmöten två gånger per år med samtliga statliga myndigheter och några bolag på Gotland. Även representanter för Region Gotland bjuds in till dessa möten. Länsstyrelsen har under året involverat de statliga myndigheterna i arbetet med en ny regional utvecklingsstrategi för Gotland.

Länsstyrelsen har fortsatt sitt arbete med samverkan mellan regionala offentliga finansiärer på Gotland. Samverkan avser stöd ur Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 genom Länsstyrelsen och stöd ur Socialfonden, Regionala utvecklingsfonden samt medel för regionala tillväxtåtgärder (anslag 1:1) genom Region Gotland. Till detta kommer även stöd för Lokalt ledd utveckling som innefattar samtliga fyra fonder genom Leader Gute samt företagslån genom Almi Gotland. Samverkan har både handlat om en dialog på den övergripande, strategiska nivån, och om diskussioner i konkreta ärenden. Denna samverkan mellan organisationerna bedöms ha resulterat i god kännedom om varandras verksamheter och möjligheter till finansiering. Dialogerna har också medfört att förfrågningar kan lotsas till rätt myndighet snabbare än tidigare, vilket är en förenkling för de sökande.

Länsstyrelsen har bidragit aktivt i arbetet med programmering av kommande Regionala utvecklingsfond samt i framtagande av territoriell omställningsplan för Fonden för en rättvis omställning.

Länsstyrelsen har genomfört och bidragit till Innovationspriset Skapa där vi har ansvarat för länets tävlingsmoment och landsbygdskonferensen 92 möjligheter. Utöver det så har arbetet under året även riktats mot marknadsföring av Gotland, exempelvis genom annonsering i Gotlandsguiden.

Länsstyrelsen har deltagit i Trafikrådets arbete med att ta fram och besluta om nya gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken. Detta är ett särskilt viktigt resultat av arbetet under 2020 eftersom nästa upphandlingsperiod för färjetrafiken har påbörjats. Vidare har Länsstyrelsen arbetat med att utreda frågan

om reservhamn till Visby hamn och i samverkan med gotländska aktörer har Länsstyrelsen tagit fram ett förslag som lämnats till Trafikverket 2019.

Tillgången till de grundläggande betaltjänsterna bedöms som tillfredsställande i den bevakningsrapport Länsstyrelsen redovisat till infrastrukturdepartementet den 1 december 2020. Dock kvarstår fortfarande svårigheter för dem som inte har möjlighet att använda sig av digitala betalningsmöjligheter. Under året har Länsstyrelsen fortsatt att stödfinansiera två insatser i länet: en uttagsautomat i Stenkyrka på norra Gotland och en uttagsautomat i Katthammarsvik på östra Gotland. Länsstyrelsen har fortsatt erbjuda utbildningar i digitala betalningar, vilka under året har genomförts digitalt med anledning av coronapandemin.

Årets har präglats av coronapandemin. Länsstyrelsen har samverkat nära Region Gotland för att ge stöd till samhälle och näringsliv. Länsstyrelsen var snabb med att lansera ett eget paket för att underlätta för företag. Det handlade bland annat om att samla aktuell information till företag på Länsstyrelsens webbplats, om nära dialog med företag om tillsyns- och tillståndsärenden samt snabbare betalning till företag. Inom Åtgärdsprogram för hotade arter har samarbete skett med många landsbygdsföretag och under året har Länsstyrelsen särskilt verkat för skyndsamt betalning av fakturor för de 50-tal beställningar av åtgärder som genomförts. Länsstyrelsen har också fördjupat sina kunskaper om företagande och fungerat som stöd till företag genom de veckovisa samverkanskonferenser som genomförts sedan i mars.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	1,2	2,3	2,6
Årsarbetskrafter kvinnor	0,4	0,8	0,6
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	22	20	20
Antal beslutade ärenden	10	27	11
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	3	3
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	2 468	5 221	4 622
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	515	616	620
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	339	1 186	1 150
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 074	2 292	1 634
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	540	1 127	1 218
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	2 605	2 583	2 679

Antal årsarbetskrafter för både män och kvinnor har minskat under året till följd av minskade resurser för arbetet med regional tillväxt.

De två ärenden som är äldre än fem år gäller betaltjänststöd som beviljats för 5 år, 2016-2020. Stöden kommer att slutredovisas och ärendena avslutas under 2021.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Andel hushåll med fast bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen	96,02	95,57	94,85

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Andel arbetsställen med fast bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen	95,13	94,90	94,03
Antal serviceutförare för dagskassainsättning	PIPOS ¹⁾	8	9	8
Medelavstånd till närmaste dagskassahantering/ dagskassainsättning (km)	PIPOS ¹⁾	8,1	8	8
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Innovation och företagande)	Egen dokumentation	2	7	6
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Attraktiva miljöer och tillgänglighet)	Egen dokumentation	1	2	3
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Kompetensförsörjning)	Egen dokumentation	1	5	3
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Internationellt samarbete)	Egen dokumentation	-	4	6
Antal genomförda insatser i förhållande till plan (Övriga insatser)	Egen dokumentation	-	-	1
Övriga resultatindikatorer				

1) Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser

Tillgången till fast bredband på Gotland uppfyller målet i regeringens bredbandsstrategi, att minst 95 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020.

Antalet serviceutförare för dagskassainsättningar har varit stabilt de senaste tre åren i länet. Möjlighet till dagskassainsättning finns i alla större tätorter på Gotland.

Antalet insatser inom regional tillväxt utgår från beslutade projekt. Länsstyrelsen i Gotlands län fick 2020 kraftigt reducerade regionala tillväxtmedel jämfört med tidigare år, vilket åretspegas i antalet insatser som har kunnat genomföras. Dock var Tillväxtverkets avgift för ekonomisystemet Nyps oförändrad, vilket innebär att kostnaden för ekonomisystemet uppgick till 15 procent av de regionala tillväxtmedlen för 2020.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen har i länet ansvarat för innovationstävlingen Skapapriset. En jury har valt ut länsvinnare för Skapapriset och Skapa Talang för unga innovatörer. De vinnande bidragen utgjordes av två team med totalt tre män och tre kvinnor. Prisutdelningen genomfördes på residenset i Visby. Länsvinnarna tävlade därefter i den nationella tävlingen. Innovationstävlingen bidrar till innovationssystemet på Gotland.

Länsstyrelsen deltog i planeringen och genomförandet av landsbygdskonferensen 92-möjligheter. 600 personer deltog från hela Gotland. Landsbygdskonferensen bidrar till kunskapshöjning, samverkan och inspiration.

Andra prestationer är aktiv medverkan i framtagandet av en ny regional utvecklingsstrategi, där Länsstyrelsen deltagit i både styrgrupp och projektgrupp, framtagandet av en skogsstrategi för Gotland och nya gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken. Länsstyrelsen har också deltagit i arbetet med näringslivspaketet Hållbara Gotland samt genomfört samverkansmötet Dialog för Gotland där näringslivets förutsättningar och behov av förenklat utbyte med myndigheter stod i centrum.

Resultatbedömning

Resultatet av arbetet bedöms vara **gott** utifrån den samverkande roll Länsstyrelsen har inom området. Året har dock präglats av coronapandemin samt kraftigt reducerade resurser för Länsstyrelsens arbete med regional tillväxt. Som framgår av redovisningen har Länsstyrelsen ändå på många sätt samverkat med regionala och nationella aktörer, stöttat företag och organisationer och bidragit till regional tillväxt på Gotland. Länsstyrelsen har i en mängd frågor samverkat med Region Gotland och bidragit med kunskap och ett statligt helhetsperspektiv.

Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 5 5§ p 9		Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)

Verksamhetens mål och uppdrag

I Länsstyrelsens arbete för ett hållbart samhälle ingår att arbeta för hållbar samhällsplanering och boende i länet. Länsstyrelsen ska även i sin verksamhet verka för att behovet av bostäder tillgodoses. Detta sker främst genom arbete med fysisk planering, rådgivning och stöd i planprocessen med länets kommun, Region Gotland. Stödhantering sker med hjälp av Länsstyrelsen i Stockholms län, som handlägger ärenden åt Gotland.

Länsstyrelserna samverkar nationellt inom Samhällsbyggnadsnätverket. Nätverkets syfte är att arbeta för nationell likvärdighet och likabehandling, struktur och tydlighet i externa dialoger, nyttjande av skalfördelar, redundans och effektivitet, tvärssektoriellt samarbete och verksamhetsutveckling.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Inom fysisk planering, bostadsförsörjning och stödhantering bedrivs verksamhet främst inom processen tillstånd och prövning (exempelvis överprövning av detaljplaner och prövning av bidragsärenden), tillsyn och kontroll (handläggning och rådgivning enligt plan- och bygglagen och angränsande lagar) och samverkan, samordning och kunskapsfrämjande i vårt uppdrag att regionalt verka för samverkan och samordning mellan samhällsviktiga aktörer.

Verksamhetens resultat

Här redovisar vi verksamheten i siffror, resultatindikatorer inom verksamhetsområdet, årets prestationer och i förekommande fall de effekter vi kan se av genomförd verksamhet.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)			
Medarbetardata			

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)			
Årsarbetskrafter män	0,9	0,6	1,1
Årsarbetskrafter kvinnor	2,3	1,7	1,7
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	736	710	650
Antal beslutade ärenden	786	624	612
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	3 652	2 510	3 081
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	2 414	1 628	1 897
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	4	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	187	178	316
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 051	700	868
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	0	0	2

Under 2020 avslutas projektet Fysisk planering för ett robust och förnyelsebart energisystem vilket har bidragit till drygt en av årsarbetskrafterna inom området. Projektet ligger upplagt som ett ärende vilket förklarar det ärende som är längre än 2 år. I övrigt ses en markant ökning av inkomna ärenden inom området vilket även speglar den situation Region Gotland rapporterar, med ett ökat byggande och högt exploateringstryck.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal överprövade detaljplaner som hävts	Platina ¹⁾	0	1	0
Förvaltning och skydd				
Antal antagna översiktsplaner samt ändringar och tillägg till ÖP	Platina ¹⁾	0	0	0
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal underlag som skickas till kommuner enligt plan- och bygglagen 3 kap. 26 §	Platina ¹⁾	0	-	-
Antal antagna detaljplaner	Platina ¹⁾	7	7	8

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Antal antagna detaljplaner har minskat något över de senaste åren och trenden har under 2020 fortsatt. Få detaljplaner överprövas och endast enstaka detaljplaner upphävs av Länsstyrelsen.

Arbete har påbörjats med att ta fram en ny kommunomfattande översiktsplan i länets enda kommun, varför inga översiktsplaner antagits under de senaste två åren.

Då en ny översiktsplan är under framtagande har inget underlag som skickas till kommuner enligt plan- och bygglagen 3 kap. 26 § efterfrågats under 2020 av den kommunala nivån, men detta kan bli aktuellt i arbetet med översiktsplanen under 2021.

Prestationer och effekter

Översikts- och detaljplaner

Kommunens arbete med att ta fram en ny översiktsplan under denna mandatperiod har intensifierats. För att stötta Region Gotland har Länsstyrelsen under året genomfört rådgivning och tidig dialog inför framtagande av en ny översiktsplan. Dialogmötena har fokuserat på viktiga ämnesområden för den kommande processen som miljö kvalitetsnormer för vatten, areella näringar, klimatanpassning och sociala perspektiv i översiktsplaneringen. Dessa dialogmöten planeras att fortsätta under den första delen av 2021. I den påbörjade ÖP-processen ser Länsstyrelsen över hur underlag nu kan riktas mot kommunernas planeringsstrategier i och med lagändringen i Plan- och bygglagen.

Mängden detaljplaneärenden har minskat något över de senaste åren och i Gotlands län har trenden fortsatt med färre framtagna detaljplaner än normalt under året. Däremot har svårighetsgraden och komplexiteten ökat. Detta ställer betydligt högre krav på Länsstyrelsens arbetssätt och deltagande under hela detaljplaneprocessen, framförallt genom rådgivning och vägledning samt samordning av statliga intressen i tidiga skeden. Länsstyrelsen har lämnat ett planeringsbesked under 2020. Nya detaljplaneområden berör även ofta svåra frågor utifrån aspekterna natur- och kulturmiljö, möjligheten att lösa VA samt totalförsvarets riksintressen.

Vägledning och planeringsunderlag

Länsstyrelsen har 2019-2020 drivit projektet Fysisk planering för ett robust och förnyelsebart energisystem som slutfördes under 2020. Projektet har bidragit till att lyfta utmaningen att mål inom energi, klimat och robusthet behöver få genomslag i fysisk planering. Projektet har bland annat resulterat i nytt planeringsunderlag och ökad kompetens hos tjänstemän och beslutsfattare inom fysisk planering på Gotland. Projektet har sammanställt en handbok med bland annat de verktyg som lyfts och utvecklats inom projektet, exempelvis har kontinuitetshantering och indikatorer applicerats för att belysa frågor om robusthet. Detta i kombination med de dialoger och workshops som hållits har bidragit till samordning och samverkan inom och mellan olika aktörsgrupper vilket ger förstärkt kapacitet för framtida integrering av energi-, klimat-, och robusthetsaspekter i fysisk planering på olika planeringsnivåer, så som översiktsplan och detaljplaner.

Havsplaner

Länsstyrelsen har under året deltagit i samordningsgruppen för havsplanering av Östersjön som Länsstyrelsen i Kalmar leder. Länsstyrelsen har svarat på remiss av Estlands havsplan och medverkat till framtagande av underlag till förstudier inom kulturmiljö.

Statlig samordning och nationell samverkan

Länsstyrelserna samarbetar med Boverket, Trafikverket, Lantmäterimyndigheten och andra länsstyrelser inom Samhällsbyggnadsnätverket. Målet för Samhällsbyggnadsnätverket är att arbeta strategiskt för att utveckla Länsstyrelsens olika insatser och utveckla samarbetet mellan länsstyrelserna inom hållbar samhällsplanering och boende och att verka för att behov av bostäder ska tillgodoses. Då komplexiteten i projekt och ärendehantering inom hållbar samhällsplanering ökar är nationell samverkan av stor vikt för att mer effektivt nå målen inom samhällsplanering och boende. Projektet PBL handläggarstöd och digital samverkansplattform är en viktig del i länsstyrelsernas arbete för en digital samhällsbyggnadsprocess. Länsstyrelsen har tillsammans med Lantmäteriet deltagit i regeringsuppdraget Våga vara digital med syfte att starta digitaliseringsprocessen hos offentlig sektor för att möta samhällets krav på digitalisering av samhällsbyggnadsarbetet.

Samhällsbyggnadsnätverket har under det gångna året höjt kompetensen bland ansvariga chefer och förberett länen på leveranser från projekten. Dialog och samverkan kring digitalisering ökar förutsättningarna för att länsstyrelserna bättre kan möta kraven och förväntningarna på en digitaliserad samhällsbyggnadsprocess.

I syfte att förbättra nationell likvärdighet och likabehandling tar nätverket fram gemensamma rutiner och mallar. Ett exempel från 2020 är nationella mallar och rutiner för samråd om lovbefriade åtgärder för totalförsvaret enligt 9 kap. 15 § PBL. Detta arbete har samordnats och drivits av Länsstyrelsen i Gotlands län. Arbetet, som även har förutsatt en nära samverkan med andra statliga myndigheter såsom Fortifikationsverket, Försvarmakten och Statens Fastighetsverk, har slutförts under året.

Länsstyrelserna samverkar aktivt inom energi- och bostadsstöden och har under året även samverkat i genomförandet av arkitekturpolitiken. Representanter från nätverket deltar i Boverkets arbete med gestaltad livsmiljö och nationellt erfarenhetsutbyte ökar kompetens och möjligheter för länen att utveckla arbetet med arkitektur, form och designpolitiken.

Överklagade bygglov och andra överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen

Under året har Länsstyrelsen noterat en ökning av antalet inkomna överklagandeärenden hörande till plan- och bygglagen (PBL). Ärendena avser framför allt Region Gotlands beslut om förhandsbesked och bygglov. Ökningen kan antas vara en följd av dels att fler ärenden avgörs av Region Gotland då handläggningstiderna blivit kortare delvis på grund av de nya reglerna om handläggningstid i PBL, dels Försvarmaktens utökade påverkansområden för buller eller annan störning från Tofta skjutfält respektive Visby flygplats. Trots den ökade inströmningen av ärenden har Länsstyrelsen fattat beslut i fler överklagade ärenden än tidigare. Handläggningstiderna hos Länsstyrelsen har dock blivit något längre och det finns en risk att de kan komma att öka under 2021 till följd av det arbete som följer med pandemin. För många av de beslut som Länsstyrelsen fattat och som överklagats och sedan av mark- och miljödomstolen överlämnats till regeringen då frågan avser riksintresse för totalförsvaret, saknas alltså avgöranden.

Bostadsförsörjning

Arbetet med att uppnå en hållbar utveckling på bostadsmarknaden har i enlighet med tidigare år fortsatt att innefatta länsstyrelseintern samverkan kring sociala frågor. Bland annat har framtagandet av årets regionala bostadsmarknadsanalys lett till stärkt samordning kring sociala aspekter av bostadssituationen i länet.

Länsstyrelsen anordnade en digital bostadskonferens, ”Bostäder åt alla” med föreläsare från Boverket, Sveriges Allmännyttan med flera där bland annat frågor om allmännyttans roll, bostadsmarknadspolitikens historia och genomslag, jämställdhet och jämlikhet lyftes upp. Deltog gjorde politiker och tjänstemän vid Region Gotland, företrädare för Gotlandshem, studentkåren Rindi och Uppsala universitet Campus Gotland. Att knyta samman bostadsfrågan med övriga sociala frågor bedöms ge synergieffekter och gå i linje med de nationella målen för bland annat mänskliga fri- och rättigheter, jämställdhet och trygghet. Länsstyrelsen har också tillsammans med tankesmedjan Stiftelsen Tryggare Sverige genomfört ett digitalt seminarium med fokus på handboken BoTryggt2030. Länsstyrelsens satsningar inom området samspelar även med Agenda 2030, miljömålen och den nationella politiken för boende och byggande.

Stödhantering

Länsstyrelsen har i sitt uppdrag att handlägga olika investeringsstöd som bidrar till bostadsbyggande och energiinvesteringar, bland annat stöd till äldre- och trygghetsbostäder och stöd till solceller. Dessa stöd handläggs av länsstyrelsen i Stockholm för Gotlands räkning. Med anledning av den coronapandemi som pågått sedan tidigt i våras har länsstyrelserna även fått i uppdrag att handlägga ett par av de stöd regeringen har beslutat om för att lindra konsekvenserna av pandemin. Länsstyrelserna arbetar därmed med ett lokalhyresrabattstöd för vissa branscher enligt Förordning om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått

rabatt på hyran (SFS 2020:237) och ett stöd för intäktsbortfall med anledning av pandemin enligt Förordning om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare (SFS 2020:893). Länsstyrelsen i Stockholms län handlägger dessa ärenden för Gotlands län och söktrycket är förhållandevis lågt.

Resultatbedömning

I förhållande till de resurser länsstyrelsen i Gotlands län har för att arbeta med hållbar samhällsplanering och boende bedöms resultatet som **gott**. Dock har området under året varit utsatt för hög arbetsbelastning både på grund av att inströmningen av ärenden ökar och på grund av mängden uppdrag inom området. I samverkan med den kommunala nivån framkommer en tydlig trend, att exploateringstrycket och därmed ärendemängden inom området ökar och prognosen för de kommande åren pekar mot en tydlig sådan fortsättning. Länsstyrelsen ser därför ett tydligt behov av resursförstärkning inom detta område för att kunna klara av att möta både allmänhetens, exploatörers och den kommunala nivåns behov. Svårigheten att möta dessa behov med innevarande resurser talar för att området riskerar att gå mot en negativ utveckling.

Rådet för hållbara städer

(Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18)

I december 2017 inrättade regeringen Rådet för hållbara städer, ett forum bestående av elva statliga myndigheter samt SKL och länsstyrelserna. Rådet har i uppgift att stötta kommunerna i arbetet med mål 11 i Agenda 2030 som behandlar långsiktigt hållbar stads- och samhällsutveckling. Rådet ska verka till maj 2022. Fram till dess ska en samlad åtgärdslista bestående av genomförda och planerade åtgärder som främjar en hållbar stadsutveckling presenteras på webbplatsen Hållbar Stad varje år.

Rådets medlemmar har under år 2020 samverkat kring ett trettiofem åtgärder. Åtta samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2021. Flera möten har hållits med Rådets referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Rådet har också initierat respektive diskuterat samverkan med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa. Länsstyrelserna leder tre av rådets åtgärder och är deltagare i ett flertal av övriga genomförda åtgärder.

Rådet har även arrangerat ett antal gemensamma konferenser. I december 2020 anordnade Länsstyrelsen i Uppsala län och rådet en digital regional konferens på temat omställningskraft. Länsstyrelserna planerar att genomföra liknande konferenser i samarbete med rådet under 2021.

Länsstyrelserna har i rådets arbete med god framgång poängterat vikten av att få en samlad och tydlig stat gentemot kommunerna samt betonat vikten av att Agenda 2030, i synnerhet mål 11, står i fokus för rådets arbete. Utifrån uppdraget och uppsatta mål bedömer länsstyrelserna resultatet som **utmärkt**.

Energi och klimat (42)

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 6 5§ p 8	RB A1 och A2 dnr 106-458-2020 (redovisas till Länsstyrelsen Dalarnas dnr 425-17195-2020)	RB A1 och A2 dnr 106-458-2020 (redovisas till Länsstyrelsen Dalarnas dnr 425-17195-2020)

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ska verka för att de av Sverige antagna målen inom Agenda 2030 och de nationella målen inom energi och klimat och klimatanpassning får genomslag i länet, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsens uppgifter inom energi och klimat och samordningen av arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat är kopplade till målet i Länsstyrelsens strategiska utvecklingsplan 2017-2020, ”Minskad klimatpåverkan samt ett hållbart och robust samhälle”.

Ett av Länsstyrelsens uppdrag är att genomföra den regionala energi- och klimatstrategin vars syfte och funktion är att stärka Gotland som föregångare/förebild inom hållbar energi- och klimatomställning, involvera olika aktörer i energi- och klimatarbetet i länet samt att stärka aktörssamverkan utifrån en gemensam bild av vad som behöver åstadkommas på Gotland för att bidra till att nå energi- och klimatomålen. Länsstyrelsens roll i detta är att med ett helhetsperspektiv samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser, främja länets utveckling, följa tillståndet i länet och underrätta regeringen samt främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet. Specifikt uppdrag angående energi och klimat från regleringsbrevet följs upp i dnr 106-458-2020.

Inom klimatanpassning är det övergripande målet i länet att aktivt möta och motverka klimatförändringar för att utveckla ett långsiktigt robust och jämställt samhälle. Länsstyrelsens uppdrag är att samordna den regionala klimatanpassningen enligt uppdrag i länsstyrelseinstruktionen. Länsstyrelsens arbete utgår från målen i den nationella strategin för klimatanpassning samt uppdrag i förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Klimatanpassning utgör ett av perspektiven som lyfts i det interna arbetet med att öka myndighetens förmåga att arbeta tvärsektoriellt och med helhetsperspektiv med Agenda 2030 som utgångspunkt, se även avsnitt Integrering av sektorsövergripande områden. Länsstyrelsen har en gällande beslutad handlingsplan för klimatanpassning (2018-2020) som är förankrad internt och med regionala aktörer. Med anledning av den pågående pandemin har resurser från klimatanpassning flyttats till länsstyrelsens arbete med covid-19, varför arbetet inte haft en lika hög takt som normalt under 2020. Arbetet har till viss del genomförts enligt plan, men flera aktiviteter har fått skjutas på till 2021. Länsstyrelsen har därför beslutat att förlänga handlingsplanen över 2021 för att ha tid att ta fram en ny handlingsplan och samtidigt hinna slutföra kvarvarande åtgärder i den gällande planen.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Länsstyrelsen ska integrera såväl nationella klimat- och energimål som mål för klimatanpassning inom samtliga relevanta ansvarsområden, funktioner och styrdokument. Det gör att de huvudsakliga processerna består av att driva och delta i samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser. Centrala processer är att bidra till att konkreta åtgärder genomförs i linje med länets klimat- och energistrategi samt länets handlingsplan för klimatanpassning.

Viktiga processer i detta är också tillstånd och prövning, samt tillsyn, vägledning och kontroll. Verksamheten omfattar även att verka för effektiva klimatinvesteringar och vägledning och handläggning av stöd som bidrar till att främja länets utveckling inom energi och klimat. Processer för förvaltning och skydd kan vara viktiga för klimatanpassning, men hittills saknas styrmedel för att integrera klimatanpassning i dessa processer.

Verksamhetens resultat

När det gäller Länsstyrelsens samordnande uppdrag har arbetet resulterat i ett synliggörande av regionala behov och förhållanden för bland annat statliga myndigheter och regeringen genom deltagande i remisser, kontakter och referensgrupper. Några exempel på detta är högnivågruppen inom Energimyndighetens

uppdrag för att möjliggöra att Gotland blir en energipilot, kontakt med Svenska kraftnät och energi- och digitaliseringsministern angående behovet av förstärkt nätkapacitet, fonder så som JTF och ERUF och remisser som Vägen till en klimatpositiv framtid.

Vidare har Länsstyrelsen inom samordningsuppdraget bidragit till bland annat regionala styrdokument såsom den regionala utvecklingsstrategin, handlingsplanen för grön infrastruktur, nya gotländska ståndpunkter för flyg och färjetrafiken, världsarvsstrategin och skogsstrategin, vilka har implementerat klimat- och energiperspektiv samt klimatanpassning. Energi och klimat har varit ett av de mest prioriterade områdena att lyfta fram i arbetet med en ny regional utvecklingsstrategi, där Länsstyrelsen deltagit aktivt i styr- och projektgrupp. Även inom risk- och sårbarhetsarbetet och utvecklingssatsningen av totalförsvaret har integrering genomförts av energi- och klimataspekter.

Exempel på genomförd samverkan mellan kommun och andra relevanta aktörer i länet är samverkansgruppen för gotländskt vindbruk och LoReg-projektet Fysisk planering för ett robust och förnybart energisystem. Länsstyrelsen har även sammankallat till samordningsmöten mellan kommunen och Energimyndigheten inom uppdraget Energipilot Gotland.

Inom Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete har kommunen fått stöd i att höja kunskapen kring klimatanpassning genom att det genomförts tillsynsvägledning inom miljöbalksområdet för kommunala tjänstemän med fokus på klimatanpassning samt att perspektivet integrerats i yttranden över alla planärenden och i pågående dialoger kring ny översiktsplan.

Vidare har Länsstyrelsen arbetat med att stödja regionala sektorsmyndigheters klimatanpassningsarbete genom att delta i Trafikverket region Stockholm/Gotland's arbete med regional klimat- och sårbarhetsanalys. Länsstyrelsen har också samverkat med SGI, SGU samt länsstyrelserna i Kalmar och Blekinge kring uppstart av arbete med regional kustsamverkan.

Utöver detta har Länsstyrelsen i Gotlands län under 2020 varit ordförande i det länsstyrelsegemensamma klimatanpassningsnätverket. Nätverket har under året samverkat med bland annat Naturvårdsverket, SMHI, SGI, Boverket, MSB samt nationella expertrådet för klimatanpassning, i deras pågående uppdrag.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Energi och klimat (42)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	1,0	1,5	1,0
Årsarbetskrafter kvinnor	4,7	3,3	2,8
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	37	34	49
Antal beslutade ärenden	42	39	33
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	4	4
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	7 866	6 991	3 650
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	113	124	141
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	2	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	6 052	5 399	2 418
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 701	1 467	1 091

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Energi och klimat (42)			
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	154	133	134

Andelen årsarbetskrafter inom energi och klimat var något högre jämfört med föregående verksamhetsår. Länsstyrelsen har under några år förstärkt personalstyrkan för att genomföra Länsstyrelsens roll i regeringens satsning inom energi- och klimatområdet, men också för att fullfölja de projekt för vilka Länsstyrelsen beviljats externa medel. Flera av dessa projekt avslutas dock under 2020 samt 2021. Att söka externa medel inom energi- och klimatområdet har varit en medveten satsning inom Länsstyrelsen för att stärka och växla upp arbetet i länet. Då sådant arbete är mycket tidskrävande har vi under 2020 inte kunnat prioritera nya större projektansökningar. Ärendemängden inom energi och klimat följer antalet inkomna ansökningar inom Klimatklivet de senaste åren. Ej beslutade ärenden längre än 2 år utgörs samtliga av projekt vilka löper under en längre tid.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare	Naturvårdsverket	3,51	2,68	4,85

Gotland är det län i landet med flest beviljade åtgärder inom Klimatklivet i förhållande till antal invånare. Ansökningar för icke-publika laddningsstationer flyttades från och med 2019 ur Klimatklivet till ett eget stödsystem. Under verksamhetsåret har en ansökningsomgång ställts in på grund av det begränsade bemyndigandet.

Prestationer och effekter

Delar av prestationerna och effekterna har skett med stöd som erhållits utöver den finansiering som tillhandahålls genom dispositionsrätt. Fler resultat, prestationer och effekter redovisas inom andra sakområden. Fler resultat från det specifika energi- och klimatarbetet som har bedrivits enligt uppdrag i regleringsbrevet redovisas under dnr 106-458-2020. Länsstyrelsen redovisar i enlighet med förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete sitt arbete med klimatanpassning till SMHI och till finansdepartementet enligt dnr 424-211-2021.

Länsstyrelsens arbete har bidragit till:

- främjande av utsläppsminskning och energiomställning genom information, vägledning och samordning för klimatinvesteringar utifrån bland annat Klimatklivet, Landsbygdsprogrammet, solcells- och energilagringstöd.
- kunskapshöjande, samordning och samverkan inom fossilfria transporter och infrastruktur, bland annat genom EU-projektet Hållbara transporter, samt dialoger inom strategidokumentet Plan för arbetet med infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel.
- kunskapshöjning genom framtagande av kunskapsunderlag och dialogseminarium om kolinlagring i organogena jordar och skogsmark.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att Länsstyrelsens arbete med att verka för att nationella energi- och klimatmål får genomslag i länet inte är tillräckligt och därmed **otillfredsställande**. Utsläppsminskningarna sker inte i den hastighet som behövs eftersom utsläppen har ökat med 3 procent jämfört med 1990. Samhällets omställningstakt är inte tillräckligt snabb och Länsstyrelsen har ringa mandat att påverka att det går snabbare. Även om arbete kan rapporteras inom de uppdrag som Länsstyrelsen tilldelats inom området så är detta långt ifrån tillräckligt för att få en större effekt inom målen. Under 2020 har Länsstyrelsen samlat aktörer för dialog och kunskapsutbyte, samt genomfört informationsinsatser för olika typer av stöd och teknikområden. Detta motsvara dock inte den förväntan och efterfrågan på ledning och styrning som många aktörer i länet uttrycker. Flera aktörer för fram ett behov av ytterligare incitament och aktiviteter för att klimat- och energiomställningen ska ta fart i enlighet med uppställda mål.

Länsstyrelsen har under året samordnat, integrerat och drivit på arbetet i länet med anpassning till ett förändrat klimat. Effekten av arbete enligt förordning och handlingsplan är att klimatanpassning integrerats i externa aktörers processer samt i fler av Länsstyrelsens sakområden såsom samhällsplanering, krisberedskap, miljö- och vatten, kulturmiljö, naturvård, miljömål, grön infrastruktur med flera med ett **gott resultat**. Takten i såväl det interna som det externa arbetet har dock påverkats av pandemin.

Kulturmiljö (43)

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 7	1A12 3B5	

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ansvarar för kulturmiljöarbetet inom länet och ska verka för de nationella målen för kulturmiljöarbetet. Detta sker genom dialog, samverkan och beslut i syfte att bevara, bruka och utveckla ett hållbart och robust samhälle. Bland annat ska Länsstyrelsen verka för förbättrad tillgänglighet till kulturmiljöer och delaktighet i kulturmiljöarbetet. Länsstyrelsen har som främjandeuppdrag bland annat att beakta olika samhällsgruppers förutsättningar att ta del av kulturmiljön samt att förenkla för företag.

Länsstyrelsen har i uppdrag (RB 2020, 3B6) att samverka med tio statliga myndigheter och främja implementeringen av deras kulturmiljöstrategier, TVÅRS-uppdraget. Redovisningen av regeringsuppdraget har förlängts till den 30 juni 2021.

Länsstyrelsen ska verka för ökad kompetens och kunskap om kulturmiljö och kulturmiljövärden i lokala plan-, bygg- och bostadsprocesser. Arbetet ska ske i samverkan med regionala myndigheter och institutioner.

Inom ärendehandläggningen ska Länsstyrelsen tillämpa kulturmiljölagen (1988:950), miljöbalken (1988:808), bidragsförordningen (2010:1121) med flera lagar och förordningar. Det innebär bland annat att pröva tillståndsansökningar och fördela bidrag till kulturmiljövård samt följa upp besluten med tillsyn. Egeninitierad tillsyn sker av kyrkomiljöer, byggnadsminnen, kulturreservat och fornlämningar.

Länsstyrelsen ska tillhandahålla aktuella planeringsunderlag till kommunen, Region Gotland, såsom exempelvis redovisning av riksintresseområden för kulturmiljö.

Kulturmiljö har även i uppdrag att samverka med Länsstyrelsens andra sakområden i internyttranden där kulturmiljön berörs. Samverkan sker även med regionala myndigheter, institutioner och organisationer genom remissyttranden, nätverksmöten och i arbetsgrupper. Nationell samverkan sker i sakområdesnätverket Kulturmiljöforum och i särskilda frågor samverkar länsstyrelserna utifrån behoven, så som exempelvis i förstudien kring kulturmiljöunderlag till havsplaneringen till Havs- och Vattenmyndigheten, HaV.

Enligt den nationella världsarvsstrategin har Länsstyrelsen ett uppsiktsansvar för världsarvet Hansestaden Visby och tillsynsansvar med hjälp av tillämplig lagstiftning. Länsstyrelsen ansvarar för att det utses ett världsarvsråd och samordningsansvarig organisation för världsarven och ska även vara pådrivande i arbetet med världsarvens förvaltningsplaner.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Kulturmiljöområdet har under 2020 genomfört verksamhet inom samtliga huvudprocesser.

Inom processerna för tillstånd och prövning har arbetet inom arkeologiområdet främst inriktats på fornlämningsärenden men även till viss del på skogsärenden. Utöver det omfattar området arbete med förfrågningar om fornlämningar berörs vid olika typer av exploateringar. Inom arbetet med tillstånd och prövning för byggnadsminnen har fokus legat på handläggning av ansökningar om tillstånd av ändring av byggnadsminne. Utöver arkeologi samt byggnadsvård har arbetet inom kulturmiljöområdet även inriktats på tillståndsgivning inom kyrkomiljöer. Exempelvis har större restaureringar utförts i Sproge kyrka samt yttre restaureringar i Endre och Burs. Vid restaureringarna prioriteras förbättrad tillgänglighet, särskilt genom åtgärder i anslutning till kyrkportar och på begravningsplatserna, men även andra enskilda tillgänglighetsåtgärder.

Vad gäller huvudprocesserna tillsyn och kontroll har den egeninitierade tillsynen enligt kulturmiljölagen och miljöbalken (för kulturresevat) följt Länsstyrelsens tillsynsplan med vissa avvikelser. Utöver detta har ärendestyrd tillsyn och uppföljning genomförts i ett stort antal tillståndsärenden gällande arkeologi och fornvård, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen (kulturmiljölagens 2-4 kapitel). Slutligen kan nämnas att uppsikt eller tillsyn av världsarvet Hansestaden Visby har skett bland annat genom att Länsstyrelsen följt arbetet med förvaltning, vård och tillgängliggörande av Visbys ruiner och ringmur (förvaltare är Statens Fastighetsverk respektive Riksantikvarieämbetet). Till tillsynen kan även läggas den granskning och bedömning av eventuell överprövning som sker av beviljade rivningslov inom riksintresset för kulturmiljö Visby innerstad (beslut om förordnande enligt 11 kap. 10 § Plan- och bygglagen [2010:900]).

Arbete inom processerna förvaltning och skydd har främst genomförts genom att bidrag från kulturmiljövårdsanslaget fördelats till vårdinsatser, kunskapsunderlag, tillgängliggörande och skötselavtal.

Slutligen kan nämnas att inom ramen för huvudprocesserna för samverkan, samordning och kunskapsfrämjande har Länsstyrelsen under året ingått i en länsstyrelsegemensam projektgrupp som genomfört en förstudie på uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Samverkan har även genomförts med ett flertal statliga myndigheter inom områden med gemensamma frågor och uppdrag, exempelvis Trafikverket, Statens Fastighetsverk och Skogsstyrelsen. En arbetsgrupp för implementeringen av andra myndigheters kulturmiljöstrategier (TVÄRS-uppdraget) har utsetts inom Kulturmiljöforum och en dialog har genomförts med Riksantikvarieämbetet för en gemensam planering av workshops med de tio utpekade myndigheterna våren 2021. Utöver detta har Länsstyrelsen under året, i samarbete med aktörer i länet (Visby stift, Gotlands Museum, Riksarkivet, Uppsala universitet Campus Gotland), etablerat en samverkansform i syfte att höja medvetenheten och beredskapen för skydd av kulturföremål i händelse av kris och krig.

Projektet ligger inom totalförsvarssatsningen och har genomfört utbildningstillfällen, i samarbete med Riksantikvarieämbetet, räddningstjänst och restvärdesledare.

Verksamhetens resultat

Kulturmiljö har haft en fortsatt hög ärendeingång med antal fattade beslut och avgivna remissyttranden i nivå med tidigare år, samtidigt som personalsituationen har varit ansträngd på grund av pandemin. Den högsta belastningen med flest antal ärenden finns inom ärendegrupp 431, arkeologi. I korthet kan nämnas att 164 ansökningar om tillstånd till markingrepp i eller invid fornlämning har handlagts och avslutats under året. Ett 20-tal av ärendena är skogsärenden, exempelvis i samband med markberedning i eller invid fornlämning. Till ärendeflödet kommer 222 förfrågningar om fornlämning berörs i samband med olika typer av exploateringar, flertalet från Region Gotland. Andra ärendetyper som handlagts under året är främst ansökan om tillstånd till ändring av byggnadsminne som under 2020 har prövats i 78 ärenden jämte ytterligare ett antal förfrågningar som har prövats men bedömts gälla icke tillståndspliktiga åtgärder.

Bidrag från kulturmiljövårdsanslaget har gått till vårdinsatser och vårdplaner (kunskapsunderlag) till 35 byggnadsminnen och i 15 fall till bebyggelse och anläggningar som tillhör och förvaltas av hembygdsföreningar och lokala museer. I minst tolv fall har bidrag lämnats till insatser i världsarvet Hansestaden Visby. Bidragsmedel har i omkring 60 fall gått till bebyggelse, fornlämningar eller landskapselement inom riksintresse för kulturmiljö. Ett femtontal fornvårdsområden eller -anläggningar har vårdats av privatpersoner eller småföretag genom skötselavtal och ersättning med bidragsmedel.

Vissa planerade uppgifter i verksamheten har 2020 prioriterats ned till följd av att medarbetare har avdelats till stabsarbete. Detta gäller främst utvecklingsarbete och projektarbete som har senarelagts. Länsstyrelsen har trots detta fortsatt det webbaserade arbetet med att tillgängliggöra länets upplevelsevärda kulturmiljöer, besöksplatserna. Som enskild insats har en enkel vägledning, så kallad krysslista, tagits fram för att marknadsföra och synliggöra platserna. I samarbete med naturvårdsenheten har en samverkansform för skötsel och underhåll av besöksplatserna tagits fram. Besöksmålssidorna är, tillsammans med beskrivningarna till naturreservaten, bland de mest besökta sidorna på Länsstyrelsens webbplats.

Under 2020 återupptogs arbetet med landskapsvård och skötsel längs kulturvägar kantade av stenmurar på södra Gotland och Fårö efter något års uppehåll. Skötseln upphandlas av privata utförare och sker i samverkan med Trafikverket för samsyn kring prioritering och utvärdering av genomförda insatser. Arbetet har även främjat det nationella målet delaktighet, genom att engagera den lokala hembygdsföreningen och privata markägare i vård av stenmurar och landskapsskötsel längs en välbesökt och framträdande vägsträcka på södra Gotland.

Länsstyrelsen har under året även samverkat med Region Gotland vid planeringen av kompetenssatsningen för kommuner inom uppdraget Kulturmiljö och kulturmiljövården i lokala plan-, bygg- och bostadsprocesser enligt regleringsbrevet 2019 (3.7). Själva genomförandet av utbildningsinsatserna har senarelagts på grund av coronapandemin och förlagts till 2021.

Inom kulturmiljöområdet har en förstudie genomförts för en strategi för uppdragsarkeologin i länet, ett arkeologiskt handlingsprogram. Handlingsprogrammet syftar till ett mer strategiskt arbete med undersökningar och ett fokus på att generera ny kunskap om fornlämningar. Förstudien har, vid sidan av regelverken för uppdragsarkeologin, tittat på hur Länsstyrelsens olika uppdrag och perspektiv kan lyftas in i handlingsprogrammet, exempelvis de nationella kulturmiljömålen, frågor kring jämställdhet, förenkla för företag, brottsförebyggande frågor, Agenda 2030 och miljömålen.

Länsstyrelsen har för andra året i rad guidat SFI-studenter vid Svenska för invandrare och informerat om olika kulturmiljöer. Kulturmiljö har i insatsen samverkat med Länsstyrelsens friluftssamordnare och naturum. Genom SFI-guidningarna nås fler grupper och projektet kan, i enlighet med de nationella kulturmiljömålen och det globala delmiljömålet 4.7 i Agenda 2030, bidra till en känsla av globalt medborgarskap där den kulturella mångfalden värdesätts, och där kulturmiljön är en gemensam källa till kunskap.

Erfarenheter och kunskaper från Länsstyrelsens arbete 2019 med utmärkning av kulturegendom enligt Haagkonventionen har efterfrågats från flertalet länsstyrelser. Länsstyrelsen har genomfört en föreläsning på temat med ett erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna i de sex sydliga länen. Utbildningen har stärkt kompetensen hos länsstyrelserna gällande lagstiftning och konventioner samt gett en orientering i Länsstyrelsens uppgifter inom kulturmiljöområdet i händelse av väpnad konflikt. Länsstyrelsen har i samverkan med Riksantikvarieämbetet även påbörjat ett arbete med en handbok för evakuering av föremål. Arbetet har lett till ett etablerat nätverk och en höjd medvetenhet och engagemang om skydd av kulturmiljövärden.

En översyn av riksintressen för kulturmiljövärden har pågått i länet sedan några år och cirka två tredjedelar av områdena är reviderade efter beslut 2019. Översynen fortsätter med en något ändrad inriktning efter regeringens uppdrag (RB II 8, Fi2020/00252/SPN) att se över bland annat anspråken på områden av riksintresse.

Andra utvecklingsinsatser har genomförts med såväl gott resultat som ytterligare utvecklingsbehov, till exempel genom samverkan inom länsstyrelsen nationellt och med andra statliga myndigheter. Här kan också nämnas nära samverkan med Region Gotland och övriga aktörer i Världsarvsrådet med gott resultat, främst genom framtagande av en regional världsarvsstrategi, som antogs i juni 2020.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Kulturmiljö (43)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	2,0	1,5	1,9
Årsarbetskrafter kvinnor	4,2	4,7	4,8
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	755	775	627
Antal beslutade ärenden	759	735	637
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	2	6
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	6 900	7 821	7 555
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	3 509	3 486	3 732
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	1 648	2 634	1 967
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 743	1 701	1 856
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	6 549	7 693	300

Verksamheten har fortsatt en hög ärendeströmning och Länsstyrelsens kulturmiljökompetens är brett efterfrågad både externt och internt. Handläggningen har fortsatt att utvecklas, effektiviserats och

digitaliserats i syfte att hantera denna efterfrågan. De ärenden som ej är beslutade och längre än två år gäller i två fall ärenden som ska avslutas utan åtgärd från Länsstyrelsens sida. Det gällde mottagande och arkivering av kunskapsunderlag samt en uppgift om eventuell fornlämning. Ett egeninitierat ärende om tillsyn av byggnadsminne har fått skjutas upp på grund av fastighetsägarens förhinder. Ett ärende gällande ansökan om ingrepp i fornlämning vid markberedning och återplantering planerad till 2022, har fördröjts av oklarheter i ärendet. Detta är nu åtgärdat och beslut har fattats. Inga av dessa fyra ärenden bedöms utgöra någon menlig påverkan på extern part.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal internremisser med kulturmiljöperspektiv	Platina ¹⁾ och egen dokumentation	Ca 190	Ca 220	-
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (byggnadsminnen)	Platina ¹⁾	4	17	27
Antal beslut om fornlämningsförklaringar	Platina ¹⁾	0	1	2
Tillsyn och kontroll				
Antal egeninitierade tillsynsinsatser (avverkningsärenden)	Platina ¹⁾	0	-	-

1) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Antalet internremisser med kulturmiljöperspektiv är inte möjligt att redovisa med helt tillförlitliga siffror, då uppgiften inte kan sökas i ärendehandläggningssystemet Platina utan att kontrollera varje enskilt ärende. Någon systematisk intern statistik har inte förts avseende detta. Vid överklagade ärenden enligt plan- och bygglagen lämnar kulturmiljö internyttranden när det gäller ärenden inom riksintresse för kulturmiljö, Visby innerstad och vissa övriga kulturhistoriska miljöer. Kulturmiljö lämnar även internyttranden vid många dispensärenden och samråd enligt 12 kap 6§ miljöbalken. Statistikuttag kan redovisas framöver när sökfunktionen i Platina har utvecklats.

Inom samhällsbyggnadsområdet har kulturmiljö lämnat remissvar ur ett kulturmiljöperspektiv i ett femtontal planärenden, men även i enskilda lovärenden med remissvar till Region Gotland i de fall där fornlämning berörs av föreslagen exploatering. Länsstyrelsen ser en starkt ökande trend i antalet sådana ärenden, dels till följd av ett ökat byggande men även för att Region Gotland alltmer konsekvent remitterar lovärenden.

Tillsynen av byggnadsminnen bedrivs enligt Länsstyrelsens tillsynsplan. Under åren 2011-2019 har Länsstyrelsen utfört tillsyn på länets samtliga byggnadsminnen utom ett mindre antal där förhinder fanns. Tillsynen 2020 gällde fyra sådana byggnadsminnen som tidigare inte har kunnat besökas.

Under året har kvalitetssäkring och registervård för byggnadsminnena bedrivits som en del av tillsynen. Arbetet innebär att kontrollera och rätta förekommande fel så att alla registreringar och avgränsningar av byggnadsminnen är korrekta. Länsstyrelsen har nu kunnat korrigera uppgiften om antal byggnadsminnen och byggnader med anmälningsplikt (enligt kulturmiljölagen 3 kap. 6§) i länet.

För nästan en tredjedel (cirka 120 stycken) av alla byggnadsminnen har den geografiska avgränsningen justerats och rättats och korrekta geometrier har levererats till Lantmäteriet och fastighetsregistret.

Länsstyrelsen har under 2020 inte fattat något beslut om fornlämningsförklaringar och under närmast föregående år endast ett mindre antal. Dessa ärenden har ingått i länets projekt inom marinarkeologi, där ett antal kända fartygslämningar (vrak) yngre än 1850 har undersökts, beskrivits och värderats kulturhistoriskt inför beslut om fornlämningsförklaring.

Prestationer och effekter

Verksamhetsområdets prestationer och effekter beskrivs mer i detalj under rubrikerna Verksamhetens huvudsakliga processer samt resultat. Den övergripande bedömningen är att kulturmiljöarbetet under året bidragit till att en mångfald av länets kulturmiljöer bevarats, använts och utvecklats. Arbetet har även bidragit till att samhällbyggnadsarbetet inom länet beaktat bevarandet av kulturmiljöer så som fornlämningar och byggnadsminnen. Utöver detta har arbetet även bidragit till att tillgängliggöra kulturmiljöer för en bred representation av samhällets olika grupper. Slutligen kan nämnas att det långsiktiga arbetet stärkts genom de insatser som verkat för fortsatt och utvecklad samverkan med de aktörer som har en central roll i utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Resultatbedömning

Inom ärendehandläggningen gällande tillståndsprövning, internremisser och bidrag bedömer Länsstyrelsen att kulturmiljöarbetet har nått ett **gott** resultat. Trots påfrestningar vid omfördelning av personalresurser på grund av pandemin har handläggningen kunnat upprätthållas med liknande servicenivå som tidigare år. Få överklaganden visar på väl genomarbetade och rättsäkra beslut. Dock är arbetsbelastningen fortsatt hög, särskilt vad gäller arkeologirelaterade ärendetyper, och Länsstyrelsen har därför fört fram behov av förstärkning inom området.

Tillsyns- och kontrollområdet har varit något nedprioriterat på grund av pandemin. Den genomförda tillsynen visar ändå ett **gott** resultat, med utvecklingsbehov för de ärendegrupper där den planerade tillsynen har dragits ned, det vill säga kyrkliga kulturminnen, arkeologi, fornvård och uppföljning av bidragsärenden.

Inte minst den planerade tillsynen av ett årligt urval av byggnadsminnen har gett Länsstyrelsen en förbättrad och aktuell bild av tillståndet för länets byggnadsminnen, vilket är positivt. Därigenom kan rådgivning och tillsynsvägledning ske till fastighetsägarna och förebyggande vårdinsatser initieras. Vad gäller länets besöksplatser så har informationsinsatser riktats mot digitala plattformar vilket bedöms som **gott** i förhållande till rådande trend för hur människor tillgängliggör sig information.

Världsarvsstrategin har förnyats med ett gott resultat och förstärkt samverkan mellan parter och intressenter i världsarvet Visby. Det finns ännu ett utvecklingsbehov i arbetet med att ta fram och besluta om en handlingsplan.

Krishantering och skydd mot olyckor (45)

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 8 7§	3B7 3B9	- Förordning 2015:1052 om krisberedskapen och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap - Förordning 2015: 1053 om totalförsvar och höjd beredskap - Lag 1992 :1403 om totalförsvar och höjd beredskap

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
		- Lag 2003: 778 om skydd mot olyckor - Särskilda regeringsuppdraget 2017-12 18 Försvarsmakten och h länsstyrelsen på Gotland får i uppdrag att stärka totalförsvarsförmågan

Länsstyrelsen redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta styrs i enlighet med förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Verksamhetens mål och uppdrag

Verksamhetens strategiska mål utifrån myndighetens verksamhetsplan har varit att tillsammans med Försvarsmakten genomföra den särskilda regeringssatsningen om samverkan och organisation kring totalförsvarsplanering. Året skulle ha präglats av intensivt övande och utbildning, inte minst med fokus på totalförsvarsövningen 2020 (TFÖ) som verktyg. Det särskilda regeringsuppdraget redovisas förutom i årsredovisningen nedan under rubriken Civilt försvar i en särskild redovisning till regeringen innan sista maj varje år. Den senare redovisningen görs tillsammans med Försvarsmakten. I verksamhetsmålet om krisberedskap och lagen om skydd och olyckor, där även civilt försvar och totalförsvarsplanering ingår, inkluderas alla övriga uppdrag som sakområdet har att hantera för året. En utgångspunkt för vårt arbete när vi planerar är att vi arbetar efter dimensioneringen att utgå ifrån krigets krav vilket då också stärker krisberedskapen.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Verksamhetens huvudsakliga processer är samverkan, samordning samt kunskapshöjande insatser.

Verksamhetens resultat

Året har präglats av den pågående pandemin, där Länsstyrelsen har haft en omfattande samordnande roll i länet för att hantera samhällsstörningen. Detta har skett genom en mängd olika samverkansmöten på lokal/regional och nationell nivå. Myndigheten har, förutom ordinarie inriktnings- och samordningskontakt (ISK) varje vecka, också genomfört så kallade inriktnings- och samordningsmöten (ISF) varje vecka med länets olika aktörer. Några av dessa aktörer är Region Gotland, Försvarsmakten, Polismyndigheten, Gotlands Energi (GEAB), Trafikverket, Luftfartsverket, Destination Gotland med flera. Syftet med mötena har varit att skapa en lägesbild för länet. Lägesbilder har på regelbunden basis delgetts regeringen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Andra regelbundna veckomöten för att samla in information till lägesbilden har varit samverkansmöten med statliga myndigheter, näringslivet, frivilligorganisationer, branschorganisationer med flera. Mängder med bilateralsamtal och möten på olika nivåer har också ägt rum för att hantera samhällsstörningen. Det bör i detta sammanhang också påpekas att länsstyrelserna gemensamt har utvecklat krishanteringsförmågan genom det gemensamma samordningskansli vars placering har varit på Länsstyrelsen i Halland och som har resurssatts av olika länsstyrelser.

För att kunna hantera samordningen i länet och alla andra regeringsuppdrag som Länsstyrelsen har fått med anledning av covid-19 har Länsstyrelsen i Gotlands län varit i stabsläge sedan i mars. Staben har arbetat

dynamiskt och flexibelt och därmed också ökat sin förmåga. Den kunskap och de färdigheter som förvärvats kan förmodligen inte ersättas med en eller flera övningar på ett år. I dagsläget är Länsstyrelsen fortfarande i ett stabsläge och myndigheten har utökat staben med flera funktioner längs vägen.

Tillsammans med våra samverkanspartner i länet har vi förmodligen ökat kunskapen om Länsstyrelsens roll i en samhällsstörning, hur en samhällsstörning påverkar nationen Sverige och vilka sårbarheter som finns i länet utifrån olika risker.

Övrig verksamhet kring samordning och samverkan och kunskapshöjande insatser som inte kopplas samman med covid-19 beskrivs i redovisningen av Länsstyrelsens arbete med civilt försvar.

Innan hanteringen av pandemin tog över deltog Länsstyrelsen i delar av totalförsvarsövningarna (TFÖ), som TFÖ 1 och delar av TFÖ 2. När det gäller övriga insatser inom civilt försvar har vi kunnat genomföra aktiviteter innan mars månads utgång då covid-19 tog ett grepp om Gotland. Därefter har vi anpassat aktiviteter till att ske digitalt i den mån det har varit möjligt. Under redovisningen civilt försvar beskriver vi våra resultat.

För att öka robustheten och kunna stärka myndigheternas utrustning samt tekniska system har samtliga länsstyrelser samordnat sig. Länsstyrelsernas länsgemensamma projekt Säkra kommunikationer (SKOM), och Programmet för kontinuitet och resiliens (PKR) har utvecklat ett koncept kallat Signe. Konceptet stärker signalskyddet hos länsstyrelser, kommuner, regioner och andra samarbetspartners inom det civila försvaret och skapar ett tryggare sätt att skyddat kunna utbyta uppgifter mellan dem.

Länsstyrelserna arbete med civilt försvar

I december 2017 fick Länsstyrelsen i Gotlands län och Försvarsmakten uppdraget av regeringen att genomföra en utvecklingssatsning (UT) kring samverkan och organisation inom totalförsvaret på Gotland. Syftet med utvecklingssatsningen är att stärka den gotländska totalförsvarsförmågan genom att skapa struktur för bättre resiliens i samhällsviktiga sektorer. Satsningen ska också enligt regeringsbeslutet bibehållas långsiktigt, vara personellt och materiellt resurssatt samt bygga på befintliga strukturer. I arbetet med utvecklingssatsningen bedrivs arbete i tre spår. Spår ett är fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser inom samhällsviktiga verksamheter, spår två har fokus på att bygga Länsstyrelsens och Försvarsmaktens förmåga att arbeta i höjd beredskap genom övning och utbildning och spår tre fokuserar på att ta fram en modell för samverkan inom totalförsvaret mellan Försvarsmakten och Länsstyrelsen i höjd beredskap.

Utvecklingssatsningen redovisas i särskild ordning till regeringen, nedan presenteras några resultat som har stark koppling till regeringsuppdrag punkt 7.

Länsstyrelsen har arbetat med fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser inom samhällsviktiga verksamheter vilket ligger till grund för länets kontinuitets- och krigsplanläggning. Varje samhällsviktig sektor består av en arbetsgrupp där Försvarsmakten och relevanta aktörer från andra myndigheter och näringslivet ingår. De arbetar efter gemensamma riktlinjer och ett gemensamt ingångsvärde om tre månaders uthållighet med fiktiv händelseutveckling. Arbetet i arbetsgrupperna har fortsatt under året med att identifiera styrkor och svagheter samt ta fram åtgärdslistor. Ett exempel är att arbetet med livsmedelsförsörjningen inom Gotlands totalförsvar har intensifierats. Trots coronakrisen har kartläggning av kapaciteten kunnat genomföras, vidare har ett utkast till organisation utarbetats, mycket tack vare bra samverkan med berörda företag och myndigheter. Vissa kända brister i försörjningen har bekräftats och för några av dessa har lösningar identifierats. Slutligen har en lång åtgärdslista dokumenterats för att underlätta kommande arbete för att öka förmågan till livsmedelsförsörjning under höjd beredskap ytterligare.

Länsstyrelsen och Försvarsmakten på Gotland har under året arbetat vidare med att utveckla en regional samverkansmodell, kallad totalförsvarsberedning, som skulle kunna fungera som modell för hela Sverige.

I samverkansmodellen ingår att göra en konsekvensbedömning av vad prioriteringar och beslut får för påverkan på samhället i sin helhet där även tvärperspektiv och nationella mål beaktas. På grund av covid-19 har större övningar skjutits på framtiden, men som ett första test av samverkansmodellen har en tabletop-övning genomförts under hösten 2020 mellan Försvarmakten på Gotland och Länsstyrelsen. Arbetet med samverkansmodellen har ökat förståelsen mellan aktörerna för betydelsen av Försvarmaktens målbild och Länsstyrelsens civillägesbild samt vikten av att ha förberedda underlag och scenarier.

Som ett led i arbetet med att stödja Försvarmakten har Länsstyrelsen tagit fram en ”lathund för stabschefer och stabsjurister under höjd beredskap”, ett juridiskt stöd för att få en översikt av Länsstyrelsens roll och ansvar kopplat till de fullmaktslagar som träder i kraft vid höjd beredskap. Lathunden har spridits i flera av länsstyrelsernas nationella nätverk och har fått mycket positiv återkoppling.

Länsstyrelsen har under 2020 genomfört verksamhet vid skyddad ledningsplats i syfte att testa dess funktionalitet. Den skyddade ledningsplatsen har genomgått diverse moderniseringar och samverkan med MSB, som är driftsansvarig av skyddad ledningsplats, har utvecklats på ett positivt sätt. Länsstyrelsen och MSB har kontinuerligt dialog gällande behov av underhåll och utveckling av skyddad ledningsplats.

Utrustning och tekniska system har vidareutvecklats under året för att möta krav på robusthet och säkerhet. Signalskyddsverksamheten har utvecklats internt och i samverkan med andra aktörer. Signalskyddssystemet Signe har införts på regional nivå genom Länsstyrelsens försorg. Samverkan med övriga aktörer inom totalförsvaret har fortsatt inom ramen för utvecklingssatsningen med särskilt fokus på skyddade sambandsmedel.

Åtgärder för att stödja kommunerna

Länsstyrelsens stöd till Region Gotland (som är en kommun och en region) bygger på en aktivitetsplan som upprättades i samverkan 2019. Planen bygger på överenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Länsstyrelsens ansökan till MSB för perioden 2019–2022. Denna långsiktiga aktivitetsplan är ett viktigt planeringsunderlag för att Länsstyrelsen ska kunna ge och prioritera rätt stöd till Region Gotland.

I februari 2020 höll Länsstyrelsen tillsammans med Gotlands regemente i en totalförsvarsutbildning för Region Gotland. Deltog gjorde företrädare för Region Gotlands politiska ledning tillsammans med regiondirektör, förvaltningschefer och nyckelpersoner inom de olika förvaltningarna. Ett flertal ämnen togs upp, som försvarsvilja, säkerhetsskydd, krigsorganisation, kommunikation i kris och krig, juridik och samhällsviktig verksamhet. Dagarna rundades av med en kort seminarieövning i höjd beredskap.

Totalförsvarsutbildningen har sedan följts upp med en rad olika insatser, seminarier, workshops, utbildningar och i form av planeringsstöd som fördjupat ovanstående ämnen och som riktats till specifika målgrupper. Region Gotland har under året gjort en revidering av aktivitetsplanen avseende tidsplaneringen med anledning av den pågående pandemin. Det har inneburit att vissa insatser fått skjutas på framtiden eller fått anpassas utifrån rådande läge. Aktivitetsplanen är relativt omfattande och avstämningsmöten har ägt rum mellan Region Gotland och Länsstyrelsen vid tre tillfällen under året.

Andra stöd som Länsstyrelsen har gett till Region Gotland har varit att tillföra olika resurser för att kunna ta fram fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser inom olika samhällsviktiga verksamheter kopplat till civilt försvar. Intressant att notera är att dessa kunskapsunderlag har gett kunskap om hur planering för civilt försvar är till nytta för en samhällsstörning i kris, såsom för en pandemi. Ett annat exempel på stöd till Region Gotland är resurser till Räddningstjänsten (Rtj) för att kunna öka kunskapen och genomföra utbildning till dess personal kring höjd beredskap. Länsstyrelsen har också startat en regional samverkansgrupp kring CBRNE i länet mellan Region Gotland, polismyndigheten och Försvarmakten.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Krishantering och skydd mot olyckor (45)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	7,0	6,3	5,4
Årsarbetskrafter kvinnor	10,1	7,5	4,3
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	86	160	103
Antal beslutade ärenden	59	141	109
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	2	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	22 382	24 088	14 659
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	7 538	5 665	4 816
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	4 851	6 814	3 358
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	4 222	6 977	3 016
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	5 772	4 633	3 468
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	2 496	1 600	98

Under året har antal årsarbetskrafter ökat vilket härrör till utvecklingssatsningen i det särskilda regeringsuppdraget. Antal inkomna och beslutade ärenden är färre än tidigare år, vilket kan bero på färre egna initiativ i kärnverksamheten då vi sedan i mars har hanterat en samhällsstörning och resurserna för utvecklingsarbetet har varit mindre än tidigare. Utbetalda bidrag är högre än tidigare vilket beror på ökade bidrag till Region Gotland för att utveckla sin förmåga inom totalförsvaret, främst inom hälso- och sjukvård, omsorg och kommunal teknisk försörjning.

Inom verksamhetsområdet Kris och beredskap och civilt förvar har inga indikatorer tagits fram för 2020.

Prestationer och effekter

Krishantering och skydd mot olyckor

Länsstyrelsen kan konstatera att kopplat till målet ovan har Länsstyrelsen genomfört insatser som har stärkt Länsstyrelsens och länets förmåga att hantera en samhällsstörning. Regelbundna utvärderingar av vårt externa arbete har genomförts vilka visar att våra samverkansaktörer är mer än nöjda med vår samordning, även om det har varit en utmaning att ställa om till digitalt för att genomföra alla möten.

Seveso

Inget tillsynsbesök har utförts under året. Ett planerat besök blev inställt med anledning av coronapandemin. MSB har genomfört tillsyn av Länsstyrelsens Sevesotillsyn.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning när det gäller resultat inom detta område är att avstå att beskriva detta på grund av sekretesskäl.

Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
• 3§ p 9 • 6§	• 1A2-1A7 (A3 o A6 berör ej Gotland) • 1B1	• Skydd av dricksvatten

Verksamhetens mål och uppdrag

Länsstyrelsen ska inom detta verksamhetsområde verka för att miljökvalitetsmålen och friluftslivsmålen nås och att tillsynsvägledningen håller hög kvalitet. Länsstyrelsen ska verka för att hejda förlusten av den biologiska mångfalden på Gotland, ett ökat jämställt och jämlikt friluftsliv samt att tillgängligheten till och förståelsen för våra skyddade områden ökar. Länsstyrelsen ska motverka skador på naturmiljön och bidra till att uppnå målet om god ekologisk vattenstatus (ekologisk, kvantitativ och kvalitativ status) enligt EU:s vattendirektiv och god miljöstatus enligt EU:s havsmiljödirektiv samt verka för att havet kring Gotland nyttjas uthålligt som en resurs. Länsstyrelsen ska verka för att minimera miljöpåverkan och hälsorisker från miljöfarliga verksamheter och verka för att återskapa och öka den biologiska mångfalden och vattenkvaliteten i vattenmiljöer.

Inom miljömålsuppdraget arbetar Länsstyrelsen i enlighet med 6§ i Länsstyrelseinstruktionen med att verka för miljökvalitetsmålen i länet och samordna arbetet med att nå målen. Därmed verkar Länsstyrelsen för de miljömässiga delarna i Agenda 2030. Vi hänvisar vidare till redovisning under ”Integrering av sektorsövergripande områden”.

Länsstyrelsen har, enligt regleringsbrevet, som mål att efterbehandla förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder och att verka för att den nationella planen för vattenkraften genomförs. I länet finns ett vattenkraftverk som omfattas av den nationella planen för omprövning.

Länsstyrelserna har som mål att förebygga introduktion och spridning av invasiva främmande arter i länet. Länsstyrelsen har även som mål att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur och arbeta med åtgärderna i handlingsplanen. Syftet är att stärka de ekologiska sambanden i landskapet mellan skyddade och på andra sätt bevarade områden och biotoper, för att bevara biologisk mångfald och stärka ekosystemtjänster.

Länsstyrelsen har en samordnande och ledande roll i det regionala naturvårdsarbetet inom områdena biologisk mångfald, friluftsliv, åtgärdsprogram för hotade arter, artbevarande, tätortsnära natur, lokala naturvårdsprojekt samt vilt- och rovdjursförvaltning. Förutom den samordnande rollen, ska Länsstyrelsen redovisa vilka resultat som har uppnåtts i arbetet med skydd, skötsel, förvaltning och tillgängliggörande av värdefulla naturområden.

Inom arbetet med områdesskydd har Länsstyrelsen arbetat för att minska ärendebalanserna avseende beslut om skydd av värdefulla naturområden. I skyddsarbetet har skogar och marina områden prioriterats.

Länsstyrelsen har även Naturvårdsverkets uppdrag att vara den regionala utföraren av arbetet med att bilda en ny nationalpark samt att senast sex år efter beslut, upprätta nya bevarandeplaner för de Natura 2000-områden i länet som saknar bevarandeplan.

Åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper (ÅGP) och deras genomförande är ett av flera verktyg för att nå miljömålet "Ett rikt växt- och djurliv" och även de övriga sex ekosystemrelaterade miljömålen. Arbetet med ÅGP gäller bevarande av arter och miljöer utanför skyddade områden i samverkan med markägare genom dialog och informationsinsatser, praktiska åtgärder i fält samt kunskapsinhämtning via inventeringar med mera.

Utöver länsstyrelseinstruktionen och förvaltningslagen regleras arbetet utifrån åtgärdsprogrammets beskaffenhet, Naturvårdsverkets och Havs- och Vattenmyndighetens (HaV) vägledning om arbetssätt samt medelstillelning enligt regleringsbrev. Varje åtgärdsprogram redovisas vart femte år. Arbetet med regeringsuppdraget vilda pollinatörer syftar till att stärka förutsättningarna för vilda pollinatörer i landskapet. Gotland är ett av sju län med särskilt uppdrag att utföra åtgärder för hotade vildbin i trakter av nationell betydelse. Arbetet inordnas under åtgärdsprogrammet för hotade arter, ÅGP.

Länsstyrelsen har av Naturvårdsverket fått i uppdrag att 2019 och 2020 utreda konsekvenserna för den framtida almpopulationen vid fortsatt bekämpning av almsjuka.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Den absolut dominerande processen inom sakområdet är Förvaltning och skydd. Den sker framförallt i arbetet att skydda och förvalta Gotlands 152 naturreservat.

Tillsyn och kontroll är näst största processområde. Den egeninitierade tillsynen har medvetet nedprioriterats på grund av coronapandemin.

Inom samverkan, samordning och kunskapsfrämjande sker arbetet inom ett flertal områden, exempelvis övergripande miljömålsarbete, tillsynsvägledning, miljöövervakning, vattenförvaltningen, dricksvattenförsörjning, arbetet med grön infrastruktur, ÅGP, friluftsliv och drivande av Naturum.

Arbete med tillstånd och prövning rör prövning av naturskydd, vattenverksamhet, LONA, LOVA och miljöfarlig verksamhet. En stor arbetsinsats under året har varit de stora bergtäktprövningarna.

Verksamhetens resultat

Tillstånd och prövning

Det vanligaste bidraget inom LOVA är för algskörd. Något fler bidrag har delats ut jämfört med tidigare år. Även ett stort uppföljningsprojekt om fiskevårdsåtgärder har fått stöd. Länsstyrelsen har startat flera egna LOVA-projekt rörande restaurering av vattenmiljöer. Beslut är tagna för drygt 2,5 miljoner kronor.

Under 2020 har LONA bidragit till att sju nya naturvårdsprojekt startats upp. Detta inkluderade fem projekt inom ordinarie LONA, två våtmarksprojekt och ett pollinatörsprojekt. Totalt har under året 1 202 875 kronor betalats ut inom ramen för LONA-bidrag.

Inom miljöbalksprövningar på naturvårdsområdet har Länsstyrelsen handlagt och beslutat i 172 inkomna ärenden gällande samråd enligt 12 kap 6§, i 165 av 204 inkommande ärenden om tillstånd och dispenser avseende naturskydd, ett 10-tal ärenden om skydd för djur- och växtarter samt ett 30-tal ärenden gällande terrängkörningslagen.

Inom vattenverksamheten har resultatet av de senaste årens låga grundvattennivåer medfört att konkurrensen om vattenresurserna ökar samtidigt som målkonflikter mellan olika vattenintressen blir allt vanligare. Under de senaste åren har Länsstyrelsen hanterat ett antal tillståndsprövningar i domstolar för olika typer av vattenuttag. I flera av de aktuella domstolsprövningarna aktualiseras prövning av miljökvalitetsnormerna för vatten. Prövningarna behandlar ett eventuellt äventyrande av möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm, men också möjligheten att få undantag. Förhoppningsvis kommer resultatet av prövningarna att medföra vägledande praxis gällande tolkning av miljökvalitetsnormerna för vatten. Under de senaste åren har stora resurser tagits i anspråk för arbetet med yttranden och deltagande i domstolsförhandlingar.

Vidare har Länsstyrelsen i olika sammanhang lyft vikten av att analysera vattenuttagens vattenbalanser. Det gäller inom tillståndsprövningar med stora vattenuttag, men även i mindre vattenuttag till enskild vattenförsörjning. Om vattenbalansen inte går ihop finns risk för saltvatteninträngning, vilket är vanligt förekommande på Gotland. Länsstyrelsen har yttrat sig till olika prövningsmyndigheter i 11 ärenden gällande tillstånd till vattenverksamhet (detta gäller främst grundvattenuttag, men även hamnar och avloppsreningsverk). Region Gotland har flaggat för att vattenförsörjningen i Visby inte räcker till ytterligare exploatering, vilket kan få effekter på Länsstyrelsens arbete med bland annat granskning av detaljplaner och tillståndsprövningar. Länsstyrelsen har inlett ett arbete för att fånga upp ett tidigt samarbete och en öppen dialog kring Region Gotlands föreslagna åtgärder.

I den nationella planen för vattenkraften ska verksamhetsutövarens ansökan ha kommit in till mark- och miljödomstolen senast 1 februari 2022. Samverkan har påbörjats mellan Länsstyrelsens sakområden och verksamhetsutövaren. För närvarande pågår arbete för att klargöra ifall det finns något som kan motsvara ett tillstånd för vattenkraftverket. Ett möte har genomförts med Vattenkraftens miljöfond. Under 2020 har vi tagit del av information och vägledningar inför omprövningar. På grund av Gotlands läge berörs vi inte av den samordning mellan länsstyrelser och verksamheter som i övrigt pågår nu. Den aktuella vattenförekomsten har inte förklarats som kraftigt modifierad, eftersom kraftverket bara bedömts svara för en mindre del av den påverkan som finns på vattnet.

Inom den miljöfarliga verksamheten har Länsstyrelsen under 2020 överklagat mark- och miljödomstolens beslut att lämna dels Cementa AB, dels SMA Mineral AB tillstånd till storskalig täkt- och vattenverksamhet. Överklagandena motiveras av den påverkan som verksamheterna riskerar att medföra på Gotlands dricksvattenresurser och naturvärden. Genom Mark- och miljööverdomstolens prövning kommer förhoppningsvis vägledande praxis gällande tolkning av miljökvalitetsnormer för vatten och artskydd. Liknande frågeställningar tas också upp i ett pågående mål hos Mark- och miljööverdomstolen som rör Nordkalk AB:s ansökan om utökning av täkt- och vattenverksamhet. Stora resurser har tagits i anspråk för arbetet med yttranden och deltagande i domstolsförhandlingar. Länsstyrelsen har yttrat sig till olika prövningsmyndigheter i tolv ärenden gällande tillstånd till miljöfarlig verksamhet samt i sju prövningar gällande godkännande av säkerheter. Länsstyrelsen har under året prövat elva ansökningar om tillstånd till avfallstransporter och mottagit 19 anmälningar om avfallstransporter, samt prövat tre ansökningar om kemikalietillstånd.

Tillsyn och kontroll

Länsstyrelsen har gjort en behovsutredning enligt Miljösamverkan Sveriges modell och har tagit fram en tillsynsplan för miljöbalken 2018–2020. För resultatredovisning hänvisas till indikatorerna i tabellen nedan.

Inom tillsyn för skydd av naturen har Länsstyrelsen under året lagt drygt 1,2 årsarbetskrafter, varav den största delen (84 procent) inom händelsestyrd tillsyn inom samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Dessa ärenden har till övervägande del handlat om ledningsdragningar och ledningsröjningar. Därefter har 10

procent av tiden lagts på händelsestyrd tillsyn av dispenser och tillstånd inom skyddade områden. En liten andel (12 timmar) har lagts på planerad tillsyn inom skydd för djur- och växtarter.

Den sammanlagda ärendebalansen inom prövning och tillsyn för skydd av naturen var vid årets slut ovanligt hög jämfört med utfallet föregående år. Antalet pågående ärenden inom området var cirka 120 vid årsskiftet jämfört med cirka 50 året innan.

Den planerade tillsyn som har bedrivits på vattenverksamheter har fokuserats på uppföljning av tidigare beslut om anmälda vattenverksamheter och dikesrensningar. Huvuddelen av den utförda tillsynen av vattenverksamhet har varit inkommande ärenden eller begäran om tillsyn. Inkomna ärenden om anmälan om vattenverksamhet och anmälan om rensning av diken handläggs enligt rutin. Inkommande tillsynsärenden hanteras. Under året har vi tillgängliggjort vårt arkiv över markavvattningsföretag digitalt. Efter de senaste årens låga grundvattennivåer och torka har tillsynsärenden vad gäller både yt- och grundvattenuttag ökat.

Inom ramen för SMHI:s regeringsuppdrag om vattenuttag har Länsstyrelsen ansvarat för att ta fram en utredning om vattenuttag och tillsyn. Utredningen visar att arbetet med vattenuttag i Sverige under lång tid har nedprioriterats. Exempelvis saknas nationella vägledningar för tillsyn, prövning och egenkontroll av vattenuttag. Utredningen uppmärksammar även lagstiftningens många möjligheter till undantag vilket försvårar för såväl myndigheter som verksamhetsutövare. Länsstyrelsen kommer också fortsättningsvis att ha en ledande roll i arbetet med torka och vattentillsynsfrågor.

Inom miljöfarliga verksamheten bedriver Länsstyrelsen tillsyn över cement- och kalkindustrin, Visby flygplats och täktverksamhet i länet. Med anledning av Länsstyrelsens arbete med yttranden i de stora täktprövningarna, coronapandemin, det stabsarbete Länsstyrelsen bedriver med anledning av pandemin och smittorisker har inte hela den planerade tillsynen genomförts. I vissa fall har Länsstyrelsens tillsyn medfört förelägganden om försiktighetsmått och skyddsåtgärder och i några fall åtalsanmälan.

På Gotland är vatten- och avloppssituationen på många håll ansträngd inom såväl den enskilda som den allmänna sektorn. Det finns flertalet äldre detaljplaner där vatten- och avloppsfrågor planerats genom anslutning till det allmänna nätet men där utbyggnadstakten av reningsverk och vattenanläggningar inte hunnit med. Detta har resulterat i att fastigheter även inom vissa verksamhetsområden inte tillåtit ansluta. Länsstyrelsen har bland annat arbetat med tillsyn genom yttranden i samhällsbyggnadsprocessen och påtalat behovet av att inrätta verksamhetsområden för nytillkommande detaljplaner där allmänna va-tjänster planeras. Va-huvudmannen och samhällsplaneringen verkar under två olika nämnder vilket försvårar samarbetet. Länsstyrelsen har börjat analysera behovet av löpande diskussionsmöten för att underlätta såväl Länsstyrelsens som Region Gotlands arbete med LAV-relaterade frågor.

Länsstyrelsen har fått omprioritera delar av arbetet inom förorenade områden då delar av personalen har fått andra arbetsuppgifter kopplat till covid-19. I det tillsynsarbete som genomförts inom förorenade områden har tillsynen 2020 varit fokuserad på Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO) av ett flertal medelstora täktverksamheter där Länsstyrelsen har tillsynsansvar. Fokus har även lagts på att få till stånd utredningar och åtgärder vid två av länets stora industriverksamheter.

Förvaltning och skydd

Inom områdesskyddet har fem nya naturreservat på land bildats under 2020, och inga i marin miljö. Därtill har undersökningar, sammanställningar och underlag tagits fram och förankrats, som kan leda till beslut om naturreservat i såväl marin miljö som skogsmiljöer under kommande år.

Länsstyrelsen har låtit genomföra riktade inventeringar i marina områden och skogsmiljöer där vi haft indikationer på höga värden. Inventeringarna har i flera fall lett till bättre kännedom om utbredningen av till

exempel blåmusselbankar och ålgräsängar samt värdekärnor av kalkbarrskog och ädellövskog. Inom det marina området har Länsstyrelsen arbetat med bildandet av naturreservatet Österreven och Nationalpark Bästeträsk. Länsstyrelsen har dock inte kunnat genomföra en stor del av de planerade marina inventeringar på grund av avslag för sjömätning i många av de aktuella områdena. Länsstyrelsen bedömer att det är väsentligt för genomförandet av regeringsuppdraget inom marint skydd att denna intressekonflikt med Försvarsmakten kan lösas. Länsstyrelsen har tagit fram en bevarandeplan för Natura 2000-området Hoburgsbank och Midsjöbankarna och har i samarbete med Uppsala universitet arbetat med skydd av ålgräsängar och bevarandet av kustrovfiskbestånd. Länsstyrelsen har även arbetat med fiskeregleringar i skyddade områden och framtagande av en nationell och regional handlingsplan för marint områdesskydd i samarbete med HaV och alla kustlänsstyrelser.

Länsstyrelsen har under året fastställt nya bevarandeplaner för tolv av de Natura 2000-områden som regeringen fattade beslut om den 31 augusti 2015.

Under året har en projektplan för nationalparksprojektet Bästeträsk beslutats. En dialog om köp av mark och vatten har påbörjats med alla berörda markägare inom nationalparksprojektets arbetsområde. Parallellt med markköpen pågår en kunskapsinsamling. Länsstyrelsen har bland annat börjat identifiera områdets bevarande- och upplevelsevärden och hur de skulle kunna utvecklas.

Inom arbetet med invasiva arter har Länsstyrelsen agerat rådgivande vid bekämpning av parkslide och gudaträd på privata tomter. Länsstyrelsen har även haft dialog med Region Gotland och Kyrkogårdsförvaltningen gällande utrotning av gudaträd och gul skunkkalla på deras mark. Enskilda samtal har skett med personal på parkförvaltningen och avfallshanteringen gällande regionens ansvar och möjliga samarbeten. Region Gotland har inte begärt att få överta ansvaret för bekämpningen av invasiva arter.

Länsstyrelsen har övervakat rapporter om förekomst av invasiva arter i länet. Eftersom inga EU-listade invasiva arter förekommer på Naturvårdsverkets mark har vi inte genomfört några bekämpningsåtgärder av arterna. Länsstyrelsen har däremot fortsatt bekämpa vresros längs den gotländska kusten. Vi har prioriterat bekämpningen eftersom vi anser att vresros är den enskilda art som utgör störst hot mot den biologiska mångfalden i länet.

Inom förvaltningen av skyddade områden har bland annat följande utförts i skyddad natur: cirka 70 hektar har restaurerats, cirka 8,6 kilometer stängsel har uppförts för att reservaten ska kunna betas, cirka 3 kilometer spänger har anlagts/renoverats och cirka 15 kilometer grusväg till och från ett tiotal naturreservat har åtgärdats för besökare. På cirka 1,5 hektar före detta planterad grustäkt har även ett tjugotal "bibäddar" anlagts.

Till nationalparken Gotska Sandön har den ordinarie turtrafiken varit inställd under året. Besökare har dock kunnat komma via egna båtar och vissa gynnsamma dagar har det därför ändå varit relativt många besökare på ön. Den anställda tillsynspersonalen har kunnat ägna extra tid åt förbättrande miljöåtgärder när det gäller det statliga fastighetsunderhållet, som till exempel en totalrenovering av tvätt- och duschbyggnaden samt storrenovering av avloppsanläggningen med infiltration.

Inom rovdjursförvaltningen har inventering av kungsörn på Gotland inte kunnat genomföras. Länsstyrelsens inventerare har på grund av åldersskäl behövt ersättas. Rekryteringen hann inte genomföras i tid, men i dialog med Naturvårdsverket har Länsstyrelsen dock säkerställt inventeringen inför nästa år.

På Gotland fattar regionfullmäktige beslut om att inrätta vattenskyddsområden. Arbeta med ytterligare ett vattenskyddsområde har pågått och ska enligt plan beslutas i början av 2021. Länsstyrelsen har yttrat sig i beslutsprocesserna.

Vattenförsörjningen är sommartid mer eller mindre ansträngd varje år och under 2020 har grundvattennivåerna legat mycket under de normala. En kombination av tidigt bevattningsförbud för stora delar av det allmänna dricksvattennätet och ett lägre besöksstryck än normalt gjorde dock att den allmänna vattenförsörjningen fungerade utan allvarliga störningar. I den mån Länsstyrelsen har mandat så lyfter vi frågorna kring vattenhushållning i de forum där det är möjligt. Länsstyrelsen har varje månad under sommarhalvåret ordnat samverkansmöten avseende vattenförsörjningssituationen i länet för att skapa samsyn och en gemensam lägesbild över vattensituationen. Vid mötena deltar utöver Länsstyrelsen olika funktioner inom Region Gotland samt representanter för till exempel LRF, livsmedelsindustrin och besöksnäringen. Länsstyrelsen har under året beviljat preliminära bidrag om drygt fyra miljoner kronor från 1:11-anslaget avsedda till åtgärder för förbättrad och tryggare vattenförsörjning. Huvuddelen av åtgärdsprojekten kommer att fortsätta under 2021.

Länsstyrelsen utgör beredningssekretariat inom vattenförvaltningen. Under 2020 har arbetet varit inriktat mot att ta fram åtgärder, undantag och underlag till miljökvalitetsnormer utifrån den statusklassning och riskbedömning som har gjorts samt granskning av möjliga kraftigt modifierade vatten. Under senare delen av året påbörjades det samråd som pågår till den sista april 2021. Dessutom fortgår arbete med att genomföra Länsstyrelsens åtgärder i åtgärdsprogrammet för 2016–2021. Detta redovisas till Vattenmyndigheterna senast den 28 februari 2020, dnr 537-4829-20. Vi har kunnat leverera resultat inom rätt tid och vid kvalitetsgranskningar har endast ett fåtal saker behövt justeras.

Inom havsmiljöförvaltningen har Länsstyrelsen yttrat sig i arbetet med åtgärdsprogram för havsmiljön inför samråd 20/21 och i olika remisser från HaV och miljödepartementet som berör havsmiljö. Inom regeringsuppdraget om ökad kunskap om förorenade sediment har Länsstyrelsen föreslagit områden för undersökningar.

Inom området efterbehandling av förorenade områden har Länsstyrelsen under 2020 genom sin tillsyn arbetat med att få till stånd utredningar och inventeringar vid ett flertal objekt. Inom det bidragsfinansierade efterbehandlingsarbetet har undersökningar fortsatt bedrivas med målet att färdigställa utredningsfasen för två av länets prioriterade objekt. Utredningarna vid dessa objekt har behövts revideras och kompletterats vilket skapat vissa förseningar och fördröjningar. Utredningarna bedöms kunna vara färdigställda under 2021. Kompletterande utredningar för att färdigställa huvudstudien vid länets högst prioriterade objekt (Södervägs brädgård) har dessvärre fått pausas med anledning av att SGU som huvudman inte haft resurser att genomföra utredningarna som planerat.

Under året har 1750 meter akvatiska miljöer restaurerats. Tre nya lekbäddar har anlagts. En havsöringstrappa i Lummelunda har förbättrats. För att möjliggöra fiskvandring och återskapa vattenspeglar har hybridiserat bäckmärke rensats bort och röjning av vandringshinder och yngelräddning har också genomförts.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Inom miljömålsarbetet har Länsstyrelsens arbetssätt med bred spridning av ansvaret för miljömålen i organisationen lett till en hög kunskapsnivå och medvetenhet på myndigheten. Detta leder även till att miljömålen i förlängningen förmedlas externt. Länsstyrelsen har följt upp miljömålen på regional nivå enligt anvisningar från Naturvårdsverket.

Inom arbetet med åtgärdsprogram för miljömålen har Länsstyrelsen i Gotlands län under året verkat för hållbar konsumtion. Samverkan och samarbete med organisationer med hög kunskap inom området från

idéburen, privat såväl som offentlig sektor, har bidragit till ett stärkt regionalt arbete inom konsumtionsområdet, framförallt inom textilier, återbruk och klimat. Tre webinarier inom området har anordnats. Genom ett samarbete mellan sju organisationer har en digital julkalender om hållbar konsumtion och återbruk visats på Facebook. Länsstyrelsen har under året synliggjort miljömålen och miljömålsarbete via sociala medier. Samarbete kring säkra solvanor har ökat medvetenheten hos badgäster.

Inom miljöövervakningen och genom särskilda medel från HaV har Länsstyrelsen påbörjat ett flerårigt nytt miljöövervakningsprogram gällande hydrologi, kemi och biologi i kustmiljö. Övervakning av kiselalger och miljögifter har genomförts. Provtagning av klorofyll och närsalter har utökats i sjöar. Även övervakning av rikkärr och strandfågelinventering har genomförts. Ingen utvärdering har gjorts ännu. Länsstyrelsen bidrar till att Regionens 100-undersökning (undersökning av vattenkvaliteten i enskilda täkter) utvidgas till att omfatta fler vattenanalyser i enskilda brunnar på Gotland. Årets undersökning är uppskjuten på grund av covid-19 men Länsstyrelsen har för avsikt att bidra när undersökningen genomförs.

Inom tillsynsvägledningen har tre större digitala tillsynsvägledningsträffar genomförts med fokus på generella miljöbalkstillsynsfrågor, enskilda avlopp och avloppsreningsverk. Stort fokus har lagts på kommunens hantering av 12:6 samråd. En handfull mindre möten har även genomförts i mindre områdesgrupper, såsom vatten, hälsoskydd och avfall. Viss tillsynsvägledning inom dessa områden har även skett löpande via e-post. Tillsynsvägledning inom förorenade områden sker digitalt en gång i månaden, där alla kommunens och Länsstyrelsens objekt går igenom och status uppdateras/diskuteras. Tillsynsvägledningen har innefattat ett kompetenshöjande utbildningspass om klimatförändringarna och hur klimatanpassning kan implementeras i miljötillsynen.

Naturum Gotland kunde i huvudsak hålla öppet som vanligt under säsongen, dock med en begränsning om maximalt tio besökare samtidigt inomhus. Det totala antalet besökare blev 10 678, vilket är nära en halvering av ett normalår. Årets tillfälliga utställning handlade om Gotlands landskapsdjur igelkotten som 2020 hamnade på rödlistan. Under maj till augusti erbjöds dagliga guidningar i uterummet med temat pollinerande insekter. Dessutom ordnades en familjedag utomhus som samlade 370 besökare. Under vinter- och höstlov erbjöds de yngre besökarna att bygga fågelholkar. I aktiviteten deltog 72 barn.

Inom friluftslivsarbetet har utveckling av Klintkustleden och tillgänglighetsarbetet i naturreservaten fortsatt under året. Länsstyrelsen har även stöttat utvecklingen av längre vandringsleder på Gotland genom främst kunskaps- och erfarenhetsåterföring.

Verksamheten inom ÅGP har i huvudsak inriktats på åtgärder som främjar pollinatörer inom utvalda trakter. Gynnsamma bomiljöer och pollen- och nektarrika miljöer har skapats genom att skrapa fram sand i igenväxta täkter och kraftledningsgator. Situationen för hotade pollinatörer som drabbats särskilt hårt av torkan 2018, som exempelvis vildbin knutna till blålockor samt svartfläckig blåvinge, apollofjäril och vädndärfjäril, har följts upp. Inom ÅGP-arbetet har ett 50-tal avtal om åtgärder tecknats och fyra rapporter i Länsstyrelsens rapportserie har publicerats samt två åtgärdsprogramrapporter levererats till Naturvårdsverket. Skyltar (7) och vykort (5) med budskap om vilda pollinatörer och åtgärdsprogram för hotade arter har tagits fram och skyltar har satts upp. Sandåtgärder har genomförts i ett tiotal kraftledningsgator, fyra täkter, två golfbanor samt i två friluftsområden. Stödsådd och plantering av blålockor har skett på två platser. Vidare har två rikkärr och fyra alvarområden röjts och två lövängar restaurerats, ett skogsbyte och en lövängsrest stängslats, tio skyddsvärda träd frihuggits samt 15 temporära sötvatten skapats. För åtgärderna har drygt 20 ramupphandlade eller direktupphandlade entreprenörer anlitats samt tre universitet. Förslag till reviderade åtgärder för programmet dynglevande skalbaggar samt programredovisning av Sienamusseron har genomförts och levererats till Naturvårdsverket.

Inom det vattenanknutna ÅGP-arbetet har Länsstyrelsen förberett för att rigga för tumlarövervakning runt Gotland och också inhämtat kunskap om utbredning av ålgräsängar runt Gotland.

Länsstyrelsen har i den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur förankrat förslaget till handlingsplan med berörda aktörer samt startat upp en referensgrupp. Det har resulterat i en ökad kunskap om uppdraget och ett ökat engagemang hos flera av landskapets aktörer. Förankring har skett med totalt 20 personer, varav nio kvinnor och elva män. I referensgruppen ingår hittills elva personer, varav sju män och fyra kvinnor. Parallellt med förankringen av handlingsplanen för grön infrastruktur har Länsstyrelsen, tillsammans med flera olika aktörer, påbörjat genomförandet av handlingsplanen. Införande av landskapsperspektivet i Länsstyrelsens arbete har påbörjats genom inventering och rådgivning som ökar kunskapen om de ekologiska sambanden i landskapet.

Uppdraget att efterbehandla förorenade områden som är lämpliga att sanera för byggande av bostäder har fått nedprioriteras med anledning av Länsstyrelsens arbete med covid-19. Den planerade informationsinsatsen mot Region Gotland och politiker gällande bidraget för bostadsbyggande har fått ställas in. Information om objekt som kan vara aktuella för detta bidrag har delgetts Region Gotland genom e-postkorrespondens med planhandläggare samt handläggare inom den tekniska förvaltningen.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet (50–58)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	18,2	18,4	20,2
Årsarbetskrafter kvinnor	23,3	21,2	26,0
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1349	1177	1234
Antal beslutade ärenden	1139	1234	1210
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	53	44	51
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	68 344	64 304	70 059
varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	9 021	9 649	11 265
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	0	94
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	46 977	42 965	44 669
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	12 346	11 690	14 032
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	9 137	8 213	6 222

Medarbetardata

Variationen i årsarbetskrafter ligger främst inom naturvården, där variationen mellan år till stor del beror på minskat antal uppdrag 2019, vilka återkom 2020. År 2018 hade Länsstyrelsen även ett stort Natura 2000-uppdrag.

Inom den övergripande verksamheten har antalet årsarbetskrafter minskat med ca 14 procent mellan åren 2018–2019 för att sedan öka med cirka 5 procent mellan 2019 och 2020.

Verksamhetsdata

Ärendebalansen inom framför allt områdena skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel samt prövning och tillsyn för skydd av naturen ligger på 159 fler ärenden än föregående år. Detta förklaras framför allt av fler initiativärenden inom skydd och förvaltning samt färre beslutade ärenden inom tillstånd och dispenser för skydd av naturen.

Den största andelen (42 procent) av äldre ärenden rör områdesskydd där processerna är långa. 26 procent av ärendena finns inom LONA-LOVA och är fleråriga till sin karaktär. 15 procent av ärendena handlar om tillstånd och dispenser och hör till 2018 års avbrutna våtmarkssatsning. Dessa ärenden bör avslutas men det har inte kunnat prioriteras. Övriga ärenden finns inom efterbehandling av förorenade områden där det finns projekt som pågår under flera år och enstaka komplicerade tillsynsärenden inom efterbehandling av förorenad mark, miljöskydd och vatten.

Ekonomidata

Minskningen av förvaltningskostnaderna över åren förklaras av ökade projektanslag.

Ökningen i Länsstyrelsens lämnade bidrag beror på det utökade uppdraget inom LONA-våtmarker. Dricksvattenbidragen och LOVA fick ökad tilldelning 2020. Av bidragen har 42 procent av utbetalningarna gått till LONA och LOVA. 46 procent är bidrag till säkrande av vattenförsörjning, därefter utredningar om efterbehandling av förorenade områden på 10 procent och 5 procent på SÅP-projekt samt vidareförmedling av bidrag till gemensamma Mälarlänsutbildningen inom förorenade områden. Övriga bidrag är bidrag inom miljömålsarbetet, arrenden och upplåtelser, naturvårdsbränning och åtgärdsprogram inom vattenförvaltningen samt åtgärder inom förorenade områden.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Antal av det totala antalet miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är äldre än 10 år	Nikita	48 av 85 (56%)	39 av 83 (47%)	36 av 83 (43%)
Tillsyn och kontroll				
Andel tillsyn (tim) totalt i förhållande till länets behovsutredning (%)	Agresso/Lisa	94%	68%	71%
Andel miljötillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Agresso/Lisa	95%	70%	69%
Andel vattentillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Agresso/Lisa	90%	58%	42%
Andel naturtillsyn (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Agresso/Lisa	96%	81%	96%
Andel tillsyn förorenade områden (tim) i förhållande till länets behovsutredning (%)	Agresso/Lisa	110%	55%	42%
Täckningsgrad för tillsyn miljöfarlig verksamhet (miljötillsynsavgift/kostnad, %)	Agresso	189%	241%	246%
Förvaltning och skydd				
Antal besökare i nationalparker och av länsstyrelsen utvalda naturreservat	Agresso	0	3556*	3699*
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Genomsnittligt genomförd tillsynsvägledning per kommun (timmar)	LISA	793	830	451

* Avser antal besökare i nationalparken Gotska Sandön som bokats via turbåten. Dessutom tillkommer cirka 1500–2000 personer med egen båt per säsong. År 2020 var resor med ordinarie turbåt inställda.

Tillstånd och provning

Ungefär hälften av de tillståndsgivna miljöfarliga verksamheterna i länet har tillstånd som är äldre än tio år. Trenden över de senaste tre åren är att allt fler verksamheter har tillstånd äldre än tio år, med en ökning från 43 procent till 56 procent.

Tillsyn och kontroll

Ser man till den totala tillsynen har den pågått i lägre omfattning än planerat och det rör i första hand den egeninitierade tillsynen inom alla sakområden. Detta beror bland annat på medveten nedprioritering på grund av coronasituationen, stabsarbete, beredskapsövningar och inskolning av ny personal. Den händelsestyrda tillsynen har däremot ökat i de flesta områdena, vilket förklarar den höga andelen i indikatorn. För utförligare beskrivningar hänvisas till rapporteringen om tillsyn enligt miljöbalken till Naturvårdsverket Dnr 500-139-20.

Gällande miljötillsyn är indikatorn hög, vilket beror på en betydande satsning på den planerade tillsynen avseende mellanstora täkter. Den händelsestyrda tillsynen ligger högre än föregående år och en relativt stor ökning har skett inom tillsyn av IED-anläggningar orsakad av både buller och stoftproblematik rörande Cementa, samt dumpning av avfall i hamnbassängen. I princip har ingen tillsyn utförts gällande avfall och producentansvar.

Den relativt höga siffran inom vattenverksamhet beror på att det där ingår ett projekt om vattenuttag på 185 timmar. Under 2020 har Länsstyrelsen genomfört en utredning om tillsyn och vattenuttag inom ramen för SMHI:s regeringsuppdrag om vattenuttag. Det har också kommit in många fler anmälningsärenden (en ökning med 63 procent) under året jämfört med föregående år och det ligger också 56 procent högre än behovsutredningen. Andelen planerad tillsyn ligger på 18 procent av behovet. Den händelsestyrda tillsynen har också ökat och motsvarar i princip den i behovsutredningen. Totalt ger detta en hög siffra på indikatorn 2020.

Inom naturvården har den händelsestyrda tillsynen ökat betydligt inom områdesskydd. Den är 168 procent av behovet och har främst berott på ett väldigt uppmärksammat ärende inom strandskydd. Den planerade tillsynen har också ökat inom detta område jämfört med föregående år, men ligger lägre än behovet. Den planerade tillsynsvecka som genomfördes 2018 enligt den modell som Miljösamverkan Sverige tagit fram, har inte kunnat genomföras vare sig 2019 eller 2020 på grund av omprioritering i verksamheten. Det låga utfallet i tabellen när det gäller naturvårdstillsynen beror på att antalet beslutade samrådsärenden enligt 12 kap. 6§ MB har varit 20 procent färre än året innan vilket innebär att behovet som bygger på utfallet föregående år har överskattats.

Inom förorenade områden har Länsstyrelsen satsat på prioriterade områden så att det och överskrider behovet. Det har möjliggjorts genom den resursförstärkningen som skedde under 2020.

Täckningsgraden gällande miljötillsynsavgifterna i relation till Länsstyrelsens egna kostnader för miljötillsyn ligger över 100 procent. De av myndigheten debiterade FAPT-avgifterna ska täcka de av staten uppkomna kostnaderna för såväl tillsyn, tillståndsprövning som tillsynsvägledning. Miljötillsynsavgifterna tillfaller inte Länsstyrelsen utan ska täcka även Naturvårdsverkets kostnader för att ta fram allmänna råd och annan vägledning samt andra myndigheters kostnader i samband med tillståndsprövningar enligt 9 kap miljöbalken. Länsstyrelsen har haft högre kostnader för tillsynen, som har ökat i omfattning jämfört med föregående år avseende såväl planerad som händelsestyrd tillsyn.

Förvaltning och skydd

Länets naturreservat har haft fler besökare i år jämfört med tidigare år. Detta lär med stor sannolikhet bero på en coroneffekt. Av samma anledning blev det inga bokade besök till länets enda nationalpark, Gotska Sandön.

För att få en bättre uppfattning om besöksantalet har trafikräkningar påbörjats i tre naturreservat, Langhammars, Digerhuvud (båda på Fårö) och Närsholmen (SÖ Gotland). Detta ska fortgå ytterligare några år framåt för Länsstyrelsen ska få statistik på antalet bilar och besökare. Dessutom har ett antal personräknare utplacerats i några naturreservat.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Tillsynsvägledningen har blivit mer behovsinriktad och följer Region Gotlands egna önskemål. Tre större digitala tillsynsvägledningsträffar har genomförts med fokus på generella miljöbalkstillsynsfrågor, enskilda avlopp och avloppsreningsverk. Stort fokus har lagts på kommunens hantering av 12:6 samråd. Länsstyrelsen har under senare år sett ett behov av vägledning kring skötsel och hantering av alléer och värdefulla träd. Länsstyrelsen hade därför planerat för vägledning i fält under året för entreprenörer och tjänstepersoner på Region Gotland, men det fick tyvärr ställas in på grund av pandemin.

Prestationer och effekter

Tillstånd och prövning

Effektivisering av ärendehandläggning har skett genom fler digitala beslut och delvis till följd av pandemin. Hemarbete har också inneburit en ökad effektivisering i ärendehandläggningen genom mindre resande och fysiska möten. Länsstyrelsen har uppdaterat processen för prövning av strandskyddsdispens och tydliggjort ansvarsförhållanden. Handläggningen inom tillstånd och prövning kommer att effektiviseras ytterligare under kommande år då all ärendehandläggning ska ske digitalt.

Tillsyn och kontroll

Nedprioritering av den planerade tillsynen på grund av covid-19 innebär minskade miljöförbättringar. Det är dock tveksamt om enstaka år långsiktigt har så negativa effekter. Det är viktigt med planerad tillsyn som har som effekt att minska en del av den händelsestyrda tillsynen.

Förvaltning och skydd

Inom områdesskydd har bildandet av de fem nya naturreservaten, på sammanlagt 863 ha, medfört att värdefull gotländsk natur kunnat skyddas. Arealen utgörs till största del av äldre kalkbarrskog, men också en ädellövskog och flera värdefulla våtmarker har fått ett långsiktigt skydd. Inom marint skydd har kunskapen om de värden som finns runt Gotland ökat och kan vägleda i skyddsarbetet. Målkonflikt med Försvarsmakten har dock hindrat arbetstakten för inventering. Totalt sett har ändå att kvaliteten på arbetet ökat.

I arbetet med nationalpark Bästeträsk beskrivs i projektplanen bland annat att kommunikation och delaktighet ska löpa som en röd tråd genom projektet, vilket skapar förutsättningar för en bra utformad nationalpark med bred förankring.

Trots ökade anslag för arbetet med att skydda dricksvatten är arbetsbelastningen i perioder ansträngd. I coronatider med förändrade arbetssätt kan effektiviteten bli lidande.

Inom förvaltning av skyddade områden har förutsättningarna för en ökning av den biologiska mångfalden stärkts genom att många reservat har röjts och/eller stängslats för att åter kunna betas. Anläggande av

tjugotalet bibäddar, som ger snabba resultat på en i princip helt artfattig mark, har medverkat till en ökad biologisk mångfald, främst bland sandlevande insekter. Friluftslivet har gynnats genom att tre kilometer spång har renoverats, vilket har varit särskilt betydelsefullt då besökarantalet i reservaten har varit markant högre i år.

En stor del av anslaget för förvaltning av skyddade områden gynnar det lokala näringslivet genom de cirka 45 skötselavtal (bete) som finns med olika lantbruksföretag. Vidare finns 13 avtal om ängsbruk, en traditionell historisk bruksform på Gotland. Dessa går främst till idrottsföreningar samt lokala socken- och hembygdsföreningar. Slutligen har förvaltningen köpt varor och tjänster av cirka 150 olika företag, främst lokala aktörer.

Inom förvaltningen har ett stort antal naturreservat föråldrade föreskrifter och skötselplaner. Detta innebär att många åtgärder för biologisk mångfald och friluftslivsåtgärder inte blir utförda. Många naturreservat har föråldrade informationstavlor och övrig information. Foldrar och temaskyltar har till exempel inte kunnat tas fram i önskad takt.

Integrerade processer i Länsstyrelsens arbete med de friluftspolitiska målen inom skydd och förvaltning har inneburit att skyddade områden fått en allt större betydelse som en resurs för friluftslivet. Friluftslivsuppdragets arbete gynnar folkhälsomålen och medborgare har nu flera längre vandringsleder att tillgå på Gotland. Diskussion har även påbörjats med Region Gotland om bättre tillgänglighet med buss till naturreservaten.

Kommunikationsinsatser för skyddad natur ger också en ökad förståelse och acceptans för skydd och förvaltning. Länsstyrelsen har satsat extra på att löpande under året lägga ut information på hemsidan om de naturvårdande åtgärder som pågår eller har avslutats i de reservat som Länsstyrelsen förvaltar. Vår populära krysslista för naturreservat har även uppdaterats med fler reservat under året. Både naturum och Gotska Sandöns Facebooksidor har fyllt en viktig funktion, särskilt i och med årets restriktioner med ett begränsat resande.

Länsstyrelsens arbete med tillstånd för vattenuttag och grundvattenbortledning bidrar till en långsiktigt hållbar vattenförsörjning på Gotland, såväl för enskilda hushåll som för den allmänna vattenförsörjningen. Processerna är ofta utdragna över flertalet år. Vattenförsörjningsbidragen förväntas leda till en mer robust allmän vattenförsörjning på Gotland. Tillståndsprövningar och tillsyn i samband med täktverksamheter har under året tagit mycket tid i anspråk men är också viktigt för långsiktigt hållbar vattenhantering på Gotland. Lagstiftningens många möjligheter till undantag försvårar för såväl myndigheter som verksamhetsutövare, detta blir extra tydligt för grundvattenuttag.

Inom vattenförvaltningen har årets arbete framförallt handlat om förslag till nya miljökvalitetsnormer och undantag, samt granskning av möjliga kraftigt modifierade vatten. Resultatet kommer att utgöra underlag för samråd som påbörjas under hösten 2020. Tillgängliggörandet av vårt digitala arkiv över markavvattningsföretag bidrar till att förenkla vår egen tillsyn och även underlätta för verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen har under året drivit egna restaureringsprojekt med syftet att förbättra lek- och uppväxtområdena för havsöring, gädda, abborre och flodnejonöga. Arbetet har drivits via projektledare anställd på Länsstyrelsen och utförandet av lokala entreprenörer. Projekten har inneburit att lokala entreprenörer erbjudits arbete och på sikt en förbättrad situation för flera viktiga arter av rovfisk längs Gotlands kust.

Arbetet inom förorenade områden har lett till att flera ansvariga verksamhetsutövare har undersökt och åtgärdat områden i länet under året.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Det interna samordnade arbetet med miljö kvalitetsmålen och tvärperspektiven (§5 och §6) är en styrka. Det är ett effektivt arbetssätt och kopplingen till Agenda 2030 blir en naturlig del av miljömålsarbetet. Rapporten ”Miljö kvalitetsmålen Gotland 2020”, den regionala årliga uppföljningen, förmedlar en helhetsbild av miljö tillståndet och den mängd åtgärder och insatser som görs för miljö målen av olika aktörer i länet. Integrering av tvärperspektiv såsom folkhälsa och jämställdhet i uppföljningen har breddat hållbarhetsdimensionerna och gör den ännu lättare att koppla till de globala målen. Länsstyrelsen har identifierat att tio av hållbarhetsmålen har en direkt koppling till miljö målen. Samverkan inom hållbar konsumtion och återbruk har lett till att ett nätverk för hållbara textilier är etablerat och de webinarier Länsstyrelsen har anordnat i samarbete med andra aktörer har lett till ökad kunskap och inspiration. Den digitala julkalendern har nått flera tusen personer och inspirerat till återbruk och hållbara val inför julen. Länsstyrelsen har därmed inom åtgärdsprogramsarbetet prioriterat det globala målet 12; Hållbar konsumtion och produktion.

Effekterna av verksamheten under LOVA, fiskevårds- och biotopförbättrande åtgärder förväntas ge förbättrade livsmiljöer för fiskarter som havsöring, gädda, abborre, id samt för flodnejonöga. Dessutom förväntas det bli mindre utsläpp av fosfor och kväve från stränder och genom seabins (uppsamlare av marint skräp) mindre skräp i hamnarna.

Effekterna av åtgärderna som utförts inom LONA under 2020 förväntas förbättra livsbetingelserna för växter och djur kopplade till sandmiljöer och sötvatten. Resultaten förväntas även höja upplevelsen för friluftslivet samt ge ett ökat engagemang för att främja den biologiska mångfalden kopplat till vattendrag.

Inom friluftslivet har Länsstyrelsen sett en mycket stor ökning av besökare i naturreservat och längs öns vandringsleder. Innevarande år har visat värdet av att ha tillgång till ett bra friluftsliv. På grund av Corona-situationen har många sökt sig ut i naturen som aldrig förr. Naturen har för själslig och fysisk återhämtning varit betydelsefull under året.

Naturum Gotland, som trots pandemin har kunnat hålla öppet, har haft betydelse för framför allt barnfamiljer som har kunnat ta del av och få ökad kunskap om natur på Gotland.

Efterfrågade kunskapsunderlag om almens framtida population med avseende på almsjukebekämpning har tagits fram och levererats till Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. En effekt av de framtagna kunskapsunderlagen om almens framtid är att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen gemensamt fattat ett inriktningsbeslut om långsiktig bekämpning av almsjuka på Gotland.

Inventeringen av vattenlevande ÅGP-arter har ökat kunskapen gällande utbredning av ålgräs och bevakning av tumlarpopulation. Arbetet görs i samverkan med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Det påbörjade arbetet med implementeringen av handlingsplanen för grön infrastruktur har resulterat i nya kunskapsunderlag och metoder för rådgivning som kommer att ligga till grund för att införa landskapsperspektivet i olika verksamheter nästa år. Ett exempel är ett underlag om möjliga våtmarker att restaurera i länet. Länsstyrelsen har även påbörjat en vägledning som syftar till att stärka de ekologiska sambanden i landskapet i den kommande kommunala översiktsplanen. Förankringen inom grön infrastruktur har resulterat i farhågor hos markägarorganisationer att arbetet med grön infrastruktur kommer innebära ökade restriktioner. Konsekvenser för äganderätt och markvärden kan uppstå när kunskapsunderlagen som tas fram inom arbetet med grön infrastruktur används i myndighetsbeslut. Den grundlagsskyddade äganderätten påverkas dock inte. Eftersom underlagen är på landskapsnivå syftar de inte till att peka ut enskilda områden eller markägare. Underlagen ligger inte ensamma till grund för ett beslut utan används tillsammans med andra kunskapsunderlag. Konsekvenserna vid ett myndighetsbeslut kan bli både positiva och negativa för äganderätt och markvärden. Hänsyn tas till äganderätt och markvärde genom att arbetsmetoden bygger på

frivillighet, samverkan och dialog. Länsstyrelsens roll är framför allt att stötta och samverka med landskapets aktörer. Kunskapsunderlagen ska vara ett stöd i aktörernas egen planering och prioritering av långsiktigt hållbara åtgärder inom exempelvis de areella näringarna och samhällsplanering. Detta proaktiva arbetssätt syftar till att skapa en tryggare och mer förutsägbar situation för markägare.

Inom arbetet med invasiva arter har risken för spridning av parkslide minskat genom information och rådgivning till privatpersoner och entreprenörer. Den enda kända förekomsten av gul skunkkalla i länet har bekämpats. Länsstyrelsen agerade rådgivande och begärde in information om utrotningsåtgärden. Genom dialog med Region Gotland och Kyrkogårdsförvaltningen har kunskapen och intresset för invasiva arter ökat inom organisationerna och utrotningsåtgärder mot gudaträd planeras inför 2021. Länsstyrelsens bekämpning av vresros längs stränderna har gynnat sandlevande arter.

Effekterna av miljöövervakningen blir ökad kunskap vilket vägleder och underlättar vid beslut om vilka åtgärder som ska prioriteras i verksamheten.

Inom tillsynsvägledningen förväntas effekterna vara ökad kunskap om lagstiftningen inom Region Gotland och ökad samverkan inom området.

Resultatbedömning

Tillstånd och provning

Resultatet för verksamheten inom provning och tillstånd bedöms som **gott** och har hållit en god kvalitet. Verksamheten har effektiviserats med ökat antal digitaliserade beslut. De stora täktprovningarna har tagit stora resurser i många olika sakområden i anspråk, men varit högst prioriterade. Bedömningen är ett utmärkt utfört arbete. Målen för ärendehandläggningstiderna inom miljö- och vattenärenden har ett utfall på 100 procent. Inom naturvården har handläggningstiden för samrådsärendena dock inte kunnat förkortas, utan varit 20 procent längre än 2019. Måluppfyllelsen 2020 om att 90 procent av ärendena ska vara beslutade inom 42 dagar blev 79 procent. Trenden är dock att måluppfyllelsen för handläggning av samrådsärenden successivt förbättrats de senaste åren. För tillstånd och dispenser avseende naturskydd respektive skydd för växt- och djurarter är måluppfyllelsen 96 procent respektive 100 procent och får därmed anses som ett **utmärkt** resultat.

Tillsyn och kontroll

Det sammanlagda resultatet för tillsynsverksamheten är **gott**. Den planerade tillsynen har nedprioriterades på grund av coronapandemin och vårt interna stabsarbete. En satsning har dock gjorts på tillsyn av mellanstora täkter och de två djurparker som finns på Gotland. Mot den bakgrunden bedöms den planerade tillsynen vara i behov av utveckling. Likaså har uppdraget om att utveckla tillsynen fått stå tillbaka. Den händelsestyrda tillsynen har hanterats **tillfredställande** och med nya metoder då en hel del sköttes digitalt.

Förvaltning och Skydd

Sammantaget för denna process inom förvaltning och skydd bedöms resultatet **i behov av utveckling**. För områdesskyddet på landdelen bedöms resultatet som **gott**, trots att många värdefulla landmiljöer, till exempel kalkbarrskogar, ädellövskogar och myrar i myrskyddsplanen som är prioriterade enligt nationella och internationella mål fortfarande saknar skydd. Länsstyrelsens beslut om att skydda fem områden som naturreservat bedöms som **gott** utifrån tillgängliga resurser. Inga marina områden har skyddats men arbete har påbörjats med att skydda vattnen kring Östergarnsholm, kallat Österreven. Länsstyrelsen fattade 2016 beslut om att skydda Slite skärgård med dess marina värden som naturreservat. Beslutet överklagades och regeringen har fortfarande inte kommit med ett avgörande. På grund av detta bedöms den delen vara

otillfredsställande då Gotland ligger lågt vad gäller marint skydd, och då många prioriterade naturtyper på land fortfarande saknar ett långsiktigt skydd.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Miljömålsarbetet bedöms som **gott**. Länsstyrelsen har ett helhetsperspektiv på miljömålen och åstadkommer effekt inom ett begränsat område inom åtgärdsprogramarbetet. Satsningen på egna LOVA-projekt har börjat bra och kommer att utvecklas ytterligare 2021. Miljöövervakningen och tillsynsvägledningen har fungerat utmärkt. Verksamheten inom LONA bedöms som **gott** men kan utvecklas när det gäller Region Gotlands engagemang för att locka föreningar på ön att söka olika bidrag, särskilt den nya satsningen inom LONA pollinering. Naturum Gotland har under pandemin varit ett viktigt besöksmål på södra Gotland och har trots restriktioner ändå kunnat hålla öppet. Resultatet bedöms därför som **gott**.

Friluftslivsuppdraget har gått **utmärkt**. Intresset för friluftsliv har ökat markant under året. Länsstyrelsen ser en fortsatt tydlig trend som förstärkts av coronasituationen och behovet av en bra infrastruktur för friluftsliv är stort. Länsstyrelsens arbete inom friluftsliv är fortsatt mycket betydelsefullt.

Resultatet av arbetet med grön infrastruktur är **gott**. Det finns dock ett fortsatt utvecklingsbehov i att handlingsplanen inte är fastställd ännu.

Resultatet av arbetet med invasiva arter och vilda pollinatörer är **otillfredsställande**. De invasiva arterna som orsakar störst problem i länet omfattas inte av något regelverk och vi måste därför förlita oss på att markägare frivilligt går med på bekämpningsåtgärder.

Åtgärder för hotade arter har genomförts i något mindre utsträckning än planerat under 2020 vilket är **otillfredsställande**. Orsaken till detta är framförallt omprioritering i arbetet med planering av naturvårdsbränning i nationalparken Gotska Sandön. För ett av de cirka 50 åtgärdsprogram som berör Gotland har vi kunnat konstatera att målet för arten uppnåtts (Åtgärdsprogram för Sienamusseron), vilket är utmärkt.

Sammanlagt bedöms vårt arbete med samverkan, samordning och kunskapsfrämjande som **gott**.

Areella näringar (60–62)

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 10–11 4§ p 1 och 3	1A8-1A11 1C3 1D6-1D9	

Verksamhetens mål och uppdrag

Verksamhetens mål och uppdrag för hantering av EU-stöden, det vill säga landsbygds- och jordbrukarstöden, är:

- att minska kostnaden per stödkrona för förvaltning och kontroll av EU-fonder genom effektivisering,

- att förenkla och underlätta för företag och myndigheter,
- så tidiga utbetalningar som möjligt och
- minskad andel fel i stödhanteringen.

De uppsatta målen för jordbrukarstöden innebär för miljöersättningarna, ekologisk produktion och kompensationsstödet inom landsbygdsprogrammet att 90 procent ska vara klara för utbetalning under december månad. För direktstöden är målet att 95 procent ska vara utbetalade under december månad.

De uppsatta målen gällande handläggningstid för landsbygdsstöden innebär att 90 procent av ansökningar om stöd ska beslutas inom 180 dagar och att 90 procent av ansökningar om utbetalningar ska beslutas inom 120 dagar.

Inom Havs- och fiskerifonden innebär målet gällande handläggningstid att 90 procent av ansökningar om stöd ska beslutas inom 180 dagar och att 90 procent av ansökningar om utbetalning ska beslutas inom 90 dagar.

Länsstyrelsen har också till uppgift att bidra och bistå i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för åren 2021-2027.

Länsstyrelsens uppdrag är också att bidra till målen inom den nationella livsmedelsstrategin och till det övergripande och de tre delmålen för en sammanhållen landsbygdspolitik.

Länsstyrelsen har enligt instruktionen också att tillse att dödsbon avvecklar sina fastighetsinnehav enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken.

Länsstyrelsen har uppgifter i fråga om fiske enligt länsstyrelseinstruktionen samt uppdrag i regleringsbrev. Länsstyrelsen har som övergripande mål att stödja en fiskeri- och vattenbruksnäring som levererar hållbara råvaror av hög kvalitet, skapar nya arbetstillfällen i glesbygd samt bidrar till Gotlands attraktionskraft. Inom fritidsfisket och fiskevården är det övergripande målet att verka för rika fiskbestånd för att främja allmänhetens tillgång på fiske samt som underlag till utveckling av näringar baserade på fiske och turism.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Lantbruk och Landsbygd

Verksamhetens arbete består främst av tillstånd och prövning, genom prövning av ansökningar inom landsbygdsstöd och jordbrukarstöd. Inom vissa delar av hanteringen av ansökningar ingår också tillsyn och kontroll.

Inom verksamhetsområdet arbetas även med samverkan och samordning med andra relevanta aktörer och kunskapsfrämjande, bland annat genom anordnande av kompetensutvecklingsinsatser.

Bevakning av dödsbon

Länsstyrelsen har enligt 18 kap. 7§ Ärvdabalken ett uppdrag att tillse att jordbruksfastigheter som ägs av dödsbon är avvecklade senast fyra år efter dödsfallet. Länsstyrelsen har en fastställd rutin för området. Rutinen bygger på att uppgifter inkommer från Skatteverket.

Fiske

Tillstånd och prövning

Länsstyrelsen arbetar för en effektiv och rättssäker ärendehandläggning inom ärenden kopplade till yrkesfiske, fritidsfiske och vattenbruk. Detta görs genom att hantera inkomna ärenden skyndsamt och rättssäkert. Ett uttryckt mål är att medverka till att fler yrkesfiskelicenser beviljas samt att antalet vattenbruksföretag ökar.

Tillsyn och kontroll

Länsstyrelsen ansvarar för hanteringen av ersättningar för skador på fisket och fiskeredskap orsakade av säl.

Fisketillsynen är inriktad på att informera om gällande regelverk samt att kontrollera efterlevnad. Länsstyrelsen bedriver egen fisketillsyn med huvudinriktning på information men utför även gemensamma tillsynsinsatser av fritidsfisket tillsammans med Kustbevakningen. Dessutom ansvarar Länsstyrelsen för utbildning av fisketillsynspersoner som ska förordnas för att utföra tillsyn i länets kustvatten. Fisketillsynen är ett viktigt redskap för att uppnå fiskeförvaltningsmålen och ska ses som en del av fiskevården.

Förvaltning och skydd

Inom förvaltning och skydd arbetar Länsstyrelsen för en ekosystembaserad fiskförvaltning som värnar om både nyttjande och bevarande i nära samarbete med Havs- och vattenmyndigheten och andra aktörer

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid att arbeta med samverkan, samordning och kunskapsfrämjande kopplat till yrkesfiske och vattenbruk inom länet. Arbetet består i huvudsak av riktade informationsinsatser genom olika aktiviteter. Målet är att intresset och kunskapen om yrkesfiske och vattenbruk hos Region Gotland har ökat (att gotländsk fisk är en accepterad primärprodukt för måluppfyllelse i regionala livsmedel- och tillväxtstrategier), men även bland en bred allmänhet. Arbetet inkluderar även främjandet av en ökad samverkan i fiskefrågor både nationellt och lokalt genom olika aktiviteter.

Verksamhetens resultat

Länsstyrelsen har under året prövat ansökningar inom Landsbygdsprogrammet 2014–2020 samt Havs- och Fiskeriprogrammet 2014–2020 i enlighet med gällande förordningar och regelverk samt instruktioner och rutinbeskrivningar som tillhandahålls av Jordbruksverket. Länsstyrelsen jobbar aktivt med att informera och stötta de sökande i samband med upprättande av ansökan, såväl ansökan om stöd som ansökan om utbetalning, samt i samband med handläggning av ärenden. Detta görs för att minska andelen fel men också för att tiden för handläggning genom att få in fullständiga ansökningar kan minskas, vilket i sin tur minskar de administrativa utgifterna.

Länsstyrelsen har under året fortsatt samarbetet med de andra länsstyrelserna inom regionen Östra Mellansverige för att samordna arbetet med jordbrukarstöden såväl som med landsbygdsstöden och fiskestöden, detta för att förbättra och effektivisera handläggningen genom att dra nytta av varandras erfarenheter och kunskaper samt likrikta regeltolkningar.

Länsstyrelsen har även fortsatt arbetet med samverkan mellan regionala offentliga finansörer på Gotland. Samverkan avser stöd ur Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 genom Länsstyrelsen, stöd ur Socialfonden, Regionala utvecklingsfonden samt medel för regionala tillväxtåtgärder (anslag 1:1) genom Region Gotland, stöd för Lokalt ledd utveckling som innefattar samtliga fyra fonder genom Leader Gute samt företagslån genom Almi Gotland. Under året har ett möte hållits. Det har både handlat om en dialog på den övergripande, strategiska nivån, och om diskussioner i konkreta ärenden.

Samverkan mellan organisationerna har lett till god kännedom om varandras verksamheter och möjligheter till finansiering. Det har också medfört att förfrågningar kan lotsas till rätt myndighet snabbare än tidigare, vilket är en förenkling för de sökande.

Samverkan inom myndigheten har också skett kring informationsinsatser mellan Klimatklivet och de energiinriktade åtgärderna inom Landsbygdsprogrammet, för att guida och underlätta för de sökande.

För jordbrukarstöden har Länsstyrelsen följt tidsplanen för SUSS-JBR och uppnått de fastställda målen även år 2020. För miljöersättningarna, stödet till ekologisk produktion och kompensationsstödet inom landsbygdsprogrammet var 98 procent klara för utbetalning under december. Även för direktstöden överträffades målet då det var 99 procent som blev utbetalade under december månad. Kontrollarbetet har kunnat genomföras enligt plan trots de restriktioner som den rådande pandemisituationen har krävt. Det minskade kontrollbetingen har bidragit till detta. Under året har den tidigare ryggsäcken av åtagandeplaner kunnat arbetats av, detta till stor del beroende på ett minskat antal nyansökningar samt utvecklande av effektivt arbetssätt där antal timmar per åtagandeplan har minskat betydligt (med 10 procent).

För landsbygdsstöden nås målet avseende handläggningstid för företagsstöd och miljöinvesteringar inom Landsbygdsprogrammet, med en måluppfyllelse på 100 procent respektive 95 procent. När det gäller ansökan om stöd för projektstöd inom Landsbygdsprogrammet är måluppfyllelsen inte lika god, utan uppgår till 47 procent. Den låga måluppfyllelsen för ansökan om stöd inom projektstöd beror bland annat på att det fortfarande finns äldre ärenden som påverkar måluppfyllnaden (handläggningstiden) negativ, när beslut tas. I detta fall är det Länsstyrelsens egna projekt inom kompetensutvecklingsområdet som tidigare prioriterats ned till förmån för andra ansökningar.

Länsstyrelsen i Gotlands län når även målet för handläggningstiden för ansökningar om utbetalning inom landsbygdsstöden. Det gäller för samtliga stödtyper, det vill säga företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar. Måluppfyllnaden för dessa stöd är 98 procent, 100 procent respektive 92 procent.

Inom Havs- och Fiskeriprogrammet har Länsstyrelsen inte tagit några beslut om stöd under året. När det gäller ansökan om utbetalning inom Havs- och Fiskeriprogrammet uppnås målet gällande handläggningstid, med en måluppfyllelse på 100 procent för företagsstöd. Inga beslut inom andra stödtyper har tagits under år 2020.

Hela kedjan inom JBR-processen, med ajourhållning, åtagandeplaner, fältkontroller och handläggning, har under året samordnats och därmed effektiviserats vilket har gjort att stöd och ersättningar har betalats ut enligt tidsplan och de uppsatta målen har överträffats. Bland annat har förstärkning av resurser gjorts genom ökad flexibilitet främst inom enheten men delvis även mellan enheter på Länsstyrelsen.

Under året har genomförda rådgivnings- och kompetensutvecklingsinsatser, främst inom projektet Greppa Näringen, minskat med cirka 40 procent jämfört med 2019. Det beror till stor del på svårigheter att genomföra fysiska rådgivningar och andra aktiviteter med anledning av de begränsningar som covid-19 medför.

Sedan 2018 har chefsnätverket LD21 ett länsrådsuppdrag om en länsstyrelsegemensam och sektorsövergripande arbetsgrupp för att samordna regleringsbrevsuppdraget om att bistå i Sveriges förberedelsearbete för den nya gemensamma jordbrukspolitiken. En projektledare (50 procent) tillsattes under 2019 och finansierades gemensamt av länsstyrelserna. En viktig del i arbetet har också varit att alla intresserade medarbetare på länsstyrelserna ska kunna följa arbetet genom olika kommunikationsinsatser.

Cap-gruppen har under 2020 arbetat i nära samverkan med Jordbruksverket och i samverkan med näringsdepartementet. Arbetet har gått enligt plan om än med korta planeringshorisonter. En stor del av arbetet har varit att tillsätta resurser till de uppdrag som Jordbruksverket fått av näringsdepartementet och i vissa fall initierat själva. Under 2020 har länsstyrelserna resurssatt ett trettiotal arbetsgrupper/uppdrag förutom kortare avstämningar om åtgärder i den strategiska planen. Från och med augusti 2020 intensifierades arbetet betydligt, då Jordbruksverkets arbete övergick från utredningsuppdrag till uppdraget att föreslå åtgärdstexter till den strategiska planen.

En del i arbetet under året har varit att gemensamt med Jordbruksverket påbörja arbetet med att ta fram en gemensam och strukturerad plan för resursbehoven som Jordbruksverket identifierat från länsstyrelserna i förberedelsearbetet. Ett sådant arbete påbörjades inom projekt och företagsstöd och inom verksamhetsstöd för IT.

Under året har CAP-gruppen kort informerat LD21 om det löpande arbetet, tillhandahållit informationsmaterial, samt producerat åtta interna nyhetsbrev som alla länsstyrelsemedarbetare kan prenumerera på. Där finns fortlöpande information om vad som händer på EU-nivå och nationell nivå inom CAP. Dessutom informerar vi om CAP-gruppens arbete och länsstyrelsernas ställningstaganden.

Genomförandet av Gotlands mat- och livsmedelsstrategi 2015-2025 är ett viktigt instrument för att bidra till målen i den nationella livsmedelsstrategin. Gotlands strategi omfattar hela mat- och livsmedelssystemet och utgår från ett marknadsperspektiv. Detta bidrar till det övergripande nationella målet att produktionen av livsmedel ska öka. Det övergripande ansvaret för den regionala strategin har Länsstyrelsen tillsammans med Region Gotland. Under tre års tid har en särskild processledare funnits till hands för att intensifiera implementeringen. Det har varit möjligt tack vare finansiering från Tillväxtverket och näringslivspaketet Hållbara Gotland. Projektet avslutades sista mars 2020. Resultatmätningar har visat att värdet av mat från Gotland ökat avsevärt. Mätningarna bygger på fyra faktorer:

1. Positiva associationer för mat från Gotland – oförändrat värde 2019 jämfört med 2018 (Novus)
2. Försäljning av gotländska livsmedel i svenska butiker – ökat värde 2018 jämfört med 2017 (Nielsen)
3. Förflyttning mot ökad hållbarhet (företag) – oförändrat värde 2017-2019
4. Samarbeten i mat- och livsmedelssystemet (företag) – ökat värde 2017-2019

Genomförandet av den regionala strategin har därefter gått in i nästa fas då arbetet bedrivs inom Länsstyrelsens ordinarie verksamhet. Länsstyrelsen samverkar fortsatt med näringslivet, akademierna, det stödjande systemet och andra relevanta myndigheter. Erfarenhetsutbyte sker löpande via olika nationella nätverk, bland annat Samla Sverige och Livsmedel sydost.

Länsstyrelsen har med stöd i de regionala handlingsplanerna för mat- och livsmedelsstrategin respektive regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet 2014-2020 valt att stödja ett externt initiativ som ägs av Gotland Grönt Centrum AB i samarbete med Tillväxt Gotland och LRF. Projektet ska fortsätta arbetet med att undersöka förutsättningarna för en regional plattform för mat- och livsmedelsfrågor i länet, med sikte på att etablera en näringslivsdriven och -finansierad sådan 2023.

Länsstyrelsen har under året arbetat för att skapa högre förtroende för svensk livsmedelsproduktion genom det ordinarie arbetet med livsmedelskontroller.

Länsstyrelserna i Mälardalen inklusive Gotland samarbetar i olika frågor. Bland annat producerade länen gemensamt filmen ”Mat i Mälarregrionen” som i juni presenterades på webb och i sociala medier. Syftet var att

lyfta fram svensk primärproduktion, särskilt med tanke på pågående coronapandemi och de tankar som väckts kring beredskap.

Under 2020 har Länsstyrelsen bidragit till det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken samt dess delmål på en mängd olika sätt både nationellt och regionalt.

Nationellt: Under 2020 har Länsstyrelsen deltagit i olika seminarier som har anordnats inom Tillväxtverkets uppdrag att skapa plattformar för erfarenhetsutbyte mellan nationella och regionala aktörer. Dessa träffar har medverkat till att skapa en ökad förståelse för de skilda förutsättningar som råder i olika delar av landet samt sprida goda exempel på lösningar på de regionala utmaningarna.

Länsstyrelsen har även sedan ett antal år genomfört en samverkan med länsstyrelserna i Södermanland, Kalmar och Blekinge för att medverka till förbättrade möjligheter att tillhandahålla och ta del av olika möjligheter för betaltjänster.

Regionalt: Länsstyrelsen har under 2020 haft en nära samverkan med Region Gotland, som har det regionala utvecklingsansvaret, inom en rad områden. Som exempel på detta kan nämnas:

RUS: Länsstyrelsen har medverkat i styrgrupp och olika arbetsgrupper i samband med framtagandet av den Regionala utvecklingsstrategin. Denna samverkan har utgjort en bred plattform för möjligheten att koordinera olika insatser inom en mängd olika områden.

Regional skogsstrategi och Regional Mat och Livsmedelsstrategi: Båda dessa strategier har tagits fram i bred samverkan mellan Region Gotland och Länsstyrelsen, vilket ger förbättrade möjligheter att arbeta mot gemensamma mål och genomföra gemensamma insatser.

Leader Gute: Genom ett gemensamt engagemang i framtagandet och genomförandet av Leaderstrategin har möjligheter skapats för att på ett effektivt sätt koordinera insatser som görs inom Leaderprogrammet med övriga regionala insatser.

Bredbandsutbyggnad: Redan under tidiga 2000-talet insåg Länsstyrelsen och Region Gotland vikten av utbyggnad av bredband med hög kapacitet för att den gotländska landsbygden ska kunna utvecklas på lika villkor som städer och mer urbana områden. Därför togs det fram en gemensam bredbandsstrategi som resulterade i att Gotland vid utgången av den förra programperioden av Landsbygdsprogrammet 2007-2013 hade en genomförd bredbandsutbyggnad på stora delar av ön. De då kvarvarande områdena kunde genomföras på marknadens villkor utan statligt stöd. Denna situation ledde även till att Gotland var det enda län i Sverige som inte hade några avsatta medel inom Landsbygdsprogrammet för utbyggnad av bredband under perioden 2014-2020.

Tillsyn av dödsboägda jordbruksfastigheter

Länsstyrelsen bedriver tillsyn över att de jordbruksfastigheter som ägs av dödsbon ska vara avvecklade senast fyra år efter fastighetsägarens dödsfall. Länsstyrelsen har en fastställd rutin för att fånga upp ärenden och för att följa upp att avvecklingen genomförs. Bland de pågående ärenden som handlagts enligt gällande rutin och som skulle varit avvecklade senast 31 december 2020 är det endast ett ärende som inte är avslutat, men avvecklingen är inledd av dödsboet och bedöms avslutas 2021.

Fiske

Länsstyrelsen har trots pågående pandemi lyckats genomföra de uppdrag och många av de aktiviteter som bidrar till måluppfyllelse i ovan nämnda mål. Gällande resultatindikator antal yrkesfiskare vill Länsstyrelsen påpeka att det är Havs- och vattenmyndigheten som beviljar licenser. Länsstyrelsen har däremot genom

yttranden verkat för att fler licenser ska beviljas och att utrymme finns för både fiskekapacitet och fiskeresurs. Gällande vattenbruket har fortsatt främjandearbete och kunskapshöjande aktiviteter resulterat i framgång i utvecklingen av ett hållbart vattenbruk på Gotland.

Arbetet med att restaurera länets vattendrag har trots pandemin kunnat utföras i motsvarande grad som 2019. Länsstyrelsen har även utfört ett antal egna LOVA-projekt med fiskevårdsinriktning.

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Areella näringar (60–62)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	8,7	9,4	8,2
Årsarbetskrafter kvinnor	11,1	11,3	12,2
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5788	5903	5153
Antal beslutade ärenden	6274	7230	7329
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2058	1866	2138
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	20 238	21 611	20 782
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	10 458	8 558	11 725
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	5	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	4 357	7 463	3 321
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	5 423	5 585	5 735
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	734	1 266	1 812

Verksamhetens kostnader och antalet årsarbetskrafter har minskat jämfört med de två tidigare åren. Det beror till stor del på den minskade kontrollfrekvensen samt utveckling av IT-systemen.

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Tillstånd och prövning				
Utbetalt belopp gårdsstöd för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	129 592	135 900	131 711
Utbetalt belopp (eko + omst) för respektive stödår (tkr)	Jordbruksverket	17 932	18 240	18 214

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Utbetalat företagsstöd för ökad konkurrenskraft (tkr)	BLIS ¹⁾	10 622	12 220	14 825
Antal yrkesfiskare	Licensregister ²⁾	17	18	23
Antal förordnade fisketillsynspersoner.	Platina ³⁾	5	9	9
Beviljad finansiering till externa bidragsmottagare för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	357 500	407 000	392 923
Beviljad finansiering till egna insatser för fiskevårdsåtgärder (tkr)	Agresso ⁴⁾	1 070 312	765 728	324 520
Antal vattenbruk/odlingar	Fiskodlingsregister ⁵⁾	10	10	7
Tillsyn och kontroll				
Antal SAM-ansökningar för jordbrukarstöd (samordnad ansökan om jordbruksstöd)	Jorden ⁶⁾	1 371	1 406	1 423
Antalet tillsynstimmar av fisketillsynspersoner	Redovisning från fisketillsynspersoner	200	300	573
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal rådgivningar inom Greppa Näringen	Jordbruksverkets statistik	69	117	110

1) Beslutsstöd (BLIS) - Jordbruksverkets system

2) Havs- och vattenmyndighetens register

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

4) Ekonomisystem, Länsstyrelsen

5) Jordbruksverkets register

6) Jordbruksverkets system

Antal SAM-ansökningar för jordbrukarstöd har som förväntat minskat i antal även år 2020. Detta har varit en årlig trend sedan år 2005.

Antal rådgivningar inom Greppa Näringen har minskat under 2020. Detta beror främst på restriktioner med anledning av covid-19.

Utbetalat företagsstöd har minskat i förhållande till de två tidigare åren. Det beror i huvudsak på brist på medel inom ett antal åtgärder i slutet av programperioden.

Antalet yrkesfiskare ligger kvar på ungefär på samma antal som under 2019. Detta gäller även antalet fiskodlingar. Länsstyrelsen vill här informera om att det gäller antalet aktiva vattenbruk. Utöver dem finns det cirka 30-35 icke aktiva vattenbruksföretag.

Antalet fisketillsynspersoner har sjunkit då vi har växlat upp vår egen tillsyn och samordningen med Kustbevakningen.

Beviljad finansiering till externa bidragsmottagare för fiskevårdsåtgärder har minskat något jämfört med 2019. Detta beror till stor del på att Länsstyrelsen sedan 2019 har inrättat en tjänst för att arbeta mer aktivt med egna fiskevårdsåtgärder i vattendrag och kustvatten.

Beviljad finansiering till egna insatser för fiskevårdsåtgärder har successivt ökat under åren då mer resurser har satts in i fiskevården. 2020 satsade Länsstyrelsen på fiskevårdsinsatser inom egna LOVA-projekt också.

Prestationer och effekter

De insatser som Länsstyrelsen genomfört inom kompetensutvecklingsområdet Greppa Näringen bedöms bland annat ha lett till att minska gårdarnas belastning på miljö och klimat och samtidigt bidragit till mer konkurrenskraftiga jordbruksföretag på Gotland. Det har skett genom en kunskapshöjning hos lantbrukarna.

När det gäller insatserna inom kompetensutvecklingsområdet Ett rikt odlingslandskap bedöms dessa bidra till att natur- och kulturmiljövärden i det gotländska odlingslandskapet bibehålls.

Samverkan mellan de regionala offentliga finansierarna på Gotland bedöms ha lett till god kännedom om varandras verksamheter och möjligheter till finansiering. Det har också medfört att förfrågningar kan lotsas till rätt myndighet snabbare än tidigare, vilket är en förenkling för de sökande.

God uppfyllnad av mål för handläggningstider gör att Länsstyrelsen också har en god utbetalningstakt avseende landsbygdsstöden, vilket är av stor vikt för de stödsökande.

Det gemensamma arbetet i förberedelserna för den nya gemensamma jordbrukspolitiken har lett till en samsyn vad gäller förenkling mellan länsstyrelser och Jordbruksverket. Jordbruksverket föreslår minskat antal stöd, färre och enklare villkor, avveckling av stödrätterna kopplade till direktstöden, ökad användning av förenklade kostnadsalternativ samt ambitionen om att undvika att införa regler och stödformer som innehåller kopplingar och korskontroller mellan olika jordbrukarstöd. Det gäller även förslaget om endast ett och ettårigt stöd för ekologisk produktion.

Länsstyrelsen har ett flertal gånger lyft behovet av tidiga och tydliga besked om utformningen av politiken för att undvika att stödsökande skickar in ansökningar utan att regelverk och prioriteringar är på plats. Även detta lyfts i Jordbruksverkets förslag till strategisk plan.

Länsstyrelserna har kritiserat Jordbruksverkets förslag om en schablon på 15 procent för indirekta kostnader.

Det är idag stor skillnad mellan takbelopp för investeringsstöd i olika delar av landet. Frågan kring uppenbara regionala skillnader som grund för exempelvis olika takbelopp inom framförallt stöd för ökad konkurrenskraft är inte löst. Det finns även en oro att kvinnors företagande och investeringsambitioner ska missgynnas av ett förhöjt golvbelopp inom exempelvis förädlingsstöd. Jordbruksverket har föreslagit ett nationellt takbelopp och golvbelopp som förenkling.

Samtidigt har länsstyrelserna lyft jämställdhetsperspektivet som vi tycker saknades i behovsanalysen. I arbetet med den strategiska planen lyfter Jordbruksverket att hänsyn tagits till de frågor som rymms inom jämställdhetsperspektivet. Förslaget till strategisk plan innehåller en bredd av olika stöd, vilket gynnar diversitet inom jordbruket och på Sveriges landsbygder. Stöden är också utformade för att ge män och kvinnor möjlighet att söka stöd på lika villkor.

När det gäller tillsyn av dödsboägda jordbruksfastigheter finns kvarvarande effekter av 2016 års upptäckt av allvarliga brister hos Skatteverket. Rutinen vid bevakning av att en jordbruksfastighet som övergår till att ägas av dödsbo avvecklas, bygger på att Skatteverket skickar en kopia på bouppteckningen till Länsstyrelsen. Skatteverket har underlåtit att skicka underrättelse i ett stort antal ärenden genom åren och sammantaget har Länsstyrelsen haft drygt 130 ärenden att hantera på grund av ovan angivna skäl sedan år 2016. Idag är det elva ärenden kvar att slutföra av dessa. Länsstyrelsen vill påtala att även under 2020 har fyra ärenden (av 42) upptäckts där Skatteverket inte skickat bouppteckning när dödsboet innehar en jordbruksfastighet. Justitiekanslern har reagerat på Länsstyrelsens redovisning för 2019 och nu gått ut till samtliga länsstyrelser för att efterhöra om fler län har upptäckt brister i underrättelser från Skatteverket.

Fiskeområdet har, liksom många andra sakområden, påverkats väsentligt av den pågående pandemin. Planerade aktiviteter med bäring på ökad samverkan, samordning och kunskapsfrämjande har i många fall behövts ställas in på grund av omprioriteringar i arbetsuppgifter. Trots detta har ändå stora framsteg gjorts genom digitala möten när det gäller samverkan och kunskapshöjande aktiviteter inom och utanför länet. Länsstyrelsens deltagande i de av Havs- och vattenmyndigheten initierade regionala beredningsgrupperna har varit ett stort steg framåt för en samsyn i den statliga fiskeförvaltningen tillsammans med det arbete som bedrivs i samförvaltningsinitiativet Fiskeförvaltning Gotland. Arbetet med kunskapshöjande aktiviteter inom yrkesfiske och vattenbruk genom Blått Centrum Gotland har fortsatt varit framgångsrikt och resulterat i en ökad kunskap bland näringsutövare och allmänhet. Länsstyrelsen har även integrerat tvärperspektiven (5§ och 6§) samt perspektiv och mål inom Agenda 2030 genom att jobba med förenklingar för företag (regelförenklingar fiske/vattenbruk) samt mål 14 i Agenda 2030 (särskilt delmål 14:4 och 14b).

Resultatbedömning

Verksamhetens resultat bedöms som **gott** med hänsyn tagen till de goda måluppfyllelseerna gällande handläggningstider samt de effekter som verksamhetens arbete har medfört inom verksamhetsområdet 60 Lantbruk och landsbygd.

Länsstyrelsen konstaterar att andelen utbetalningar är mycket hög både vad gäller utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar. Det goda resultatet är av stor vikt för jordbrukarna då utbetalningarna gjorts tidigt och till många.

I grunden är resultatet för tillsyn av dödsboägda jordbruksfastigheter **gott**. Det finns dock ännu utvecklingsmöjligheter avseende Skatteverkets underrättelser om bouppteckningar där jordbruksfastigheter ägs av dödsbon. Justitiekanslern har i sin rapport, den så kallade JK-listan, begärt att länsstyrelserna tillsammans ska granska detta och särskilt att Länsstyrelsen i Gotlands län ska samordna detta arbete. På grund av rådande pandemi och brist på tillgängliga resurser har detta inte gått att genomföra. Länsstyrelsen anser dock att ansvaret för problematiken i huvudsak vilar på Skatteverket.

Länsstyrelsen gör bedömningen att fiskeverksamhetens övergripande resultat enligt ovan bedöms som **gott** och inom vattenbruksverksamheten som **utmärkt** utifrån givna förutsättningar.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
3§ p 12–14	1A13-1A14 3B11-3B20 3B22-3B26 3C5 3.52 (RB 2019)	- Förordning (2016:1258) om regional samordning inom det brottsförebyggande området - Förordning (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, och tobaksområdet.

Verksamhetens mål och uppdrag

Utöver mål och uppdrag formulerade i länsstyrelseinstruktion, regleringsbrev, övriga uppdrag och förordningar är verksamhetens mål att integrera sakområden inom social hållbarhet för att öka förmågan att genomföra samordnade insatser med Agenda 2030 som ram. För att uppnå målet genomförs insatser främst med stöd av strategier och handlingsplaner. Utgångspunkten i arbetet är att verka för att nationella mål får genomslag i länet, att på olika sätt regionalisera den statliga politiken och synliggöra Länsstyrelsens roll, att främja dialog och samverkan mellan myndigheter och andra aktörer i länet samt att bidra till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling. Länsstyrelsen samordnar och leder ett antal olika regionala samverkansforum varav ett är det övergripande Forum för social hållbarhet. Målet med samverkan är att stärka länets förmåga att genomföra samordnade insatser, var för sig eller tillsammans. Länsstyrelsen genomför kontinuerlig verksamhetsutveckling och samordnar tvärssektoriella insatser, där en del insatser återfinns i respektive sakområdes årliga handlingsplan.

Verksamhetens huvudsakliga processer

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande.

Verksamhetens resultat

Under året har verksamheten varit ett stöd i myndighetens arbete med regeringsuppdragen att löpande samla lägesbilder med anledning av covid-19 samt uppdrag om lägesbilder och åtgärder i kommuner för att förebygga social problematik och utsatthet. Därutöver har verksamheten tagit fram rapporten ”Konsekvenser och åtgärder med anledning av covid-19”, i syfte att identifiera nuläge och möjliggöra ytterligare insatser inom och mellan olika sakområden. Rapporten är ett komplement till den interna promemorian ”Sociala perspektiv på isolering vid smittorisk”, vilken togs fram i mars som stöd för myndighetens stabsarbete.

I den inledande fasen av smittspridningen av covid-19 gjorde Länsstyrelsen en kartläggning av nationella webbplatser med samhällsinformation om pandemin med anpassat format och på olika språk. Kartläggningen spreds till aktörer i länet, bland annat till funktionshinderörelsen, till direkt nytta för personer med funktionsnedsättning och personer som läser/talar annat språk än svenska. Den spreds även nationellt till länsstyrelsenätverk för funktionshinderuppdraget, integration och kommunikation. Insatsen bedöms ha bidragit till förbättrade förutsättningar gällande människors lika rätt att ta del av viktig samhällsinformation, oavsett funktionsnedsättning eller språk.

ANDT och spel

Länsstyrelsernas uppdrag inom det ANDT-förebyggande arbetet har sin grund i en förordning. Vägledning för arbetet är även den nationella ANDT-strategin och Agenda 2030.

Tillsammans med Region Gotland och polismyndigheten har Länsstyrelsen påbörjat arbetet med att implementera metoden ANDT-coach. Syftet med metoden är att öka kunskapsnivån samt skapa nya nätverk i länet. Insatsen bidrar till att uppnå målet i den nationella ANDT-strategin om att antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak successivt ska minska. Länsstyrelsens kunskaps- och processtöd i analysarbetet inom medborgarlöftet om unga kvinnors droganvändande bidrar till målet att antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska successivt minska.

Under året har Länsstyrelsen spridit och delat nationellt framtaget kunskapsmaterial om ANDT på lättläst svenska riktat till kvinnor och män som är nyanlända i Sverige. Materialet har efterfrågats och spridits till Vuxenutbildningen och flera grundskolor. Materialet har bidragit till ökad kunskap om hälsoeffekter och lagstiftning inom området för målgrupper som annars kan vara svåra att nå ut med information till.

Länsstyrelsen har i uppdrag att vara ett stöd till kommuner och regioner när det gäller deras utökade ansvar för missbruk av spel om pengar. Fokus i år, för ett uppdrag med låg finansiering, har varit att till länets aktörer sprida kunskapsunderlag och inbjudan till konferenser samt internt kunskapshöjande insatser. Omställningen av nationella konferenser från fysiskt till digitala format har bidragit till utökad kompetensutveckling för aktörer i länet, både när det gäller kunskap inom ANDT-området och om tvärssektoriellt arbete med goda exempel från andra län.

Resultatet av alkoholtillsynen visar att Region Gotlands arbete bedrivs i enlighet med alkohollagens intentioner.

Brottsförebyggande samordning

I handlingsplanen för brottsförebyggande samordning arbetar Länsstyrelsen med fyra målområden. Områdena bygger på förordningen för det brottsförebyggande arbetet och Agenda 2030. En förutsättning för att stärka det kunskapsbaserade arbetet är att utgå från den lokala problembilden. Tillsammans med Region Gotland och Polismyndigheten bedrivs strategisk samverkan kring länets lokala problembild. Arbetet har bidragit till ett förbättrat strategiskt brottsförebyggande samarbete. Uppföljning visar att arbetet har utvecklats i en positiv riktning där fler aktörer samverkar på fler områden, exempelvis skolan, polisen och Region Gotland. På initiativ av landshövdingen bjöds utvalda statliga myndigheter och Region Gotland in till Dialog för Gotland, som är en plattform för strategiska samtal om viktiga framtidsfrågor. Syftet var att skapa en lägesbild över förekomsten av grov brottslighet på Gotland, även inkluderat organiserad brottslighet och gängkriminalitet. Resultatet av mötet var att alla fick en gemensam lägesbild och förutsättningar att utveckla en mer effektiv samverkan och samsyn.

Vidare har Länsstyrelsen haft en aktiv roll i det kommunala operativa samverkansforumet (OSF), som samlar olika verksamheter från Region Gotland, Polismyndigheten och det kommunala bostadsbolaget Gotlandshem. Länsstyrelsens roll i forumet är att bidra med kunskap från nationell nivå samt kunskap från andra regionala och kommunala brottsförebyggande arbeten i landet.

Under året har flera samarbeten påbörjats med bland annat område ANDT. Exempel på samarbeten är medborgarlöftet unga kvinnors droganvändande och ANDT-coach som är en utbildningsinsats om ANDT för personal inom olika verksamheter. Länsstyrelsen har bidragit med processtöd, kunskap och analys i ett särskilt samverkansprojekt med Region Gotland och Polismyndigheten kring medborgarlöftet om unga kvinnors droganvändande samt medborgarlöftet om våld i nära relation. Vidare har även samverkan kring våld i länet genomförts, samt internt samarbete med enheten för samhälle och kulturmiljö om kulturarvsbrott och med området samhällsplanering genom en webbkonferens om handboken BoTryggt2030. Utöver den interna kunskapsdelning mellan sakområden som blivit resultatet av dessa olika samarbeten har det dessutom inom flera områden bidragit till fördjupad samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Gotland.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att förbättra informationsspridning på olika nivåer i länet, dels genom att kontinuerligt samla brottsförebyggande information i ett informationsbrev till olika aktörer, dels genom att vara ett kunskapsstöd i ett praktisknära brottsförebyggande arbete.

Länsstyrelserna i Stockholms och Gotlands län har inlett ett samarbete som planeras fortsätta under kommande år, dels utifrån att respektive lokala polisområde tillhör samma polisregion, dels på grund av att länen utifrån sina stora olikheter kan berika, bredda och förstärka varandras arbete. För att utveckla samarbetet bjuds Region Gotlands brottsförebyggande strateg kontinuerligt in till nätverket BRON (ett nätverk för kommunala brottsförebyggande samordnare inom Stockholms län).

Jämställdhet

I Länsstyrelsens handlingsplan för jämställdhetsintegrering för åren 2020–2021 har fem områden prioriterats för det externa jämställdhetsarbetet, med utgångspunkt i strategins vägval och det globala målet om jämställdhet, mål 5 i Agenda 2030. Den viktigaste insatsen inom området utbildning och kunskapshöjning till chefer och ledare i länet är Länsstyrelsens chefsutbildning i jämställdhet, ”Kvalitet och rättvisa”, där den femte omgången nu pågår. Utbildningen syftar till att ge kunskap om och bidra till måluppfyllelse av samtliga sex jämställdhetspolitiska delmål. Resultaten hittills är bland annat att närmare 100 gotländska chefer gått utbildningen varav en stor del kommit från det gotländska näringslivet. Med anledning av de begränsade möjligheterna att genomföra fysiska möten under delar av året har även tre digitala fördjupningspass erbjudits samtliga chefer. Cirka 20 chefer har deltagit per pass. Chefsutbildningen har genomgående fått mycket höga betyg i utvärderingar och det finns fortsatt kö för att delta.

Länsstyrelsen bedriver tillsammans med Region Gotland strategisk samverkan i syfte att sprida kunskap om och sätta ljuset på jämställdhetsutmaningar i länet. Under 2020 har Jämforum i huvudsak haft fokus på det sjätte delmålet om mäns våld mot kvinnor. Genom frukostmöte och digitala föreläsningar har satsningarna nått drygt 100 personer på ön och har också uppmärksammats i lokalmedia.

Länsstyrelsen leder och sammankallar ett regionalt nätverk för samverkan mellan statliga myndigheter. I nätverket ingår chefer från Försvarsmakten, Försäkringskassan och Polisen. Fokus har varit framför allt delmålet om makt, genom workshops om jämställdhetsintegrering av styrkedjan, och delmålen om hälsa och om det obetalda hem- och omsorgsarbetet, genom erfarenhetsutbyten om svåra samtal.

I syfte att främja ett öppet samtal, sprida kunskap och ge goda exempel har Länsstyrelsen under 2020 bland annat genomfört en riktad utbildningsinsats till ledningsgruppen för regional utveckling hos Region Gotland kring samtliga jämställdhetspolitiska delmål. En utbildningsdag har genomförts för representanter för RF-SISU Gotland, om framför allt delmål sex samt om jämställdhetsintegrering av projekt.

Arbetet med att sprida könsuppdelad statistik genom foldern ”Kön spelar roll” (2019) har fortsatt under året. Utöver att foldern delats ut till samtliga deltagare i chefsutbildning och föreläsningar har uppgifterna från den använts i samtliga utbildnings- och föreläsningstillfällen som Länsstyrelsen genomfört under året. För att särskilt belysa målen om makt, ekonomi, obetalt arbete och våld har filmer tagits fram som spridits i sociala medier av bland annat sciencecentret Fenomenalen Gotland.

Länsstyrelsen har under hösten påbörjat ett uppföljningsarbete av jämställdhetsstrategin i sin helhet, som beräknas vara klart första halvåret 2021. I denna uppföljning ska det sannolikt vara möjligt att få en första bild av långsiktiga effekter av den kraftfulla kunskapssatsning som strategins första tre år medfört.

Nationella minoriteter

Länsstyrelsen i Gotlands län har under året tagit fram en ny policy för lika villkor, en policy som inkluderar verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Länsstyrelsen har tidigare tagit fram och använder sig av ett handläggarstöd för arbetet med verksamhetsintegrering av tvärperspektiven. Under året har en kunskapshöjande insats genomförts i syfte att öka kunskapen om nationella minoriteters rättigheter. Detta genomfördes efter medverkan i en utbildning anordnad av Länsstyrelsen i Stockholms län och med stöd av rapporterna Romsk inkludering årsrapport 2019 samt Nationella minoriteter och minoritetsspråk – Minoriteteters utveckling år 2019.

På webben ger Länsstyrelsen information till nationella minoriteter om deras lagstadgade rättigheter och det allmännas ansvar. Informationen ges på finska, jiddisch, meänkieli, romani chib, samiska och svenska.

Genom kartläggning och inventering av personalens språkkompetens samt kontinuerlig intern kompetensutveckling gällande minoritetslagstiftning arbetar Länsstyrelsen aktivt för att öka kompetensen gällande minoritetsspråken. Ett resultat är att rättighetsbärare kan använda finska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheten. I syfte att synliggöra och uppmärksamma minoriteternas högtidsdagar och minnesdagar skriver Länsstyrelsen nyheter och inlägg på intern och extern webb samt i sociala medier.

Planering och genomförande av programmet på Almedalsbiblioteket under Förintelsens minnesdag är ett exempel på en etablerad samverkan mellan Länsstyrelsen och flera aktörer i länet. I samband med minnesdagen genomförs en kulturaktivitet i syfte att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Sverigefinska föreningen är en aktör i det regionala samverkansforumet för social hållbarhet.

Länsstyrelsens möjlighet att bjuda in till samråd eller genomföra insatser riktade till målgruppen samer, tornedalingar, romer och judar är begränsade då dessa minoriteter är oorganiserade på Gotland.

Mänskliga rättigheter

Under året har en ny policy för lika villkor tagits fram. Policyn inkluderar myndighetens målsättning med verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter. Syftet är att styrdokumentet ska utgöra ett stöd till chefer och medarbetare för att nå uppsatta mål. Sveriges rättsliga åtaganden om mänskliga rättigheter är en integrerad del i Länsstyrelsens styrkedja och en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Det rättighetsbaserade arbetet synliggörs i styrdokument och planer. Verksamhetsstödet har använts till verksamhetsutveckling. Det övergripande målet är att utveckla och implementera styrning och ledningsprocesser genom fastställda årshjul. ”Metodstöd för ett rättighetsbaserat arbetssätt” och de regionala lägesbilderna ”På tal om mänskliga rättigheter” och ”På tal om statistik och mänskliga rättigheter” är fortsatt verktyg och stöd i arbetet med att tillämpa det rättighetsbaserade arbetssättet samt öka kunskapen om efterlevnaden av internationella konventioner.

Länsstyrelsen genomför kontinuerligt kartläggning och analys av de texter och bilder som publicerats på lansstyrelsen.se/gotland. Under perioden juni-november publicerades 112 nyhetsartiklar. Årets analys visar att de medvetna val som gjorts resulterat i en god balans mellan könen, 50 procent av de som uttalar sig i texterna är män och 50 procent kvinnor.

Det interna arbetet med mänskliga rättigheter har under året fokuserats till krishantering av samhällsstörningen covid-19-pandemin. Människorättskompetens har funnit som en resurs inom staben för att stödja stabens funktioner med det rättighetsbaserade arbetssättet. Coronastaben har hanterat frågor som uppkommit vid krisledningsarbetet, inklusive fortlöpande bedömningar om krisens påverkan på centrala skyddsvärden, där de mänskliga rättigheterna ingår. Under pandemin har det varit särskilt viktigt att säkerställa rätten till information, delaktighet och inflytande. Ett exempel är coronastabens regelbundna samverkansmöten med civilsamhället, näringsliv, myndigheter, Region Gotland (kommun och region) och smittskydd. I syfte att förbättra och utveckla myndighetens krisledningsarbete genomförs kontinuerlig utvärdering med samverkansaktörer samt aktörsanalyser i syfte att nå ut brett i länet.

Ett regionalt Forum för social hållbarhet, som har mänskliga rättigheter och Agenda 2030 som ram, samordnas och leds av Länsstyrelsen. Syftet med forumet är att utifrån det statliga helhetsperspektivet öka förståelsen för hur olika perspektiv inom social hållbarhet hör ihop samt öka kunskapen mellan aktörer om varandras uppdrag och nuläge. Forumet leds av länsrådet och deltagande aktörer är statliga myndigheter, Region Gotland, näringsliv, trossamfund och civilsamhällets organisationer. Under året har två träffar anordnats, med tema barnrätt och tema sociala konsekvenser av coronapandemin. Vid varje möte beskrivs temats koppling till FN:s konventioner om mänskliga rättigheter.

Barnrätt

Länsstyrelsen har bidragit med kunskapshöjande insatser i syfte att stödja Region Gotlands arbete med tillämpningen av barnets rättigheter. Länsstyrelsen har bland annat hållit ett seminarium för samhällsplanerare med särskilt fokus på barnrättsperspektivet och barns delaktighet i fysisk planering. Dialog har även förts med Region Gotland i samband med deras översyn av stödmaterial för barnkonsekvensanalyser.

Länsstyrelsen samordnar olika forum för att främja samverkan. I tidigare nämnt Forum för social hållbarhet har barnrätt varit tema för ett av årets forum. Programmet bestod av en kunskapshöjande del med fokus på barnkonventionen som lag samt exempel från andra aktörer i länet på hur barnrättsarbete kan bedrivas.

Vidare har barnrättsperspektivet lyfts i projektstödande seminarier för projektägare som beviljats statsbidrag till integrationsprojekt. Syftet har varit att lyfta barnkonventionen och rättigheter med särskild koppling till deltagarnas projekt samt hur man kan arbeta barnrättsbaserat. Särskilda fokusområden under seminariet har varit barns delaktighet, möjligheter att komma till tals samt hur projektägarna kan arbeta med bedömning av barnets bästa.

Länsstyrelsen har också spridit information om utbildningar till tjänstepersoner och politiker, uppmärksammat Barnkonventionens dag i sociala medier samt spridit länsstyrelsernas handbok "Barns rättigheter och föräldraskap". För att stärka barnrättskompetensen internt i syfte att integrera perspektivet inom samtliga sakområden inom social hållbarhet har ett kompetenshöjande seminarium hållits, där temat var barnets rättigheter och Agenda 2030.

Funktionshinderuppdraget

Enhetschefen för social hållbarhet är nationell kontaktchef för funktionshinderuppdraget. Inriktningen har varit att tillsammans med Myndigheten för delaktighet (MFD) göra en gemensam hemställan till departementet om fortsatt regleringsbrevsuppdrag för 2021–2023 samt att öka kunskapen och förståelsen för uppdraget inom länsstyrelsernas chefsforum för social hållbarhet. Länsstyrelsen har också medverkat i ett nationellt nätverk för handläggare och i ett nätverk tillsammans med MFD och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Samverkan och samarbete inom de olika nätverken har fungerat väl och departementet har genom att förlänga uppdraget hört samman hemställan.

En digital utbildning, Nationell samling: Internationella funktionshindersdagen 2020, har genomförts av Sveriges länsstyrelser och MFD med regional spridning av inbjudan till tjänstepersoner och politiker inom Region Gotland, funktionshinderrörelsen och medarbetare inom Länsstyrelsen. Utbildningen har bidragit till ökad kunskap om metoder för att stärka kommunalt och regionalt funktionshinderspolitiskt arbete, delaktighet, jämlikhet och Agenda 2030, främst inom områdena styrning och ledning, arbetsmarknad, barnrätt och digitalt utanförskap. I övrigt har det regionala arbetet omfattat kontinuerlig kunskapsspridning, främst till samverkanspart Region Gotland och organisationen Funkisam, Funktionsnedsatta i samverkan.

Föräldraskapsstöd

Länsstyrelsen har deltagit vid en nationell konferens anordnad av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) samt spridit inbjudan och digitalt material från konferensen till berörda aktörer i länet. Konferensens tema var att belysa vetenskapen kring varför föräldraskapsstöd är viktigt och belysa hur olika samverkansformer mellan verksamheter, aktörer och stödformer kan bli en framgångsfaktor för barnets bästa.

Under året har kontakt etablerats med berörda aktörer i länet i syfte att identifiera behov av samverkan. Detta har bland annat resulterat i ett samarbete med Länsbiblioteket inom projektet Bokstart med temat språkutveckling och föräldraskapsstödande insatser.

Utsatta EU/ESS-medborgare

För genomförande av uppdraget finns en regional samordnare på Länsstyrelsen i Västmanland. Under året anordnades i samverkan med regional samordnare konferensen EU/ESS-medborgare utsatta för exploatering i Sverige. Länets aktörer har fått information om uppdraget, regionala skillnader belystes och samordnaren har tagit del av aktörernas behov av stöd. Inom Länsstyrelsens samverkansforum för integration har en nulägesbild för målgruppen kontinuerligt beskrivits. Den externa och interna samverkan har på så sätt bidragit till ökad kunskap om målgruppens situation och behov.

Integration

Integrationsstrategin sätter ramarna för organisering av samverkan och är vägledande för aktörer i länet och deras arbete. Strategin ligger också till grund för Länsstyrelsens bedömning av ansökningar om statsbidrag där insatser som berör strategiska vägval prioriteras vid beslut om medel. De projekt som har beviljats medel har bland annat som målsättning att främja ett hållbart mottagande av nyanlända på Gotland, att bidra till kvinnors och mäns möjligheter att snabbt komma ut i sysselsättning och att skapa samordnade och jämställda mötesplatser.

Ett fokusområde inom arbetet med integration är samverkan. Länsstyrelsen kallar till två samverkansforum med aktörer inom länet. Integrationsrådet (myndigheter) har till uppdrag att vara strategisk plattform för integration och diskuterar och planerar strategiska insatser. Regionala samverkanskonferenser (myndigheter och civilsamhällets organisationer) delar lägesbilder och samordnar insatser inom integration. Årets arbete inom dessa samverkansforum har lett till en utökning av deltagande aktörer samt en sammanslagning av dessa två forum inför 2021. Syftet med sammanslagningen är att kunna arbeta mer målinriktat utifrån den regionala integrationsstrategins områden. Länsstyrelsen har också erbjudit ytterligare samverkansträffar vid behov då aktörer har uttryckt behov av att diskutera alternativa lösningar för genomförande av insatser till målgruppen under coronapandemin.

Länsstyrelsen ansvarar för att sprida kunskap om Integrationsstrategins innehåll, påtalar behov av åtgärder och bidrar med genomförande av insatser. Länsstyrelsen beslutar därför årligen om en intern handlingsplan för Integrationsstrategin som med årets 40 aktiviteter har legat till grund för myndighetens arbete med att nå målen för strategin. Av dessa aktiviteter har 80 procent kunnat genomföras vilket är i linje med tidigare år. I syfte att uppnå brett genomslag av integrationsstrategins mål så genomförs en mängd olika insatser och aktiviteter under året. Exempel på insatser under 2020 är friluftsföräring i syfte att ge kunskap om gotländsk natur och kultur för elever som deltar i svenska för invandrare, SFI, inom vuxenutbildningen samt regional bostadskonferens med fokus på sociala aspekter kopplat till bostadsförsörjning.

Länsstyrelsen sprider information till andra länsstyrelser om myndighetens arbetssätt och resultat, publicerar information på webb och sociala medier samt bidrar till spridning av informationsmaterial till aktörer som arbetar med asylsökande och nyanlända i länet. Under året har spridning skett av information om covid-19 på olika språk.

Medel har beviljats Region Gotland för att dubba informationsfilmer angående var man kan få stöd och hjälp vid våld i nära relation. Inom ramen för ANDT-uppdraget har även informationsbroschyrer tryckts upp som kommer att användas av Region Gotland inom undervisningen i svenska för invandrare.

Gotlands län består av en kommun. Därmed finns inte behov av att inom länet justera viktningen av de kriterier som ska beaktas vid fördelningen av ensamkommande barn respektive nyanlända. Inte heller finns behov av att föra en dialog med kommun när det gäller omfördelning av anvisningsandelar för ensamkommande barn (RB 3B17).

Verksamheten i siffror	2020	2019	2018
Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)			
Medarbetardata			
Årsarbetskrafter män	0,2	0,5	1,2
Årsarbetskrafter kvinnor	4,8	4,7	4,6
Verksamhetsdata			
Antal ärenden, inkomna och upprättade	50	62	58
Antal beslutade ärenden	41	68	72
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Ekonomidata (tkr)			
Verksamhetskostnad inkl. OH	5 463	6 045	6 461
- varav verksamhetskostnad – förvaltningsanslag exkl. OH	1 008	1 210	1 636
- varav verksamhetskostnad – Andra anslag (sakanslag) exkl. OH	0	70	0
- varav verksamhetskostnad – bidragsfinansierad verksamhet exkl. OH	2 855	3 099	2 925
- varav verksamhetskostnad – avgiftsfinansierad verksamhet exkl. OH	0	0	0
- varav OH	1 599	1 666	1 900
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen	295	338	320

Förändring i antal inkomna och beslutade ärenden beror främst på att ansökningar om statlig ersättning för integration har minskat, vilket förklaras med att Region Gotland gör en intern prioritering om vilka insatser som man ska söka ersättning för. För verksamhetsområdet som helhet har ansökningar om bidrag minskat. Det beror bland annat på att externa aktörer inte har kunnat genomföra vissa insatser med anledning av pandemin. Antal ej beslutade ärenden över två år är ärenden som har projekt- eller genomförandeperiod som är längre än två år (ESF-projekt Norma – Se kompetensen och Integrationsstrategi för Gotland 2017-2020).

Resultatindikatorer	Källa	2020	2019	2018
Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande				
Antal kommuner, myndigheter och andra aktörer som tagit del länsstyrelsens främjande insatser för jämställdhetsintegrering	Egen dokumentation - deltagarlistor	31	27	19
Andel av länets kommuner som deltagit i minst två kunskapsspridande event om forskning och konventionsefterlevnad	Egen dokumentation	1	1	1

Antalet aktörer som tagit del av Länsstyrelsens främjande insatser för jämställdhetsintegrering har ökat kontinuerligt sedan Jämställdhetsstrategi för Gotland antogs i december 2017. Länsstyrelsen bedömer att ökningen till stor del beror på det ökande antalet deltagare i chefsutbildningen i jämställdhet och det intresse som utbildningen väckt. Utöver deltagande i själva utbildningen har det funnits en stor efterfrågan i länet på

att Länsstyrelsen dels ska delta på olika arrangemang och berätta om utbildningen. Det har även framförts önskemål om riktade insatser till ledningsgrupper. Länet har en kommun och Region Gotland har deltagit på ett antal kunskapsspridande events om forskning och konventionsefterlevnad sedan 2018. Insatserna under 2020 beskrivs under verksamhetens resultat.

Prestationer och effekter

Trots de utmaningar som framför allt det externa arbetet för social hållbarhet stått inför under året har stora delar av de planerade aktiviteterna kunnat genomföras om än i förändrad form. Ett stort antal gotländska organisationer och företag har deltagit i utbildningar eller fått annat stöd för sitt arbete. Arbete för mänskliga rättigheter, att förebygga brott, ANDT och jämställdhet har kontinuerligt funnits med i krisledningsarbetet. Kampanjer har spridits, underlag och rapporter har arbetats fram och samverkan med till exempel Region Gotland och polisen har fördjupats och även ställts om till mer operativ form.

Fler aktörer än tidigare har deltagit i digitala utbildningar och föreläsningar som Länsstyrelsen anordnat eller spridit. Att Länsstyrelsen varit flexibla och snabbt kunnat anpassa sig till förändrade omständigheter har alltså inte bara medfört att arbetet kunnat fortsätta utan också att nya målgrupper haft möjlighet att ta del av stöd och kunskap.

Den interna samordningen av tvärsektoriella insatser för social hållbarhet har fortsatt att utvecklas och samordningen mellan sakområden har stärkts. Den ökade tillgången av digitala kunskapsinsatser har medfört att Länsstyrelsen breddat sin kompetens i närliggande frågor. Beslutet om att förlänga Integrationsstrategi för Gotland och om att följa upp arbetet med Jämställdhetsstrategi för Gotland ger goda förutsättningar för en fortsatt utveckling av hela området.

Utvärdering av Forum för social hållbarhet för åren 2018–2020 visar goda resultat, bland annat anser 100 procent av de svarande att forumet i viss eller hög grad har bidragit till ökad kunskap om andra aktörer, deras uppdrag och nuläge. 92 procent anser att forumet till viss eller hög grad har bidragit till ökad förståelse om hur olika perspektiv inom social hållbarhet hör ihop. Samma antal har svarat att forumet har bidragit till Gotlands förmåga att genomföra samordnade insatser och samma andel att det bidragit till ökad kunskap om Agenda 2030.

De utvecklingsområden Länsstyrelsen framför allt ser inom arbetet med social hållbarhet är att i än större utsträckning kunna identifiera, lyfta och möta regionala behov, främja samordnade insatser i länet samt fortsätta implementera de beslutade styrdokumenterna.

Resultatbedömning

Sammantaget har Länsstyrelsen arbetat utifrån länsstyrelsens instruktion och årets arbete har skapat ett bra underlag för det fortsatta arbetet framförallt inom områdena kompetensutveckling och utveckling av nya samarbeten i länet. Länsstyrelsens arbete med social hållbarhet har kunnat ställa om till förändrade omständigheter och därigenom genomföra stora delar av det planerade arbetet. Antalet aktörer i länet som tagit del av stöd och kunskapsspridning har snarast ökat jämfört med tidigare år, samtidigt som krisledningens behov av stöd i tvärsektoriella frågor kunnat tillgodoses. Länsstyrelsen bedömer därför att arbetet bedrivits med **gott** resultat och att utvecklingen för området är fortsatt positiv. Pandemins påverkan på verksamhetsområdets uppdrag, mål och resultat med bemanning delvis inom stabsorganisation gör att resultatbedömning inte skattas med den högsta nivån utmärkt.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	• 3E4	• 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag • 2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet är framtaget med utgångspunkt i regleringsbrevsuppdrag 3E4 om enhetlig struktur i länsstyrelsernas årsredovisningar.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Belopp angivna i tkr.

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020	2019	2018
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	1 751	1 777	1 660
201	Allmänna val	25	238	521
25	Trafikföreskrifter	307	205	300
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	4 797	4 539	4 148
30	Regional tillväxt	1 554	3 784	3 153
34	Infrastrukturplanering	374	310	251
40	Hållbar samhällsplanering och boende	2 433	1 685	1 949
41	Stöd till boende och energiåtgärder	167	125	263
42	Energi och klimat	6 165	5 525	2 559
43	Kulturmiljö	5 157	6 120	5 699
45	Krishantering och skydd mot olyckor	16 610	19 455	11 190
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	5 403	7 029	6 394
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	40 183	35 331	39 125
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 180	2 178	2 455
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3 554	3 380	3 589
54	Mineralfyndigheter	0	7	98
55	Miljöfarlig verksamhet	2 657	2 730	2 649
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	131	128	146
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 592	1 797	1 570

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020	2019	2018
58	Restaurering	298	34	0
60	Lantbruk och landsbygd	13 291	13 877	13 019
61	Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0
62	Fiske	1 524	2 150	2 027
70	Folkhälsa	1 705	1 639	1 806
80	Jämställdhet	1 165	1 399	1 358
81	Nationella minoriteter	7	25	15
82	Mänskliga rättigheter	407	744	539
85	Integration	579	573	843
	SUMMA PRODUKTION	114 018	116 782	107 328
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 342	11 187	12 118
11	Administration och intern service	21 619	19 893	20 633
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	146 979	147 863	140 079
99	Resurssamverkan ²⁾	278	22	31
	TOTALSUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER ENL RESULTATRÄKNINGEN ³⁾	147 257	147 885	140 110

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2018–2020

Nedgången i kostnader för regional utveckling härrör från det minskade uppdrag Länsstyrelsen har haft inom detta område, bland annat beroende på den neddragning av anslaget 1:1 regional utveckling som gjorts.

Ökningen av kostnader för hållbar samhällsplanering och boende är en effekt av ökat byggande där Länsstyrelsens medverkan i byggprocessen har efterfrågats i större omfattning.

Ökning av kostnader för området Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden är en naturlig följd av ökade bidrag.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	1 751	1,19%	530	1,62%	2 282	1,55%
201	Allmänna val	25	0,02%	11	0,03%	36	0,02%
25	Trafikföreskrifter	307	0,21%	134	0,41%	441	0,30%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	4 797	3,26%	1 988	6,05%	6 784	4,62%

LÄNSSTYRELSEN I GOTLANDS LÄN ÅRSREDOVISNING 2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
30	Regional tillväxt	1 554	1,06%	383	1,17%	1 937	1,32%
34	Infrastrukturplanering	374	0,25%	158	0,48%	532	0,36%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	2 433	1,66%	1 033	3,15%	3 467	2,36%
41	Stöd till boende och energiåtgärder	167	0,11%	18	0,06%	185	0,13%
42	Energi och klimat	6 165	4,19%	1 701	5,18%	7 866	5,36%
43	Kulturmiljö	5 157	3,51%	1 743	5,31%	6 900	4,70%
45	Krishantering och skydd mot olyckor	16 610	11,30%	5 772	17,58%	22 382	15,24%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	5 403	3,68%	1 869	5,69%	7 273	4,95%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	40 183	27,34%	6 223	18,95%	46 406	31,60%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2 180	1,48%	951	2,90%	3 131	2,13%
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3 554	2,42%	1 529	4,66%	5 083	3,46%
54	Mineralfyndigheter	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
55	Miljöfarlig verksamhet	2 657	1,81%	1 120	3,41%	3 777	2,57%
56	Övrigt miljö-och hälsoskydd	131	0,09%	58	0,18%	189	0,13%
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 592	1,08%	537	1,63%	2 128	1,45%
58	Restaurering	298	0,20%	59	0,18%	358	0,24%
60	Lantbruk och landsbygd	13 291	9,04%	4 831	14,71%	18 122	12,34%
61	Rennärning och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62	Fiske	1 524	1,04%	592	1,80%	2 117	1,44%
70	Folkhälsa	1 705	1,16%	687	2,09%	2 392	1,63%
80	Jämställdhet	1 165	0,79%	487	1,48%	1 652	1,12%
81	Nationella minoriteter	7	0,01%	3	0,01%	11	0,01%
82	Mänskliga rättigheter	407	0,28%	171	0,52%	578	0,39%
85	Integration	579	0,39%	252	0,77%	830	0,57%
	SUMMA PRODUKTION	114 018	77,57%	32 840	100,00%	146 858	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	11 342	7,72%				
11	Administration och intern service	21 619	14,71%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	146 979	100,00%			146 858	100,00%
99	Resurssamverkan ²⁾	278		121		399	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl resultaträkningen³⁾	147 257				147 257	
	Myndighetsövergripande, adm och intern service uppdelat på: ⁴⁾						
	Nivå 1 (113–115)	15 495	20,72%				
	Nivå 2 (110–112, (116–119)	6 123	8,19%				
	Nivå 3 (100–109)	11 342	15,17%				
	Personalkostnad produktion (kkl 4, verksamhetskod 2-8)	74 766					

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

⁴⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (inkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020 ÅA totalt	2020 varav ÅA kvinnor	2020 varav ÅA män	2019 ÅA totalt	2018 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) ¹⁾	Övrig förvaltning	1,3	1,1	0,2	1,2	1,6
201 ¹⁾	Allmänna val	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6
25	Trafikföreskrifter	0,4	0,4	0,0	0,3	0,4
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6,9	4,6	2,3	6,1	5,3
30	Regional tillväxt	1,1	0,1	1,0	2,7	2,9
34	Infrastrukturplanering	0,5	0,4	0,2	0,4	0,3
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3,2	2,3	0,9	2,3	2,8
41	Stöd till boende och energiåtgärder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
42	Energi och klimat	5,7	4,7	1,0	4,8	3,8
43	Kulturmiljö	6,2	4,2	2,0	6,2	6,7
45	Krishantering och skydd mot olyckor	17,1	10,1	7,0	13,8	9,7
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	6,0	4,1	1,8	6,7	7,6
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	21,6	10,3	11,3	19,1	24,4
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,2	2,5	0,8	3,4	3,8
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	5,0	3,4	1,7	4,7	4,7
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	3,4	1,4	2,0	3,7	3,7
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2
57	Förorenade områden, efterbehandling	1,9	1,6	0,3	1,8	1,8
58	Restaurering	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0
60	Lantbruk och landsbygd	17,9	10,9	7,0	18,5	18,7
62	Fiske	1,9	0,2	1,7	2,2	1,7
70	Folkhälsa	2,1	1,9	0,2	1,9	2,2
80	Jämställdhet	1,5	1,5	0,0	1,6	1,7
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	0,5	0,5	0,0	0,9	0,7
85	Integration	0,8	0,8	0,0	0,7	1,1
	SUMMA PRODUKTION	108,7	67,0	41,7	103,8	106,6
10	Myndighetsövergripande verksamhet	8,9	5,1	3,7	8,3	8,1
11	Administration och intern service	7,8	5,6	2,2	8,1	8,6
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	125,3	77,8	47,6	120,2	123,3
99	Resurssamverkan	0,4	0,4	0,0	0,1	0,1

VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2020 ÅA totalt	2020 varav ÅA kvinnor	2020 varav ÅA män	2019 ÅA totalt	2018 ÅA totalt
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	125,7	78,1	47,6	120,3	123,4

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21) fr o m år 2018.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2018–2020

Under året har Länsstyrelsen haft flest årsarbetskrafter inom områdena Krishantering och skydd mot olyckor, Skydd av områden och arter, Förvaltning och skötsel av skyddade områden och Lantbruk och landsbygd. Ökningen inom området Krishantering och skydd mot olyckor beror på det krishanteringsarbete som har bedrivits på grund av pandemin.

Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

VÄS-KOD	Sakområden och myndighets- övergripande verksamhet	2020 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2020 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2019 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2019 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2018 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2018 ÅA övrig finansiering ¹⁾
20–21 (exkl. 201) ²⁾	Övrig förvaltning	1,2	0,0	1,1	0,1	1,5	0,0
201 ²⁾	Allmänna val	0,0	0,0	0,3	0,0	0,6	0,0
25	Trafikföreskrifter	0,4	0,0	0,3	0,0	0,4	0,0
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6,7	0,2	6,0	0,1	5,2	0,1
30	Regional tillväxt	0,4	0,6	0,4	2,3	0,6	2,3
34	Infrastrukturplanering	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0
40	Hållbar samhällsplanering och boende	3,2	0,0	2,3	0,1	2,7	0,1
41	Stöd till boende och energiåtgärder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
42	Energi och klimat	0,2	5,5	0,1	4,7	0,2	3,7
43	Kulturmiljö	5,4	0,8	5,4	0,7	6,1	0,6
45	Krishantering och skydd mot olyckor	7,9	9,2	4,4	9,4	3,6	6,1
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	1,9	4,0	2,3	4,4	3,1	4,5

VÄS-KOD	Sakområden och myndighets - övergripande verksamhet	2020 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2020 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2019 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2019 ÅA övrig finansiering ¹⁾	2018 ÅA finansierade av förvaltnings- anslag	2018 ÅA övrig finansiering ¹⁾
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1,7	19,9	1,7	17,4	3,0	21,4
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3,2	0,0	3,4	0,0	3,8	0,0
53	Vattenverksamhet och vattenförvaltning	1,6	3,4	1,8	2,9	2,1	2,6
54	Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55	Miljöfarlig verksamhet	3,4	0,0	3,7	0,0	3,7	0,0
56	Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0
57	Förorenade områden, efterbehandling	0,4	1,5	0,5	1,3	0,6	1,2
58	Restaurering	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
60	Lantbruk och landsbygd	15,0	2,8	12,5	6,0	14,7	4,0
62	Fiske	0,8	1,1	1,1	1,1	1,1	0,6
70	Folkhälsa	0,0	2,1	0,0	1,9	0,1	2,2
80	Jämställdhet	0,5	1,0	0,6	1,1	0,8	1,0
81	Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82	Mänskliga rättigheter	0,1	0,5	0,3	0,6	0,2	0,5
85	Integration	0,8	0,0	0,7	0,0	1,1	0,0
	SUMMA PRODUKTION	55,4	53,3	49,4	54,3	55,7	50,9
10	Myndighetsövergripande verksamhet	8,6	0,3	8,2	0,2	8,0	0,1
11	Administration och intern service	7,6	0,2	7,9	0,2	8,6	0,1
	SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	71,6	53,8	65,5	54,7	72,2	51,1
99	Resurssamverkan	0,0	0,4	0,0	0,1	0,0	0,1
	TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	71,6	54,1	65,5	54,7	72,2	51,2

¹⁾ Med övrig finansiering avses sådan finansieringskälla som inte är förvaltningsanslag såsom sakanslag, bidrag och avgiftsfinansiering.

²⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21) fr o m år 2018.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell D – Årsarbetskrafter per finansieringsform

Knappt hälften av antalet årsarbetskrafter inom området Krishantering och skydd mot olyckor har finansierats av förvaltningsanslaget.

Tabell E – Representation

Kostnader för representation	2020 totalt (tkr)	2020 per ÅA (kr)	2019 totalt (tkr)	2019 per ÅA (kr)	2018 totalt (tkr)	2018 per ÅA (kr)
Intern representation	26	210	85	703	80	644
Extern representation	106	846	409	3 398	662	5 368

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell E – Representation

Representationen har minskat på grund av de restriktioner som införts till följd av pågående pandemi.

Tabell F – Lokaler

Lokalkostnader ¹⁾	2020	2019	2018
Residens			
Lokalkostnader (tkr) ²⁾	1 407	1 390	1 481
Lokalyta (m ²)	989	989	989
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 423	1 406	1 498
Lokaler³⁾			
Lokalkostnader (tkr)	7 408	6 576	5 211
Lokalyta (m ²)	3 786	3 646	3 646
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 957	1 804	1 433
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	59	55	42
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	30	30	30
Kontorslokaler⁴⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	3 134	3 134	3 134
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	25	26	25
SUMMA LOKALKOSTNADER	8 815	7 967	8 001

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biutor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till Tabell F – Lokaler

Lokalkostnaderna har ökat under året till följd av nytt hyreskontrakt och utökad källaryta (140 m²).

Tabell G – Redovisning av ärenden 2020

(samtliga ärenden oavsett databas)

Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. upprättade ärenden)	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	31	77	84	131	61	1
Övrig förvaltning (20–21), exkl. 201	18	161	33	194	18	0
Allmänna val (201)	0	18	0	18	0	0
Trafikföreskrifter (25)	12	101	53	158	8	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	40	930	357	1292	35	4
Regional tillväxt (30)	6	7	5	6	12	0
Infrastrukturplanering (34)	4	7	3	4	10	2
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	52	430	4	453	33	1
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	232	302	0	341	193	0
Energi och klimat (42)	31	29	8	42	26	2
Kulturmiljö (43)	187	703	52	759	183	4
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	42	49	37	57	71	9
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	59	82	31	107	75	14
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	112	112	306	306	224	22
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	53	428	20	401	100	8
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	42	125	8	123	52	3
Miljöfarlig verksamhet (55)	23	102	38	117	46	2
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	3	59	0	56	6	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	36	16	9	27	34	4
Restaurering (58)	0	2	0	1	1	0
Lantbruk och landsbygd (60) ¹⁾	3704	5692	28	6213	3211	2057
Fiske (62)	4	49	13	56	10	1
Folkhälsa (70)	3	7	4	7	7	0
Jämställdhet (80)	1	3	5	9	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	1	1	1	1	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	6	0	5	1	0
Integration (85)	8	8	15	19	12	1
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	4471	9214	1114	10562	4237	2188
varav Vattenmyndighetens ärenden						
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden						

¹⁾ Under 2020 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av

kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej.

För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2020 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar.

Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens eget diarieföringssystem i tabellen summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell G – Redovisning av ärenden 2020

Införandet av en ny jordbrukspolitik har dragit ut på tiden. Det har i förhållande till tidigare programperiod medfört kostnadsökningar för den del av verksamhetskostnaderna inom lantbruk och landsbygd som utgörs av administrationen av Landsbygdsprogrammet och direktstöden. Ökad komplexitet i stödsystemet samt behovet av hårda prioriteringar i Jordbruksverkets utveckling av IT-systemen har under innevarande programperiod inneburit en ökad resursåtgång i Länsstyrelsens handläggnings- och kontrollarbete inom både jordbruksstöd och landsbygdsstöd. Även om länsstyrelserna under 2020 fått ett mer utvecklat IT-system för handläggningen har vissa moment varit tvungna att hanteras manuellt utanför IT-systemet vilket varit resurskrävande.

Länsstyrelsen i Gotlands län tog 2020 emot 1370 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Inför 2020 kvarstod delar av handläggningen från 2015, 2016, 2017, 2018 och 2019 års jordbrukarstödsansökningar vilket inneburit ökade kostnader. Under 2020 har Länsstyrelsen fattat cirka 10 000 beslut i Jordbruksverkets IT-system Jorden och cirka 120 beslut i Jordbruksverkets äldre system Ararat. Alla dessa ärenden och beslut ingår inte i tabellen ovan.

Under senare delen av 2020 har Jordbruksverket öppnat upp funktionalitet i IT-systemet för att göra återkrav för tidigare felaktiga utbetalningar. Detta resurskrävande arbete för stödår 2015 till 2019 har påbörjats under november. 70 ärenden för direktstöden har utretts under året. Dessa återkravsärenden ingår inte heller i tabellen ovan.

Den höga utgående ärendebalansen för jordbrukarstöden beror till stor del på att Jordbruksverkets IT-system ännu inte är helt färdigbyggda.

Tabell H – Överklagade beslut

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	1	131	0.8
Övrig förvaltning (20-21), exkl. 201	3	194	1,4
Allmänna val (201)	0	18	0.0
Trafikföreskrifter (25)	0	158	0.0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	7	1292	0.5
Regional tillväxt (30)	0	6	0.0
Infrastrukturplanering (34)	0	4	0.0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	48	453	10.6
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	2	280	0.7

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
Energi och klimat (42)	0	42	0.0
Kulturmiljö (43)	3	759	0.4
Krishantering och skydd mot olyckor (45)	0	57	0.0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	3	107	2.8
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	5	306	1.6
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	13	401	3.2
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	5	123	4.1
Mineralfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	117	0.9
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	56	0.0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	27	0.0
Restaurering (58)	0	1	0.0
Lantbruk och landsbygd (60)	5	165	3.0
Rennäring och fjällförvaltning (61)	0	0	0
Fiske (62)	0	56	0.0
Folkhälsa (70)	0	7	0.0
Jämställdhet (80)	0	9	0.0
Nationella minoriteter (81)	0	1	0.0
Mänskliga rättigheter (82)	0	5	0.0
Integration (85)	0	19	0.0
TOTALT ANTAL ÄRENDE FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	96	4794	2.0
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>			
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>			

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2020, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2020.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2020 dividerat med antalet beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut ³⁾ (%)
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)			
Övrig förvaltning (20-21), exkl. 201	1	0	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	8	0	0

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	Varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut ³⁾ (%)
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	36	10	28
Stöd till boende och energiåtgärder (41)	1	0	0
Kulturmiljö (43)	2	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	4	1	25
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	2	1	50
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	10	1	10
Vattenverksamhet och vattenförvaltning (53)	1	1	100
Miljöfarlig verksamhet (55)	1	0	0
Lantbruk och landsbygd (60)	6	1	17
TOTALT ANTAL ÄRENDEN FÖR SAMTLIGA ÄRENDESLAG	72	15	21
varav Vattenmyndighetens ärenden			
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden			

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2020.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2020 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2020 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2020.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell I – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Merparten av ärenden som ändrats i högre instans under året består av ärenden inom hållbar samhällsplanering och boende (67 procent). I några av de ärenden där beslut ändrats i högre instans var orsaken avvägning mellan försvarsintresse och allmänna intressen.

Tabell J – Handläggningstider

VÄS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2018–2020	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018
282	Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	99	100	100	6	13	9
282	Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	96	11	2	9
282	Anmälningsärenden djurskydd	90	99	99	92	18	19	30
403	Överklagade av lov, förhandsbesked	150	68	83	94	126	91	72
403	Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	73	73	*	107	106	102
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	38	92	*	90	78	116
505	Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	44	50	*	203	188	74
525	Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	79	78	53	33	31	77

VÄS	Ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2018–2020	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Utfall (%) 2018	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019	Medel-antal dagar 2018
526	Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	67	*	*	15	15	43
551	Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180						
555	Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75						
562	Prövning av avfall och producentansvar	40	100	78	100	18	26	10
566	Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	81	100	13	15	6
602	Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180	100			69		
	Projektstöd	180	47			872		
	Miljöinvesteringar	180	95			79		
622	Ansökan om stöd från Fiskerifonden ^{5, 6)}							
	Företagsstöd	180						
	Projektstöd	180						
602	Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	98			38		
	Projektstöd	120	100			45		
	Miljöinvesteringar	120	92			40		
622	Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden ^{6, 7)}							
	Företagsstöd	120	x			x		
	Projektstöd	120	-			-		
623	Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	100			26		
623	Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	100		36	9		

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västernorrlands och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell J – Redovisning av ärenden 2020

602 Ansökan om stöd

Länsstyrelserna har under 2020 haft medelsbrist för ansökningar i nära nog samtliga delbudgetar och få beslut har kunnat fattas. Nya ansökningar kommer in och ackumuleras vilket på sikt kommer att visa sig i långa handläggningstider, räknat från ansökningstidpunkten. Under våren gjorde dessutom Jordbruksverket, på uppdrag av näringsdepartementet, två hastiga indrag av tilldelade budgetar för stöd vilket medförde att ett stort antal ansökningar inte kunde beviljas och därför ligger kvar i väntan på eventuellt tillskott av medel och med lång handläggningstid som följd. Indragningen innebar även ett stort merarbete för länen. Under 2020 har ärendebalanser byggts upp i väntan på besked om nya budgetar för övergångsåren 2021-2022 och det kommer att få negativa effekter på målen för handläggningstid under 2021.

Den låga måluppfyllelsen för ansökan om projektstöd ur Landsbygdsprogrammet beror bland annat på att det fortfarande finns äldre ärenden som påverkar måluppfyllelsen av handläggningstider negativt när beslut tas. I detta fall är det Länsstyrelsens egna projekt inom kompetensutvecklingsområdet som tidigare prioriterats ned till förmån för andra ansökningar.

602 Ansökan om utbetalning

Länsstyrelserna har kunnat fokusera på handläggning av utbetalningar eftersom få ansökningar om stöd kunde handläggas, på grund av budgetbrist. Handläggningstiderna har generellt förbättrats jämfört med föregående år.

620 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden

Utfallet är 100 procent för företagsstöden för de fyra ärenden som beslutats, med en genomsnittlig handläggningstid på 41 dagar.

Övrig rapportering

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	•	• 2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag • 3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Covid-19

Den pandemi som pågått under större delen av året har påverkat hela vårt samhälle i grunden och är naturligtvis en händelse som även väsentligt påverkat länsstyrelsernas verksamhet och våra möjligheter att uppfylla våra mål och uppdrag.

Vid årets början var Länsstyrelsens samtliga sektorer inriktade på att genomföra aktiviteter inom länet i syfte att fullgöra uppdragen. Den pågående pandemin har förorsakat att Länsstyrelsens inriktning på dessa uppdrag förändrats under löpande verksamhetsår. Ökad beredskap och samverkan med regioner, näringsliv och civilsamhället i arbetet med att förhindra smittspridning har påverkat prioriteringarna för myndigheten.

I mars fattade landshövdingarna beslut om uppdraget att etablera ett länsstyrelsegemensamt samordningskansli för hantering av coronapandemin. Utgångspunkten var bland annat erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av bränderna 2018.

Samordningskansliet har involverat flertalet personer och kompetenser från olika länsstyrelser. Från Länsstyrelsen i Gotlands län har länsrådet deltagit i arbetet. På uppdrag av regeringen har regelbundna redovisningar av läget i länen tagits fram. Samordningskansliet har löpande levererat lägesbilder till länsledningarna, regeringskansliet och centrala myndigheter. Lägesbilderna har legat till grund för beslutsfattande på flera nivåer och samordning av kommunikationsfrågorna över länsgränser.

Förutom det länsstyrelsegemensamma arbetet har respektive länsstyrelse haft en sammanhållande och samordnande roll inom ramen för sitt geografiska områdesansvar. Samtliga länsstyrelser har arbetat i ett stabsläge i syfte att säkra samordning, informationsutbyte och gemensam inriktning på de åtgärder som behövde vidtas i länet. Länsstyrelsernas dagliga samordning har omfattat kommuner och statliga myndigheter samt dialoger med näringslivet. Dialogerna med berörda aktörer har bland annat syftat till att inhämta, analysera/sammanställa och förmedla kunskap till andra statliga myndigheter och regeringen om läget i kommunerna. Länsstyrelserna har även fått ett flertal nya uppdrag under pandemin:

- Regelbundet redovisa arbetet i länen kopplat till spridningen av covid-19. Underlaget ska redogöra för länsstyrelsernas arbete och bedömningar kopplade till utvecklingen av covid-19 i samtliga län och länsstyrelser, dels för respektive län och länsstyrelse.
- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna kommunernas behov av skyddsutrustning och sjukvårdsmaterial till följd av spridningen av covid-19.
- Följa kommunernas verksamhet och biträda kommunerna med information och råd enligt ny lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, riktlinjer och råd för inrikesresor och sommaraktiviteter.
- Samordna lägesbilder av kommunernas bedömningar och åtgärder för att förebygga social problematik och utsatthet.
- Sprida information och goda exempel på åtgärder vid en identifierad bristfällig efterlevnad av rekommendationer, riktlinjer och råd vid inrikesresor och sommaraktiviteter.
- Handlägga stöd till hyresvärdar som har gett rabatt på fasta lokalhyreskostnader till hyresgäster i utsatta branscher.
- Handlägga stöd som riktar sig specifikt till enskilda näringsidkare som har fått ett större omsättningstapp.

När samverkan och samarbete varit viktigare än någonsin har länsstyrelserna tagit en aktiv roll i att samordna krishanteringen på regional nivå. Tillsammans med regioner och kommuner har vi hanterat konsekvenserna av coronapandemin och byggt motståndskraft för framtida prövningar. Länsstyrelsernas samordningskansli har analyserat och bedömt utmaningar inom säkerhetsområdet och det som är skyddsvärt, samt bidragit till samsyn. Samordningen under coronapandemin har bidragit till korta ledtider och snabb spridning av aktuell information. Samordningen har även bidragit till en gemensam kontaktyta gentemot andra myndigheter och regeringskansliet. Länsstyrelserna har fått flera nya regeringsuppdrag under pandemin och vi bedömer att våra gemensamma insatser har stärkt länsstyrelsernas anseende och förtroende.

Pågående pandemi har haft konsekvenser för länsstyrelsens arbete och arbetssätt under 2020. Det har varit svårare och i några fall omöjligt att genomföra arbete inom främjande och kunskapshöjande uppdrag. De uppdrag vi haft inom klimat- och energiområdet är exempel på detta. Övnings- och utbildningsverksamhet inom området Krishantering och skydd mot olyckor har påverkats. Samtidigt har länsstyrelsen stärkt sin förmåga att arbeta i krissituationer genom pågående krishantering. Länsstyrelsen har också lärt sig att ställa om sin verksamhet mot att nyttja ny teknik och nya arbetssätt som både medfört fördelar och nackdelar, till exempel för arbetsmiljö i hemmiljö.

Ytterligare redovisning av hur den pågående pandemin påverkat verksamheten framgår i verksamhets-texterna.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga uppgifter	2020	2019	2018	2017	2016
Låneram i Riksgälden					
Beviljad	6 000	13 000	12 300	6 000	7 000
Utnyttjad	5 253	3 652	3 872	4 117	3 168
Räntekontokredit i Riksgälden					
Beviljad	6 000	6 000	6 000	8 000	8 000
Utnyttjad	0	0	1 517	1 769	1 186
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	-1	-58	-90	-49	-69
Avgiftsintäkter som disponeras					
Budget	11 150	12 000	12 000	8 000	3 170
Utfall	9 363	11 140	11 895	12 188	8 666
Avgiftsintäkter som inte disponeras					
Budget	2 250	2 310	2 000	1 666	1 490
Utfall	2 626	2 301	2 271	2 086	1 955
Anslagskredit					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse</i> 01 05 001 008 Länsstyrelsen i Gotlands län					
Beviljad	1 876	1 918	1 834	2 248	2 064
Utnyttjad	0	0	134	308	70
<i>Utgiftsområde 06 Försvars och samhällets krisberedskap</i> 06 02 004 002 Totalförsvarsprojektet i Gotlands län					
Beviljad	0	242	240	-	-
Utnyttjad	0	30	0	-	-
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt</i> 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Beviljad	18	137	137	137	137
Utnyttjad	0	0	0	24	0
Anslagssparande					
<i>Utgiftsområde 01 Rikets styrelse</i> 01 05 001 008 Länsstyrelsen i Gotlands län					
Summa anslagssparande	1 611	1 808	-134	-308	-70
<i>Utgiftsområde 06 Försvars och samhällets krisberedskap</i> 06 02 004 002 Totalförsvarsprojektet i Gotlands län					
Summa anslagssparande	246	-30	240	-	-
<i>Utgiftsområde 19 Regional tillväxt</i> 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder					
Summa anslagssparande	0	89	2	-24	0
Personal					
Antal årsarbetskrafter	126	120	123	114	107

Sammanställning väsentliga uppgifter	2020	2019	2018	2017	2016
Medeltal anställda ¹⁾	137	132	135	126	118
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 159	1 219	1 126	1 099	1 097
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	-76	15	-38	24	-22
Balanserad kapitalförändring	-304	-319	-584	-608	-586

¹⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

²⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbete. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.

Kommentar till tabellen sammanställning över väsentliga uppgifter

Anslagssparande i utgiftsområde 01 år 2020 beror på lägre förbrukning i vissa verksamheter och att regeringen skjutit till generella statsbidrag, engångsinkomster och omdisponerat anslagsbelopp för merkostnader som beror på pandemin. Alla myndighetens verksamheter har på olika sätt påverkats av samhällskrisen. Bland större kostnadsminskningar kan nämnas uteblivna resor och kraftigt minskad representation.

Anslagssparande i utgiftsområde 06 år 2020 beror på att insatser som skulle genomföras har utgått på grund av pandemin.

Skillnaden mellan budget och utfall av avgifter som får disponeras beror på inställd turistsäsong vid Gotska Sandön som beror på restriktioner till följd av pandemin.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Verksamhet	2018	2019			2020						2020
	Akkumulerat utfall	Utfall intäkter	Utfall kostnader	Nettoutfall	Budget intäkter	Utfall intäkter	Budgetkostnader	Utfall kostnader	Netto budget	Nettoutfall	Akkumulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet											
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller med mera)	-319	106	91	15	100	152	100	228	0	-76	-381
Uppdragsverksamhet											
Resurssamordning	0	30	30	0	30	374	30	374	0	0	0
Summa totalt	-319	136	121	15	130	526	130	602	0	-76	-381
- fördelat på											
Summa offentligrättsligt	-319	106	91	15	100	152	100	228	0	-76	-381
Summa uppdragsverksamhet	0	30	30	0	30	374	30	374	0	0	0

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återsrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem UNIT 4 Business World

Kommentar till tabellen avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av:

1. Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person.
2. Att kontroller efter anmälan ska ske utan förvarning innebär att vi har många kontroller som inte resulterar i någon anmärkning, så kallade bomkörningar.
3. När vi hanterar ärenden där djur som saknar ägare finns ingen part att debitera.
4. Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Finansiell redovisning

Länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev 2020	Övriga uppdrag, förordningar m.m.
•	•	• 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Resultaträkning

Länsstyrelsen Gotlands län

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

	2020	2019	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	64 828	63 887	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	9 363	11 140	2
Intäkter av bidrag	72 952	72 853	3
Finansiella intäkter	37	20	4
Summa	147 180	147 900	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-89 434	-84 387	5
Kostnader för lokaler	-10 089	-9 265	6
Övriga driftkostnader	-46 239	-52 937	7
Finansiella kostnader	0	-69	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 495	-1 227	9
Summa	-147 257	-147 885	
Verksamhetsutfall	-76	15	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	2 626	2 301	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-2 626	-2 301	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	4 973	4 022	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	17 819	18 475	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	15	-25	14
Lämnade bidrag	-22 806	-22 472	15
Saldo	0	0	

Årets kapitalförändring	-76	15	16
--------------------------------	------------	-----------	-----------

Balansräkning

Länsstyrelsen Gotlands län

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR (TKR)	2020-12-31	2019-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
<i>Summa</i>	0	0	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	1 154	575	
Maskiner, inventarier, installationer med mera	4 151	3 276	
<i>Summa</i>	5 306	3 851	17
Utlåning			
<i>Summa</i>	0	0	
Varulager med mera			
<i>Summa</i>	0	0	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	18	42	18
Fordringar hos andra myndigheter	3 803	2 910	19
Övriga kortfristiga fordringar	600	0	20
<i>Summa</i>	4 421	2 952	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 412	2 461	
Upplupna bidragsintäkter	12 344	13 306	
Övriga upplupna intäkter	148	55	
<i>Summa</i>	14 904	15 822	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	801	3 100	
<i>Summa</i>	801	3 100	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20 157	16 926	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	242	0	24
Kassa och bank	0	0	
<i>Summa</i>	20 398	16 926	
Summa tillgångar	45 830	42 651	

Länsstyrelsen Gotlands län

BALANSRÄKNING

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2020-12-31	2019-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	65	65	
Donationskapital	38	38	
Balanserad kapitalförändring	-304	-319	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-76	15	
Summa	-278	-202	25
Fonder			
Summa	0	0	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	0	
Övriga avsättningar	404	338	26
Summa	404	338	
Skulder med mera			
Lån i Riksgäldskontoret	5 253	3 652	27
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	28
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	3 679	5 693	29
Leverantörsskulder	4 442	4 469	30
Övriga kortfristiga skulder	1 434	1 495	31
Depositioner	242	0	32
Summa	15 049	15 308	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	6 835	10 804	
Oförbrukade bidrag	23 820	16 402	
Summa	30 655	27 206	33
Summa kapital och skulder	45 830	42 651	

Anslagsredovisning

Länsstyrelsen Gotlands län

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbel opp	Årets tilldelning enligt redovisningsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbel opp	NOT
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 000 Länsstyrelserna m.m.	1 809	61 628	618	0	-1	64 054	-62 443	1 611	34
Utgiftsområde 6									
Försvar och samhällets krisberedskap									
06 02 004 002 Totalförsvarsprojekt i Gotlands län	-30	8 212	0	0	0	8 182	-7 401	781	35
Utgiftsområde 19									
Regional tillväxt									
19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	89	363	0	0	-89	363	-363	0	36
Summa	1 868	70 203	618	0	-90	72 599	-70 207	2 392	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	500	645	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	1 700	1 683	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	20	22	
2714 05 Brott mot utlänningslagen	30	275	
Summa	2 250	2 626	10

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2021.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2020 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”
”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Resultatredovisningens indelning är förändrad

I ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 3 kap 2§, förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, framgår att skälen till förändringar i indelning ska anges.

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelserna gemensamt genomfört ett arbete att förenkla och förtydliga årsredovisningen. Det har bland annat inneburit att indelningen i verksamhetsområden i resultatredovisningen delvis har förändrats genom att verksamhetsområden har slagits samman. Praktiskt innebär det att koder på tvåsiffernivå, i länsstyrelsernas verksamhets- och ärendestruktur, har slagits samman. Syftet med det är att skapa mer likvärdiga och balanserade redovisningar av verksamhetsområdena som både ger en

översikt och visar på bredden i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. År 2019 ingick 19 verksamhetsområden i resultatredovisningen och 2020 ingår tio verksamhetsområden.

Resultatindikatorer

Inför årsredovisning 2020 har länsstyrelsernas nätverk för respektive verksamhetsområden fått i uppdrag att ta fram länsstyrelsegemensamma resultatindikatorer i enlighet med regleringsbrevsuppdrag 3E4. Meningen är att indikatorerna ska vara en hjälp i att redovisa verksamhetens resultat, göra resultatbedömningar samt att bedöma utvecklingen, exempelvis trend och riktning. Resultatindikatorerna kan också vara ett komplement i att beskriva verksamhetens omfattning och innehåll.

Tabell D

I Länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 3.E.4 efterfrågas uppgifter om antalet årsarbetskrafter utifrån finansieringskälla. På grund utav detta redovisas ”Tabell D - Årsarbetskrafter per finansieringsform”. Denna statistik har tidigare årsredovisningar inte redovisats men i likhet med ”Tabell C – Årsarbetskrafter” redovisas den enligt verksamhets- och ärendestruktur (VÄS) på nivå två för år 2018, 2019 och 2020.

Tabell H och I

I årsredovisningen för 2019 utgick en tabell som innehållit statistik om överklagade ärenden och överklagade ärende som ändrats i högre instans. Detta då det framkommit vissa kvalitetsbrister i framtagna data. Till årsredovisning 2020 har den grunddata som statistiken baseras på delvis omarbetats. Numera fokuserar statistiken på antalet överklagade beslut istället för antalet överklagade ärenden, vilket av registreringstekniska skäl bedöms ge en mer rättvisande bild. Statistiken finns nu tillgänglig i följande två tabeller:

- Tabell H – överklagade beslut
- Tabell I – överklagade beslut som ändrats i högre instans

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och regleras med värdeförändring till följd av ändrade löner med mera.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Materiella anläggningstillgångar	
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner, inventarier med mera	
Maskiner	4 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Lönegarantifordran värderas kollektivt med 85 procent, vilket motsvarar det erfarenhetsmässiga sambandet mellan utbetalningar och utdelningar.

Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag	2020	2019
01 05 001 000 Förvaltningsanslag	59 510	55 796
06 02 004 002 Totalförsvarsprojekt i Gotlands län	4 975	6 855
19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	343	1 236
Summa intäkter av anslag	64 828	63 887

Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2020	2019
Offentligrättsliga avgifter	171	118
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	8 038	10 812
Intäkter av andra ersättningar	1 155	209
Summa	9 363	11 140
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
Intäkter uthyrning	684	6 571
Intäkter utbildning/konferenser	254	216
Intäkter konsultuppdrag	6 878	3 721
Intäkter övriga 4 § avgifter	221	305
	8 038	10 812

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, och externa medel gentemot andra myndigheter.

Intäkter av uthyrning består av kontorslokaler Visborgsallén Visby. Intäkterna av uthyrning är väsentligt lägre jämfört med 2019 och det beror på inställd turistsäsong vid Gotska Sandön som beror på restriktioner till följd av pandemin.

Intäkter av konsultuppdrag består i huvudsak av ängs- och betesinventering, Gotska Sandöns utveckling av nationalparken och reparation av servicehus, underhåll och skötsel av byggnader inom naturvårdens verksamhet samt samordning av skogsbrandberedskap.

Not 3 Intäkter av bidrag	2020	2019
Bidrag från statliga myndigheter	72 324	72 750
varav		
Uppsala universitet	0	-17
Riksantikvarieämbetet	1 664	2 619
Länsstyrelsen i Dalarnas län	262	271
Länsstyrelsen i Jönköpings län	122	0
Länsstyrelsen i Kronobergs län	13	0
Länsstyrelsen i Stockholms län	46	0
Länsstyrelsen i Örebro län	13 871	9 068
Socialstyrelsen	62	166
Sveriges geologiska undersökning	0	10
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	134	23
Skogsstyrelsen	190	1 217
Svenska institutet	0	41
Arbetsförmedlingen	0	61
Sjöfartsverket	108	108
Naturvårdsverket	37 243	27 936
Sveriges lantbruksuniversitet	2	5
Statens jordbruksverk	2 881	5 932
Post- och telestyrelsen	281	41
Fortifikationsverket	85	83
Försvarmakten	-257	3 398
Regeringskansliet	6	0
Statens energimyndighet	1 917	1 585
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 230	6 982
Tillväxtverket	3 598	3 957
Havs- och vattenmyndigheten	5 421	8 806
Övriga motparter	0	456
 Bidrag från övriga	 628	 103
varav bidrag från EU:s fonder		
Summa	72 952	72 853

Not 4 Finansiella intäkter	2020	2019
Räntekonto i Riksgälden	0	10
Övriga finansiella intäkter	37	10
Summa	37	20

Not 5 Kostnader för personal	2020	2019
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-60 276	-56 385
varav		
Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-413	-209
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-29 158	-28 002
Summa	-89 434	-84 387

Kostnader för personal är högre jämfört med 2019 och det beror på att flera tjänstevakanser som fanns 2019 är tillsatta samt att myndigheten haft fler anställda under året.

Not 6 Kostnader för lokaler	2020	2019
Kostnader för lokaler	-10 089	-9 265

Not 7 Övriga driftkostnader	2020	2019
Övriga driftkostnader	-46 239	-52 937

Driftkostnader är lägre jämfört med 2019 och det beror på att kostnaderna har återgått till normal nivå. År 2019 var ett år med tillfälligt ökade kostnader med anledning av förbättringsutgift på annans fastighet samt ökade kostnader för inköp av konsulttjänster i nystartade projekt.

Not 8 Finansiella kostnader	2020	2019
Räntekostnader i Riksgälden	-1	-58
Övriga finansiella kostnader	1	-11
Summa	0	-69

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2020	2019
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 495	-1 227

Not 10 Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	2018	2019	2020	2020
	utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål				
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	475	440	500	645
2537 Miljöskyddsavgift	1 709	1 674	1 700	1 683
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	39	18	20	22
varav				
- Avgifter enligt avfallsförordningen	39	18		22
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	49	169		275
2714 Sanktionsavgifter	49	169		0
2714 Brott mot utlänningslagen	0	0	30	275
Summa avgifter redovisade mot inkomstitel	2 271	2 301		2 626

Not 11	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2020	2019
	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-2 626	-2 301

Not 12	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2020	2019
	01 05 001 000 Förvaltningsanslag	2 527	2 477
	19 01 001 000 Regionala tillväxtåtgärder	20	45
	06 02 004 002 Totalförsvarsprojekt i Gotlands län	2 426	1 500
	Summa	4 973	4 022

Not 13	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2020	2019
	Från myndighet		
	Riksantikvarieämbetet	6 549	7 693
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	25	0
	Länsstyrelsen i Örebro län	301	486
	Naturvårdsverket	3 966	4 883
	Post- och telestyrelsen	58	61
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	70	100
	Tillväxtverket	239	844
	Havs- och vattenmyndigheten	6 611	4 408
	Summa	17 819	18 475

Not 14	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2020	2019
	Region Gotland	15	-25
	Summa	15	-25

Not 15 Lämnade bidrag	2020	2019
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-12 232	-10 077
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-10 574	-12 395
Summa Lämnade bidrag	-22 806	-22 472
inom verksamhetsområden		
Jakt och viltvård	-836	-1 009
Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	-2 527	-2 477
Regional projektverksamhet	-20	-45
Kommunikationsplanering	-58	-61
Allmänt och övergripande inom energi och klimat	-27	0
Energi- och klimatstrategiskt arbete	-127	-123
Fornminnen	-372	-293
Byggnadsvård	-5 315	-6 748
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-701	-636
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-160	-16
Övning och utbildning	-70	-100
Övriga ärenden inom krishantering och skydd mot olyckor	-2 426	-1 500
Miljömål	-3 857	-2 926
Tillsynsvägledning	-234	-463
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-63	-150
Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet	-460	-585
Dricksvattenförsörjning	-3 314	0
Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-113	-135
Havsmiljöförvaltning och havsplanering	0	-264
Övriga ärenden inom vattenverksamhet	0	-1 920
Efterbehandling av förorenade områden	-1 095	-1 477
Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-106	-844
Stöd till fisket	-464	-200
Fiskevård och fritidsfiske	-165	-162
Tillsyn och rådgivning inom alkohol- och tobak	0	-20
Främjande insatser inom folkhälsoområdet	0	-68
Jämställdhetsfrågor	-250	-275
Frågor inom mänskliga rättigheter	-30	0
Integrationsfrågor	-15	25
	-22 806	-22 472
varav finansiering genom EU-fonder		

Not 16 Årets kapitalförändring	2020	2019
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-76	15
Semesterlöne- och löneskuld	407	54
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-407	-54
Summa verksamhetsutfall	-76	15
Uppbörd		
Transfereringar		
Summa Transfereringar	0	0
Summa årets kapitalförändring	-76	15

Minskning av semesterlöneskuld på grund av för höga avsättningar tidigare år.

Noter till balansräkningen

Not	17 Materiella anläggningstillgångar	2020-12-31	2019-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	3 888	3 511
	Årets anskaffning	805	377
	Utgående anskaffningsvärde	4 693	3 888
	Ingående avskrivningar	-3 314	-3 156
	Årets avskrivningar	-226	-157
	Utgående avskrivningar	-3 539	-3 314
	Bokfört värde	1 154	575
	Maskiner, inventarier, installationer mm.		
	Ingående anskaffningsvärde	14 600	12 838
	Årets anskaffning	2 145	149
	Årets överföring från Pågående nyanläggningar	0	1 842
	Årets försäljning, utträngning	-376	-229
	Utgående anskaffningsvärde	16 370	14 600
	Ingående avskrivningar	-11 324	-10 484
	Årets avskrivningar	-1 270	-1 070
	Årets försäljning, utträngning	376	229
	Utgående avskrivningar	-12 218	-11 324
	Bokfört värde	4 151	3 276
	Pågående nyanläggningar		
	Ingående anskaffningsvärde	0	1 450
	Årets anskaffning	0	392
	Årets överföringar	0	-1 842
	Bokfört värde	0	0
	Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	5 306	3 851
	Ökning av värde beror på förbättringsutgift på annans fastighet, anskaffning av fordon och anskaffning av kontorsmöbler.		

Not 18 Kundfordringar	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	18	42
Not 19 Fordringar hos andra myndigheter	2020-12-31	2019-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	1 706	1 329
Mervärdesskatt	2 097	1 581
Summa	3 803	2 910
Not 20 Övriga kortfristiga fordringar	2020-12-31	2019-12-31
Uppbördsfordringar	599	0
Övriga kortfristiga fordringar	1	0
Summa	600	0
Not 21 Periodavgränsningsposter	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 055	2 213
Övriga förutbetalda kostnader	358	249
Summa förutbetalda kostnader	2 412	2 461
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	12 344	13 306
varav		
Länsstyrelsen i Jönköpings län	4	0
Länsstyrelsen i Stockholms län	4	0
Skogsstyrelsen	0	404
Sveriges lantbruksuniversitet	8	6
Statens jordbruksverk	10 701	10 507
Tillväxtverket	1 627	2 389
varav finansiering genom EU-fonder		
Totala upplupna bidragsintäkter	12 344	13 306
Övriga upplupna intäkter	148	55

<i>Summa periodavgränsningsposter</i>	14 904	15 822
--	---------------	---------------

Not 22 Avräkning med statsverket	2020-12-31	2019-12-31
Uppbörd		
Redovisat mot inkomstitel (-)	-2 626	-2 301
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	2 027	2 301
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-599	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	745	497
Redovisat mot anslag (+)	7 764	9 636
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-8 276	-9 388
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	232	745
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-1 809	134
Redovisat mot anslag (+)	62 443	58 328
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-62 246	-60 271
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 611	-1 809
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	407	461
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-407	-54
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	407
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
<i>Ingående balans</i>	3 757	4 581
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	70 448	35 756
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-77 676	-43 667
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	6 250	7 087
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	2 779	3 757
Summa utgående balansavräkning med statsverket	801	3 100

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
Räntekonto i Riksgälden	20 157	16 926

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	242	0
Avser deponerade hyror.		

Not 25 Förändring av myndighetskapital

	Stats- kapital	Dona- tions- kapital	Balanserad kapital- förändring, anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring, avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring, bidrags- finansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2019	65	38	0	-319	0	15	-202
<i>varav</i>							
Konst Statens konstråd	65	0	0	0	0	0	65
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-319	0	15	-304
Ingående balans 2020	65	38	0	-319	0	15	-202
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	15	0	-15	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-76	-76
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-76	-76
Utgående balans 2020	65	38	0	-304	0	-76	-278

Not 26	Övriga avsättningar	2020-12-31	2019-12-31
	Lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	338	252
	Avsatt under året	178	168
	Nyttjat under året	-112	-83
	Utgående balans	404	338
	Omstruktureringsåtgärder		
	Årets förändring	0	0
	Summa övriga avsättningar	404	338
	Vi bedömer att cirka 150 tkr kommer att användas under det närmaste räkenskapsåret.		
Not 27	Lån i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
	Ingående balans	3 652	3 872
	Under året upptagna lån	3 087	1 003
	Årets amorteringar	-1 487	-1 224
	Utgående balans	5 253	3 652
	Beviljad låneram	6 000	13 000
Not 28	Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2020-12-31	2019-12-31
	Beviljad kreditram	6 000	6 000
Not 29	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2020-12-31	2019-12-31
	Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 029	4 091
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	1 550	1 564
	Mervärdesskatt	100	38
	Summa	3 679	5 693
Not 30	Leverantörsskulder	2020-12-31	2019-12-31
	Leverantörsskulder	4 442	4 469
Not 31	Övriga kortfristiga skulder	2020-12-31	2019-12-31
	Personalens källskatt	1 434	1 438
	Övriga kortfristiga skulder	0	57
	Bestående av		
	Transfereringar under utbetalning	0	57
	Summa	1 434	1 495

Not 32	Depositioner	2020-12-31	2019-12-31
	Depositioner	242	0
	Allt beräknas regleras inom 2021.		
Not 33	Periodavgränsningsposter	2020-12-31	2019-12-31
	Upplupna kostnader		
	Upplupna löner, arvoden inkl. social avg.	572	212
	Upplupna semesterlöner inkl. social avg.	5 367	4 644
	Övriga upplupna kostnader	897	5 948
	Summa upplupna kostnader	6 835	10 804
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet	23 505	15 680
	varav		
	Riksantikvarieämbetet	1 508	553
	Länsstyrelsen i Dalarnas län	197	32
	Länsstyrelsen i Uppsala län	614	614
	Länsstyrelsen i Örebro län	5 328	1 783
	Socialstyrelsen	201	263
	Lunds universitet	138	44
	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	60	85
	Skogsstyrelsen	61	0
	Naturvårdsverket	6 741	7 690
	Post- och telestyrelsen	84	111
	Försvarsmakten	1 822	0
	Regeringskansliet	30	36
	Statens energimyndighet	157	1 177
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 187	1 018
	Havs- och vattenmyndigheten	5 375	2 274
	Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
	- Inom tre månader	8 147	10 000
	- mer än tre månader till ett år	8 262	5 080
	- mer än ett år till tre år	5 631	600
	- mer än tre år	1 465	0
	Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	315	722
	varav finansiering genom EU-fonder		
	Summa oförbrukade bidrag	23 820	16 402

Övriga förutbetalda intäkter		
Summa förutbetalda intäkter	0	0
 Summa periodavgränsningsposter	 30 655	 27 206

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

	Anslag/Benämning	Villkor	Tilldelat Belopp	Utfall
NOT 34	01 05 001 008 Länsstyrelsen i Gotlands län	Anslagskredit Anslagsbehållning som disponeras, 3 % Kredit på räntekonto Låneram för anläggningstillgångar Finansiering av förvaltningskostnader hos Gotlands kommun	1 876 1 867 6 000 6 000 2 527	0 1 611 0 5 253 2 527
NOT 35	06 02 004 002 Krisberedskap, Totalförsvarsprojekt i Gotlands län	Anslagskredit Anslagsbehållning som disponeras, 3% Anslagsposten får användas för genomförande av projektet om samverkan och organisation inom totalförsvaret i Gotlands län	0 246 	0 246
NOT 36	19 01 001 008 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Gotlands Län	Anslagskredit Anslagsbehållning som disponeras Uppföljning och utvärdering Beställningsbemyndigande	18 inget 100 0	0 0 70 0

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Anders Flanking		
Lön	1 298 625	Ordförande EXPO 2020
Bostadsförmån	134 004	
Övriga förmåner	28 758	
Länsråd		
Peter Molin	1 036 395	
Insynsråd		
Lars Amreus	6 000	Vice ordförande i styrelsen för Sida
Juliana Perez Falke	6 000	Ledamot i styrelsen för den statliga stiftelsen Föremålsvård i Kiruna Styrelseledamot för Almi Företagspartner Värmland AB Almi Företagspartner Uppsala
Olle Jansson	6 000	Ledamot Science Park Gotland
Håkan Johansson	4 500	Almi Företagspartner AB (ordförande) Svensk Sjöfart (ordförande) Destination Gotland (ordförande) GotlandsResor (ordförande) Gotland Tankers (ledamot) Gotland Stuveri (ledamot) Stockholms Reparationsvarv (ordförande) Skärgårdsbolaget (ledamot)
Eva Nypelius	6 000	Vice ordförande ALMI Gotland Styrelseledamot Gotlands näringsliv och etablering
Björn Risinger	4 500	Styrelseledamot Gotlänningens Tryckeriaktiebolag Ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse
Hanna Westernen	6 000	
Kirsten Åkerman	4 500	Styrelseledamot Romateatern AB Ordförande Åkerman Kommunikation AB

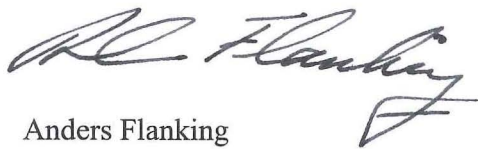
Viltförvaltningsdelegation

Peter Carlberg	975
Maria Ericson	460
Erik Frödin	975
Bo Hammar	975
Björn Hjernqvist	975
Stefan Johansson	975
Björn Larsson	975
Ronny Lund	975
Bernt Nord	975
Bernt Olofsson	975
Mats Runefeldt	460
Johan Tevell	460
Ann Christin Wallin	975

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen 2020

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Visby den 18 februari 2021

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anders Flanking', with a stylized flourish at the end.

Anders Flanking

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Läget i länet
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Krishantering och skydd mot olyckor
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	I utpekade län vara förvaltande och attesterande myndighet för vissa program inom EU:s strukturfonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	I utpekade län vara behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats enligt...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt ...	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Om Länsstyrelsen – integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Om Länsstyrelsen – integrering av

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
		sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Krishantering och skydd mot olyckor

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller åiterrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020.

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 A1	Agenda 2030	Om Länsstyrelsen – strategisk styrning och planering/Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 A2	Förorenade områden för bostadsbyggande	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A3	Åtgärdssamordning mot övergödning	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län som får bidrag från HaV för åtgärdssamordning och alla län som är vattenmyndigheter
Kap 1 A4	Förebygga introduktion och spridning av invasiva arter	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A5	Regionala handlingsplaner för grön infrastruktur	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A6	Bevarandeplaner för Natura 2000-områden, omprövning av vattenkraft	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 A7	Nationella planen för vattenkraft genomförs	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla Län
Kap 1 A8	Hantering av EU-stöd, genomförande av Landsbygdsprogrammet och Havs- och fiskeriprogrammet.	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A9	EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A10	Nationella livsmedelsstrategin	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A11	Sammanhållen landsbygdpolitik	Areella näringar	Alla län
Kap 1 A12	Nationella mål för kulturmiljöarbete	Kulturmiljö	Alla län
Kap 1 A13	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Länsstrategier för jämställdhetsintegrering internt och i länet – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
Kap 1 A14	Mänskliga rättigheter redovisning av integrering på myndigheten	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
	Mänskliga rättigheter – redovisning av externt riktad verksamhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
Kap 1 B1	Redovisning av 218 jakt och viltvård	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
	Regionalt arbete, naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv, hotade arter mm. - redovisas inkl 5118 rovdjursförvaltning, men exkl. vht 218* jakt och viltvård	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Alla län
Kap 1 B2	Barents hav	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Norrbottens och Västerbottens län
Kap 1 C1	Regionala strukturfondsprogrammen 2014–2020, samverkande insatser	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
Kap 1 C2	Tilldelning av medel från anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2020	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
Kap 1 C3	Omarrondering i Dalarnas län	Areella näringar	Dalarnas län
Kap 1 C4	Förenklingsarbete - underlätta för företag	Om Länsstyrelsen – Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
Kap 1 D2	Måluppfyllelse - kontrollplan livsmedelkedjan, kommunernas livsmedelskontroll	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
Kap 1 D3	Livsmedels- och foderkontrollen i primärproduktion	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län, samordnas av Norrbottens län
Kap 1 D4	Operativ tillsyn om transport av avfall	Naturvård, miljöskydd och vattenverksamhet	Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skånes och Västra Götalands län
Kap 1 D6	Hanteringen av markärenden ovanför odlingsgränsen och på renbetesmark	Areella näringar	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D7	En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Areella näringar	Dalarnas, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län
Kap 1 D8	Långsiktigt hållbar rennäring	Areella näringar	Berörda län
Kap 1 D9	Skada på fisk och fiskeredskap - ersättning	Areella näringar	Alla län till HaV
Kap 1 D10	Skada av vilt och ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
Kap 3 B5	Samverkansråd vid Statens kulturråd	Kulturmiljö	Hallands län
Kap 3 B7	Civilt försvar (eller i särskild ordning)	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B9	Stödja kommunernas beredskapsplanering av det civila försvaret (eller i särskild ordning)	Krishantering och skydd mot olyckor	Alla län
Kap 3 B17	Anvisningsmodell för ensamkommande barn - nyanlända	Folkhälsa, jämställhet, integration mm	Alla län
Kap 3 E4	ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Året i siffror	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

[illegible]

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2020 som redovisas i särskild ordning. Förteckningen är kompletterad med uppdrag från tidigare regleringsbrev, som redovisas i särskild ordning under 2020.

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporteringsdatum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
1 D1 Utvecklingsarbete tillsyn	2021-06-01	Finansdepartementet	
1 D5 Alkohol/livsmedelskontroll - digital inhämtning av uppgifter från företag	2021-06-01	Näringsdepartementet	
3 A1 Energi- och klimatstrategier	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	106-458-2020
3 A2 Integrering av klimat och energimål	2021-01-31	Länsstyrelsen Dalarna	106-458-2020
3 A3 Skydd av dricksvatten	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Miljödepartementet	513-511-21
3 A4 Åtgärder havs- och vattenmiljö	2021-02-15	Länsstyrelsen i Västernorrlands län redovisar samlat till HaV med kopia till Miljödepartementet	530-605-20
3 A5 Restaurering o anläggning våtmark	2021-02-15	Länsstyrelsen i Gotlands län redovisar samlat till Miljödepartementet	500-3337-20
3 A6 Skydd av tätortsnära natur	2020-09-30	Länsstyrelserna i Stockholm, Skåne och Västra Götaland redovisar till Miljödepartementet	Berör inte oss
3 A7 Friluftslivspolitiken	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	507-4790-20
3 A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden, arter mm	2021-02-15	Naturvårdsverket och HaV med kopia till Miljödepartementet	530-605-20 (HaV)
3 A9 Strandskyddsärenden, statistik	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	521-103-21
3 A10 Kostnader EU-stöd	2020-02-01	Jordbruksverket med kopia till Näringsdepartementet	
3 A11 Vilda pollinatörer i landskapet	2021-02-15	Naturvårdsverket med kopia till Miljödepartementet	512-402-20
3 B1 Kartläggning av statlig närvaro och service	2020-12-31	Finansdepartementet	Berör inte oss
3 B2 Handläggningstider överklagade beslut om lov	2021-02-26	Boverket kopia till Finansdepartementet	404-5088-20
3 B3 Motverka vräkning av barnfamiljer	2021-06-15	Boverket kopia till Finansdepartementet	Ännu inget Dnr
3 B4 Utveckling av handläggningstider förprövning djurstallar, samråd, och prövning miljöfarlig verksamhet	2021-03-31	Näringsdepartementet	
3 B6 Främja kulturmiljöstrategier	2021-06-30	Kulturdepartementet	430-609-2021
3 B7 Civilt försvar		Redovisas enligt planeringsanvisningar JU 2015/09669/SSK	
3 B8 Krisberedskap och höjd beredskap	2020-10-31	MSB med kopia till Justitiedepartementet	
3 B9 Beredskapsplanering		Redovisas enligt planeringsanvisningar JU 2015/09669/SSK	
3 B10 Granbarkborrar	2020-12-01	Näringsdepartementet	Berör inte oss
3 B11 Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld	2021-03-26	Länsstyrelsen i Östergötlands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	
3 B12 Föräldraskapsstöd		Redovisas till Socialdepartementet enligt	821-126-2021

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
		anvisningar i uppdrag Fi 2018/03219/SFÖ m fl	
3 B13 Praktisk tillämpning av barns rättigheter i kommuner och regioner	2021-07-01	Länsstyrelsen i Dalarnas län redovisar samlad slutredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet	829-259-2021
	2020-03-01	Delredovisning	
3 B14 Spelmissbruk	2021-03-31	Socialdepartementet	700-5091-2020
3 B15 Utsatta EU-medborgare	2021-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	
3 B16 Lägesbild nyanlända och asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-5015-2020
3 B18 Beredskap och mottagningskapacitet nyanlända	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-5016-2020
3 B19 Beredskap och mottagningskapacitet ensamkommande barn och unga	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-5017-2020
3 B20 Insatser för asylsökande	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-4607-2020
3 B21 Utbildningsmaterial Västra Götaland	2021-03-01	Länsstyrelsen i Västra Götalands län rapporterar till Arbetsmarknadsdepartementet	
3 B22 Ersättning enligt §§ 37 o 37a (2010:1122)	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-4608-2020
3 B23 Redovisning enligt förordning (2010:1138) om samhällsorientering	2021-03-01	Länsstyrelsen i Kalmar län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	851-5018-2020
3 B24 Redovisning om portalen informationsverige.se	2021-03-01	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	851-5019-2020
3 B25 Nationella minoriteter och minoritetsspråk	2020-11-13	Lst Stockholms län och Sametinget med kopia till Kulturdepartementet	810-4579-202
3 B26 Minoritetspolitikens mål	2021-04-06	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Kulturdepartementet	
3 B27 Informationssäkerhetsarbete	2020-09-15	Finansdepartementet	
3 B28 Aktiviteter på demokratiområdet	2021-03-01	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Kulturdepartementet	
3 C1 Bredband	2021-01-29	Länsstyrelsen Dalarna redovisar samlat till PTS med kopia Infrastrukturdepartementet	
3 C2 Grundläggande betaltjänster	2020-12-01	Infrastrukturdepartementet	
3 C3 Prognoser Tillväxtverket användning 19 1:1		Redovisas till Tillväxtverket enligt anvisningar	Berör inte oss
3 C4 Fisketillsyn	2021-02-01	HaV med kopia Näringsdepartementet	623-231-2021
3 C5 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld m.m.	2021-03-12	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	801-198-2021
3 C6 Territoriella program Nord 2014–2020, medfinansieringen	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	
3 C7 Territoriella program Nord 2014–2020, beslutade och betalade EU-medel	2020-04-02	Tillväxtverket kopia Näringsdepartementet	
3 D1 Goda exempel samordning kommunal tillsyn	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	
3 D2 Hinder för digital detaljplaneprocess	2021-09-01	Boverket kopia till Finansdepartementet	
3 D3 Tillsynsvägledning enskilda avlopp	2021-02-15	HaV med kopia Miljödepartementet	530-605-20/500-139-21
3 D4 Kommunal samverkan kontroll enligt Livsmedelslagen m.m.	2020-12-31	Miljödepartementet och Näringsdepartementet	
3 D5 Utvärdering Sevesotillsyn	2020-10-01	MSB med kopia Justitiedepartementet	Ej inkommit
3 D6 Utveckling tillsyn enligt MB	2021-02-15	Naturvårdsverket kopia Miljödepartementet.	500-139-21
3 D7 Stöd vatten- och	2021-02-15	HaV kopia Miljödepartementet	500-139-21

Uppdrag ur 2020 års regleringsbrev			
avloppsplaner			
3 E1 Prognoser Hermes - förvaltningsanslag	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	
3 E2 Prognoser Hermes - Utgiftsområde 19 anslag 1:1	2020-02-10 2020-05-04 2020-07-27 2020-10-23	ESV (HERMES)	
3 E3 Indelning avgiftsbelagd verksamhet	2020-10-07	Finansdepartementet	
3 E4 Redovisa statistik inom naturvård samt miljö- och hälsoskydd	2020-03-15	Miljödepartementet	
3 E5 Resultatredovisningens tabeller till Örebro	2020-02-22	Länsstyrelsen i Örebro län	

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
Uppdrag i regleringsbrev	Rapporteringsdatum	Rapporterat till	Länsstyrelsens diarienummer
1.2 Redovisning av verksamhet som bidragit till målen i Agenda 2030	2020-01-14	Statskontoret	Muntlig intervju – ÅR 2019
3.3.a Projekt för datainsamling	2020-10-30	Länsstyrelsen i Södermanlands län redovisar till Finansdepartementet	
3.6 Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar – vidtagna åtgärder och övningar	2020-05-31	Justitiedepartementet	455-2195-20
3.7 Kulturmiljö och kulturmiljövården i lokala plan-, bygg- och bostadsprocesser	2020-01-31	Kulturdepartementet	436-1397-20
3.9 Minoritetspolitik	2020-04-06	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Kulturdepartementet	
3.10 Regionalt arbete inom energiomställning och minskad klimatpåverkan	2020-01-31	Länsstyrelsen Dalarnas län	
	2020-02-22	Länsstyrelsen i dalarnas län redovisar samlat till Naturvårdsverket	
3.11 Tillsyn enligt Miljöbalken	2020-02-15	Naturvårdsverket	
3.12 Tillsynsvägledning av enskilda avlopp	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	
3.13 Efterbehandling av förorenade områden	2020-02-15	Naturvårdsverket	
3.14 Strategiskt VA-arbete	2020-02-22	Havs- och vattenmyndigheten	
3.17 Insatser för att skydda, förvalta och tillgängliggöra värdefulla naturområden	2020-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten	
3.19 Havs- och vattenmiljö	2020-02-15	Havs- och vattenmyndigheten	
3.20 Översyn av vattenförekomster	2020-02-28	Miljö- och energidepartementet	
3.21 Strandskydd	2020-02-15	Naturvårdsverket	
3.22 Friluftslivspolitiken	2020-02-15	Naturvårdsverket	
3.24 Effektivare administration av jordbruks- och landsbygdsstöd	2020-02-28	Länsstyrelsen i Örebro län redovisar till Näringsdepartementet	
3.25 Tillsyn över djurhälsopersonal	2020-02-01	Statens jordbruksverk	
3.26 Övertagande av uppgifter på djurområdet	2020-02-01	Länsstyrelsen i Norrbottens län redovisar samlat till Näringsdepartementet	
3.28 Infrastrukturplanering	2020-01-31	Post- och telestyrelsen	
3.36 Förenkla för företag	2020-03-31	Länsstyrelsen i Kronobergs län redovisar samlat till Näringsdepartementet	
3.37 Plan- och byggverksamhet	2020-01-31	Boverket	
3.38 Uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen	2020-01-31	Boverket	
3.39 Överklagande enligt plan- och bygglagstiftningen	2020-02-28	Boverket	
3.42 Samordning av tidiga insatser för asylsökande	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.43 Statsbidrag till verksamheter för asylsökande m. fl.	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.44 kommunernas beredskap och mottagningskapacitet	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.45 Fördelning av medel för kommunersättningar och etableringsåtgärder	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.46 Samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	

Uppdrag ur 2019 års regleringsbrev som rapporterats 2020			
3.47 Portalen www.informationssverige.se	2020-02-28	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.48 Ensamkommande asylsökande barn	2020-02-28	Länsstyrelsen i Jönköpings län redovisar samlat till Arbetsmarknadsdepartementet	
3.49 ANDT-samordning	2020-01-31	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Folkhälsomyndigheten	700-4682-20
3.50 Förstärkt alkohol- och tobakstillsyn		Länsstyrelserna ska lämna samlad redovisning till Folkhälsomyndigheten enligt anvisningar i uppdrag (S2016/01458/FS) Örebro län?	
3.51 Spelmissbruk	2020-02-15	Länsstyrelsen i Västra Götalands län redovisar samlat till Socialdepartementet	700-5091-20
3.52 Funktionshinderpolitik	2021-03-01	Socialdepartementet	829-346-2021
3.54 Mäns våld mot kvinnor	2020-03-31	Socialdepartementet	
	2020-03-31	Socialdepartementet	
3.55 Hedersrelaterat våld och förtryck	2020-03-31	Länsstyrelsen i Östergötlands län redovisar till Socialdepartementet	
3.56 Utsatta EU-medborgare	2020-01-31	Länsstyrelsen i Stockholms län redovisar samlat till Socialdepartementet	